

Tid: kl. 08:30-10:30

Plats: Styrelserummet

Ordförande

Ann-Marie Johansson (S)

Ledamöter

Bengt Bergqvist (S), 3:e vice ordförande
Robert Uitto (S)
Martine Eng (S)
Jenny Sellsve (S)
Christer Siwertsson (M), 1:a vice ordförande
Susanné Wallner (M)
Jan-Olof Andersson (M)
Thomas Andersson (C)
Elin Lemon (C), 2:e vice ordförande
Anton Nordqvist (MP)
Elin Hoffner (V)
Bengt-Åke Arendolf (SD)

Ersättare

Carina Fröberg (S)
Björn Sahlin (S)
Linn Berglin (S)
Kristina Holm (S)
Niklas Rhodin (S)
Lise Hjemgaard-Svensson (M)
Elise Ryder Wikén (M)
Thomas Gutke (M)
Eva Hellstrand (C)
Lennart Ledin (L)
Lars-Erik Olofsson (KD)
Marie Svensson (V)
Thomas Johansson Nordqvist (SD)

Övriga

1. Val av justerare och tid för justering

2. Fastställande av föredragningslista (RS/99/2018)

Ärendebeskrivning

Enligt reglemente för regionstyrelsen har preliminär föredragningslista över de ärenden som avses bli behandlade vid sammanträdet gjort tillgängliga för ledamöter och ersättare.

Förslag till beslut

Preliminär föredragningslista fastställs som slutlig föredragningslista.

3. Resultatförbättrande åtgärder 2018-2020- Översyn av regelverket för konkurrensneutral organisation för primärvård i regionens regi. (RS/1039/2017)

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen beslutade vid sammanträdet i maj 2017 om en översyn av regelverket för konkurrensneutral organisation för primärvård i regionens egenregi. Bakgrunden till översynen är det beslut som togs 2009 om organisation för den landstingsdrivna primärvården (LS/935/2009) samt beslutet om regler för över- och underskottshantering (LS/42/2010).

Översynen innebar att utvärdera om den regiondrivna primärvården upplever att de har intraprenadvillkor, vilka regelförändringar som skulle underlätta ett flexiblere agerande, minskad administration och mer entreprenadliknande förhållanden. Vidare skulle villkoren för den regiondrivna primärvårdens möjligheter att agera som ett sammanhållet bolag eller koncern analyseras. Översynen skulle också inkludera en omvärldsanalys samt en analys om det finns andra verksamheter inom Region Jämtland Härjedalen som skulle kunna effektiviseras om de fick intraprenadvillkor. Slutligen skulle översynen ge förslag på uppdaterade villkor för intraprenader till nutida förhållanden.

Översynen behandlades i regionstyrelsen den 12 december 2017 där regiondirektören fick i uppdrag att se över organisationen i primärvårdens egenregi, få till en högre koncernkänsla för den regiondrivna primärvården samt utreda utvecklingsansvaret mellan primärvårdens egenregi kontra beställarenhetens.

Vid regionfullmäktiges möte den 14 februari 2018 skulle beslut tas om upphörande av organisation för den landstingsdrivna primärvården (LS/935/2009) samt beslutet om regler för över- och underskottshantering (LS/42/2010) men återremitterades med motiveringen ”På grund av bristande konsekvensbeskrivning gällande likvärdig vård i hela regionen”.

I beslutsunderlaget framgår bland annat att primärvårdens egenregi inte känner till beslutet från 2009 om organisation för den landstingsdrivna primärvården. Från

2016-11-01 organiseras primärvården istället efter ett beslut taget av primärvårdschefen (RS/1379/2015), något som inte är fastställt av politiken. Beslutet innebär i korthet att den regiondrivna primärvården organiseras i åtta närvårdsområden med en primärvårdschef samt åtta närvårdsområdeschefer som tillika är verksamhetschefer - så var också det politiska beslutet 2009. 2014 hade dåvarande primärvårdschef delegerat verksamhetschefsfunktionen till hälsocentralschefsnivån, vilket med beslutet 2016 återfördes till närvårdschefsnivån dvs enligt politiska beslutet 2009. Den skillnad som är mellan det politiska beslutet 2009 och primärvårdschefens beslut 2016 är inrättandet av en biträdande primärvårdschef med ansvar för de anslagsfinansierade verksamheterna inom primärvården och för samverkan med externa parter. Förslaget att beslutet från 2009 upphör att gälla innebär att det är organisationen beskriven i primärvårdschefens beslut RS/1379/2015 som gäller fr o m 2016-11-01, fram tills Regiondirektörens uppdrag från december 2017 redovisas och godkänns av Regionstyrelsen. Nuvarande delegationsordning ger Regiondirektören möjlighet att vidaredelegera till PV-chef att besluta om primärvårdens organisation.

Beslutet om modell för över- och underskottshantering (LS/42/2010) avser verksamheter inom regionens egenregi. Sedan modellen infördes har verksamheterna aldrig lyckats möta upp sitt underskott med ett överskott varför beslutet inte fyller någon funktion.

Den regiondrivna primärvården får sin finansiering genom att fullmäktige fastställer budgettram för Vårdvalsnämnden och regelverk i förfrågningsunderlaget för hälsovalet genom att Regionstyrelsen fastställer budgettram för den anslagsfinansierade verksamheter i sin verksamhetsplan.

Primärvårdschefen har befogenhet att inom sitt område fördela budgettramen mellan de anslagsfinansierade verksamheterna och kan enligt regelverket från 2009 omfördela hälsovalsersättningen mellan hälsovalsenheterna inom närvårdsområdet. När regelverket från 2009 tas bort innebär det att primärvårdschefen kommer kunna omfördela hälsovalsersättningen mellan alla vårdenheter inom hela den regiondrivna primärvården verksamma i hälsovalet, men inte omfördela till/från anslagsfinansierad verksamhet till hälsovalsverksamhet.

Inget av dessa beslut eller regelverk har någon påverkan på ersättningen till de privata aktörerna inom hälsovalet. De har på samma sätt frihet att hantera tilldelad ersättning om sina verksamheter.

Motiveringen till återremissen om bristande konsekvensbeskrivning gällande likvärdig vård i hela regionen besvaras slutligen så här:
Kraven på innehåll, tillgänglighet, kvalitet och ekonomi styrs av det av fullmäktige beslutade förfrågningsunderlaget för hälsovalet och är det som ska ge förutsättningar för likvärdig vård i hela regionen.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

1. Beslutet från 2009 (LS/935/2009) om organisation för den regiondrivna primärvården upphör att gälla.

2. Nuvarande modell för över- och underskottshantering (LS/42/2010) upphör att gälla från 2018-01-01

Expedieras till

Primärvårdschef
Ekonomidirektör
Beställarchef
Hälsa- och sjukvårdsdirektör

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse om Översyn av regelverket för konkurrensneutral organisation för primärvård i regionens regi
- Rapport Översyn av regelverket för konkurrensneutral organisation för primärvård i regionens regi
- § 232-2009 Beslut om konkurrensneutral organisation för PV i landstingets regi
- Modell för över- och underskottshantering Fullmäktige 2010
- §33 Regionfullmäktige Resultatförbättrande åtgärder 2018-2020 - Översyn av regelverket för konkurrensneutral organisation för primärvård i regionens regi

4. Norrtåg AB fordonsstrategi och fordonsanskaffning (RS/306/2018)

Ärendebeskrivning

Region Jämtland Härjedalen äger 25 procent av Norrtåg AB. Övriga ägare är Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län, Länstrafiken i Västerbotten AB och Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Norrbottens län. Norrtåg AB ska i enlighet med ägarnas uppdrag bedriva regional persontrafik med tåg. Region Jämtland Härjedalens andel av finansieringen är ca 18 procent och baseras dels på kilometerproduktion i länet och antal personkilometer i länet. Förändras trafikutbudet i någon del av trafikområdet kommer denna andel att förändras. Då resandet utvecklas behövs en handlingsberedskap för olika utvecklingsalternativ.

Norrtåg AB:s fordonsflotta är idag fullt utnyttjad och eventuellt tillkommande trafik kräver fler fordon. Därtill har Norrtåg AB allt för många olika fordonstyper som leder till höga underhållskostnader. För att få möjlighet att hyra ytterligare tåg krävs god framförhållning och möjlighet att agera när tillfälle ges.

Den trafikutveckling som kan vara aktuell i Jämtland på tre till fem års sikt är att tillsammans med Västernorrland: Förtäta trafiken Sundsvall-Östersund- Storlien med hänvisning till dess starka utveckling. Det innefattar en tredje dubbeltur till Trondheim. Mot bakgrund av planerade trafikförändringar avser Norrtåg AB att lämna in en intresseanmälan om att hyra ytterligare fordon. Intresseanmälan ställs till AB Transitio som äger och förvaltar tåg för de regionala tågforetagens räkning.

Denna intresseanmälan är inte bindande men bör vara förankrad innan nästa steg med formella och bindande beslut tas om trafik och finansiering. Preliminärt

beräknas nettokostnaden för Region Jämtland Härjedalen till ca 7,7 Mkr/år. Fler resmöjligheter med tåg ökar möjligheten till god tillväxt i Region Jämtland Härjedalen då pendlingsmöjligheterna inom och utom länet starkt påverkar arbetsmarknadsregionernas storlek och tillgång till kompetent arbetskraft. En målsättning är att kollektivtrafiken ska bidra till starka och växande arbetsmarknadsregioner. Ett inriktningsbeslut som möjliggör utökad tågtrafik ligger i linje med denna målsättning.

Ärendet har efter utskottet för infrastrukturens sammanträde kompletterats med ett förklarande PM Frågor kring Norrtåg 2.0.

Regionala utvecklingsnämnden behandlade ärendet 2018-01-30 § 13 och föreslog då regionfullmäktige att Region Jämtland Härjedalen ställer sig bakom Norrtåg AB:s intresseanmälan om utökad fordonsflotta.

Regionstyrelsen behandlade ärendet 2018-02-27—28 § 65 och bad då regionala utvecklingsnämnden om följande kompletteringar:

- Hur ser tidplanen ut mellan intresseanmälan och bindande beslut om trafik och finansiering så regionfullmäktige kan hantera slutligt ställningstagande
- Avser kostnaden 7,7 mkr enbart åtgärderna för linjen Sundsvall-Storlien
- Hur påverkas Region Jämtland Härjedalens kostnader om de andra länen beslutar om trafikutveckling inom sina län enligt förslaget, eftersom finansieringen anges som andel av Norrtågs kostnader
- Hur ser regionala utvecklingsnämnden på möjligheterna att utifrån regionens ekonomiska läge prioritera dessa ökade kostnader inom nämndens egna budgetram

Ovanstående frågor har besvarats av regionala utvecklingsnämnden 2018-03-27 § 59 genom PM *Norrtåg AB intresseanmälan fordonsanskaffning - svar på frågor från regionstyrelsen* samt tillhörande *Bilaga – Svar på frågor RS*.

Av svaren noteras särskilt att ett bindande beslut i fråga om utbyte av fordon, utökad antal fordon eller ökad trafik kommer att kunna behandlas i Region Jämtland Härjedalen under hösten 2018. Eventuella tillkommande fordon beräknas kunna komma i trafik tidigast 2021 och att regionala utvecklingsnämnden inte anser sig kunna prioritera dessa ökade kostnader inom egen budgetram.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag att Region Jämtland Härjedalen ställer sig bakom Norrtåg AB:s intresseanmälan om utökad fordonsflotta samt föreslår regionfullmäktige

Finansieringen av en utökad kostnad för Norrtågstrafiken får hanteras i regionplan och finansplan när bindande beslut från Region Jämtland Härjedalen är aktuella.

Expedieras till
Regionfullmäktige

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Norrtåg AB fordonsstrategi och fordonsanskaffning

- §13 Regionala utvecklingsnämnden Norrtåg AB fordonsstrategi och fordonsanskaffning
- Underlag för beslut om intresseanmälan kring fler fordon. Norrtågs fordonsstrategi 2018–2022 och fordonsanskaffning.
- PM Frågor kring Norrtåg 2.0
- §65 Regionstyrelsen Norrtåg AB fordonsstrategi och fordonsanskaffning
- §59 Regionala utvecklingsnämnden Kompletterande frågor från regionstyrelsen angående intresseanmälan fordonsanskaffning Norrtåg AB
- Norrtåg AB intresseanmälan fordonsanskaffning - svar på frågor från regionstyrelsen
- Bilaga - svar på frågor RS

5. Ansvarsprövning 2017, regionstyrelsens förklaring (RS/159/2018)

Ärendebeskrivning

Fullmäktiges presidium beslutade 29 mars 2018, § 21 att, med anledning av att regionens revisorer i revisionsberättelsen för 2017 riktat anmärkning mot regionstyrelsen och avstyrkt att styrelsen ska beviljas ansvarsfrihet, bereda regionstyrelsen och de ledamöter och tjänstgörande ersättare som avgått från regionstyrelsen under 2017 möjlighet att inkomma med förklaring till vad som anförts i revisionsberättelsen.

Regionstyrelsen har utarbetat en förklaring över revisorernas synpunkter.

Förklaringarna sammanfattas enligt följande:

De åtgärder regionstyrelsen vidtagit under året har syftat till att minska nettokostnadsutvecklingen på ett långsiktigt och hållbart sätt. Viktigt för regionstyrelsen har varit att medborgarnas tillgång till vård, patientsäkerheten och medarbetarnas arbetsmiljö inte riskeras genom åtgärderna.

Den enklaste åtgärden skulle vara att öka intäkterna genom att höja skatten. Den avvägning som dock har gjorts är att så länge nettokostnadsökningen är på mer än 4% och intäktsökningar i form av skattekraft och statsbidrag enbart ökar med 2% är en skattehöjning inte en bra lösning. Det skulle då bara bli en kortsiktig bättring och leda till behov av ytterligare skattehöjningar om något år igen. Därför väljer regionstyrelsen att inte föreslå skattehöjning eftersom det totala skattetrycket i länet då skulle kunna ge negativa effekter på nödvändig inflyttning till länet.

Andra åtgärder som kan ge snabb kortsiktig effekt på ekonomin men medför högre kostnader efter något år är att stänga hälsocentraler, mottagningar och avdelningar utan att erbjuda medborgare och patienter ett lika bra alternativ för att få vård.

Regionstyrelsen har valt att minska kostnaderna genom att arbeta med effektiviseringar av vården i regionen och kunna erbjuda medborgarna en lika bra eller bättre vård men till lägre kostnader. Styrelsen har i det arbetet tagit hjälp av SKL för att finna vart i verksamheten man ska sätta in ytterligare analyser för att finna förbättrings- och resultatförbättringar. Arbetet pågår och åtgärder har beslutats.

Regionstyrelsen har även arbetat med förbättrad styrning- och ledning. Regionstyrelsen har fört dialog med områdeschefer och besökt områdesledningarna för samtal om budget och verksamhet. Regionstyrelsen instämmer i revisorernas påpekande att en kultur utvecklats inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen där följsamhet till budget inte är självklar. Områdescheferna får nu utbildning, ekonomiska verktyg och hjälp för en bättre kontroll. Tätare uppföljningar görs av områdenas ekonomi. Regionstyrelsen ser ytterst allvarligt på det ekonomiska läget och fortsätter att vidta ytterligare åtgärder för att stärka ekonomin.

Regionstyrelsen konstaterar slutligen att hälso- och sjukvården och verksamheten inom regional utveckling fungerar bra. Att snabbt gå fram med stora verksamhetsförändringar riskerar kvalitet och beredskap i regionstyrelsens huvuduppgift och lagstadgade skyldighet att erbjuda en god hälso- och sjukvård. Arbetet med ekonomin behöver vara långsiktigt, kvalitetssäkrat och värna patientsäkerheten.

Förslag till beslut

Utarbetat förslag till förklaring antas och överlämnas till fullmäktiges presidium.

Expedieras till

Regionfullmäktiges presidium

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Regionstyrelsens förklaring
- Regionstyrelsens förklaring till revisorernas avstyrkande av ansvarsfrihet för 2017
- Bilaga Uppföljning RS protokoll 2017
- §21 RF pres Begäran om förklaring från regionstyrelsen och de ledamöter som avgått från regionstyrelsen under 2017
- Revisionsberättelse för år 2017
- Revisionsrapport - Årets granskning av Region Jämtland Härjedalen
- Bifogad fil: "Förteckning över 2017 års granskningar.pdf"

3

Resultatförbättrande åtgärder 2018-2020-
Översyn av regelverket för
konkurrensneutral organisation för
primärvård i regionens regi.

RS/1039/2017

2018-04-03

Hälso- och sjukvårdspolitiska
avdelningen
Lena Sved
Tfn: 063/142474
E-post: lena.weinstock-svedh@regionjh.se

RS/1039/2017

Resultatförbättrande åtgärder 2018-2020- Översyn av regelverket för konkurrensneutral organisation för primärvård i regionens regi.

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen beslutade vid sammanträdet i maj 2017 om en översyn av regelverket för konkurrensneutral organisation för primärvård i regionens egenregi.

Bakgrunden till översynen är det beslut som togs 2009 om organisation för den landstingsdrivna primärvården (LS/935/2009) samt beslutet om regler för över- och underskottshantering (LS/42/2010).

Översynen innebar att utvärdera om den regiondrivna primärvården upplever att de har intraprenadvillkor, vilka regelförändringar som skulle underlätta ett flexiblere agerande, minskad administration och mer entreprenadliknande förhållanden. Vidare skulle villkoren för den regiondrivna primärvårdens möjligheter att agera som ett sammanhållet bolag eller koncern analyseras. Översynen skulle också inkludera en omvärldsanalys samt en analys om det finns andra verksamheter inom Region Jämtland Härjedalen som skulle kunna effektiviseras om de fick intraprenadvillkor. Slutligen skulle översynen ge förslag på uppdaterade villkor för intraprenader till nutida förhållanden.

Översynen behandlades i regionstyrelsen den 12 december 2017 där regiondirektören fick i uppdrag att se över organisationen i primärvårdens egenregi, få till en högre koncernkänsla för den regiondrivna primärvården samt utreda utvecklingsansvaret mellan primärvårdens egenregi kontra beställarenhetens.

Vid regionfullmäktiges möte den 14 februari 2018 skulle beslut tas om upphörande av organisation för den landstingsdrivna primärvården (LS/935/2009) samt beslutet om regler för över- och underskottshantering (LS/42/2010) men återremitterades med motiveringen ”På grund av bristande konsekvensbeskrivning gällande likvärdig vård i hela regionen”.

I beslutsunderlaget framgår bland annat att primärvårdens egenregi inte känner till beslutet från 2009 om organisation för den landstingsdrivna primärvården. Från 2016-11-01 organiseras primärvården istället efter ett beslut taget av primärvårdschefen (RS/1379/2015), något som inte är fastställt av politiken. Beslutet innebär i korthet att den regiondrivna primärvården organiseras i åtta

närvårdsområden med en primärvårdschef samt åtta närvårdsområdeschefer som tillika är verksamhetschefer - så var också det politiska beslutet 2009. 2014 hade dåvarande primärvårdschef delegerat verksamhetschefsfunktionen till hälsocentralschefsnivån, vilket med beslutet 2016 återfördes till närvårdschefsnivån dvs enligt politiska beslutet 2009. Den skillnad som är mellan det politiska beslutet 2009 och primärvårdschefens beslut 2016 är inrättandet av en biträdande primärvårdschef med ansvar för de anslagsfinansierade verksamheterna inom primärvården och för samverkan med externa parter. Förslaget att beslutet från 2009 upphör att gälla innebär att det är organisationen beskriven i primärvårdschefens beslut RS/1379/2015 som gäller fr o m 2016-11-01, fram tills Regiondirektörens uppdrag från december 2017 redovisas och godkänns av Regionstyrelsen. Nuvarande delegationsordning ger Regiondirektören möjlighet att vidaredelegera till PV-chef att besluta om primärvårdens organisation.

Beslutet om modell för över- och underskottshantering (LS/42/2010) avser verksamheter inom regionens egenregi. Sedan modellen infördes har verksamheterna aldrig lyckats möta upp sitt underskott med ett överskott varför beslutet inte fyller någon funktion.

Den regiondrivna primärvården får sin finansiering

- genom att fullmäktige fastställer budgetram för Vårdvalsnämnden och regelverk i förfrågningsunderlaget för hälsovalet
- genom att Regionstyrelsen fastställer budgetram för den anslagsfinansierade verksamheter i sin verksamhetsplan

Primärvårdschefen har befogenhet att inom sitt område fördela budgetramen mellan de anslagsfinansierade verksamheterna och kan enligt regelverket från 2009 omfördela hälsovalsersättningen mellan hälsovalsenheterna inom närvårdsområdet. När regelverket från 2009 tas bort innebär det att primärvårdschefen kommer kunna omfördela hälsovalsersättningen mellan alla vårdenheter inom hela den regiondrivna primärvården verksamma i hälsovalet, men inte omfördela till/från anslagsfinansierad verksamhet till hälsovalsverksamhet.

Inget av dessa beslut eller regelverk har någon påverkan på ersättningen till de privata aktörerna inom hälsovalet. De har på samma sätt frihet att hantera tilldelad ersättning om sina verksamheter.

Motiveringen till återremissen om bristande konsekvensbeskrivning gällande likvärdig vård i hela regionen besvaras slutligen så här:

- Kraven på innehåll, tillgänglighet, kvalitet och ekonomi styrs av det av fullmäktige beslutade förfrågningsunderlaget för hälsovalet och är det som ska ge förutsättningar för likvärdig vård i hela regionen.

Regiondirektörens förslag

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- a. Beslutet från 2009 (LS/935/2009) om organisation för den regiondrivna primärvården upphör att gälla.
- b. Nuvarande modell för över- och underskottshantering (LS/42/2010) upphör att gälla från 2018-01-01

I tjänsten

Hans Svensson

Regiondirektör

Ingela Jönsson

Chef för Hälso- och

sjukvårdspolitiska avdelningen

Utdrag till

Primärvårdschef

Ekonomidirektör

Beställarchef

Hälso- och sjukvårdsdirektör

**Översyn av regelverket för
konkurrensneutral organisation för
primärvård i regionens regi
(RS/1039/2017)**

Lena Weinstock Svedh

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	3
1.1	Uppdrag	3
1.2	Metod	3
2	Definitioner	4
3	Erfarenhet av intraprenad	5
3.1	Omvärldsanalys	6
4	Översyn av den regiondrivna primärvården	6
4.1	Nuvarande regelverk	7
4.2	Synpunkter	8
4.3	Kostnader i egen regi	10
5	Andra tänkbara verksamheter	10
6	Uppdaterade villkor	11
7	Resultat	11
8	Förslag till förändringar	12
9	Referenser	13

1 Bakgrund

I samband med hälsovalets införande 2010 beslutade landstingsstyrelsen om organisation för den landstingsdrivna primärvården (LS/935/2009). I beslutet framgick att det arbetssätt som dåvarande intraprenaderna i Åre och Krokoms kommuner skulle med deras hjälp införas i hela primärvården. Vidare beslutades om att införa ett ekonomiskt system som innebär att verksamheten får ta med sig över- och underskott till nästa år. Ekonomiska avvikelser som innebär underskott eller överskott skall återställas de tre kommande åren. För primärvård gäller, enligt landstingsfullmäktiges beslut den 18 februari 2010 § 22 LS/42/2010, över- och underskottshantering för närvårdsområde.

En översyn bör göras för att utvärdera om den regiondrivna primärvården upplever att de har intraprenadvillkor, och vilka regelförändringar de anser skulle underlätta ett flexiblere agerande, minskad administration och mer entreprenadliknande förhållanden.

1.1 Uppdrag

Regionstyrelsen har gett regiondirektören i uppdrag att:

- Göra en översyn av den regiondrivna primärvården och analysera om det finns behov av regelförändringar för att underlätta ett flexiblere agerande, minskad administration och mer entreprenadliknande förhållanden liksom möjligheterna att agera som en koncern
- Göra en omvärldsanalys för att se vilka regler andra landsting/regioner tillämpar för att stimulera primärvården i egenregi att agera som entreprenör och koncern
- Analysera om det finns andra verksamheter inom Region Jämtland Härjedalen som skulle kunna effektiviseras om de fick intraprenadvillkor
- Utifrån översynen ge förslag på uppdaterade villkor för intraprenader till nutida förhållanden

1.2 Metod

Frågor har ställts till verksamhetscheferna i primärvårdens egenregi, vilka redovisas nedan. För omvärldsanalysen har kontakt tagits med beställarcheferna i landet, Sveriges Kommuner och Landsting, sökning på internet samt läsning av litteratur.

Jurist, hälso- och sjukvårdsdirektör, regiondirektör samt folktandvården i Region Jämtland Härjedalen har också tillfrågats.

2 Definitioner

”Entreprenad är ett löfte att, till ett i förväg uppgjort pris mellan en beställare och en entreprenör, utföra ett arbete eller leverans inom en viss tid.” (Wikipedia)

Entreprenad är ett avtal mellan en beställare och leverantör, d v s mellan två självständiga rättssubjekt, har rättslig handlingsförmåga och kan inneha rättigheter och skyldigheter och äga tillgångar och skulder.

”Intraprenad är en term som oftast används för att beskriva en verksamhet inom [offentlig sektor](#). En Intraprenad har givits större befogenheter att styra över den egna verksamheten, samt ett större ansvar för resultatet av verksamheten. Verksamhet som sköts i form av en intraprenad får efter upphandling ekonomiska medel från sin uppdragsgivare till exempel [kommun](#) eller [landsting](#). Intraprenaden är till exempel kommunalt anställd, och har samtidigt ansvar för både drift och pengar för verksamheten.

En intraprenad är i reell mening liktydigt med en resultatenhet. Begreppet är huvudsakligen tillskapat för att ge ideologiskt utrymme för att skapa alternativ till traditionell verksamhet utan att bereda möjlighet till entreprenad. En intraprenad initieras alltid från en personalgrupp och ej från kommunen. Upphandling av intraprenad är ogörligt.” (Wikipedia)

Begreppet är inte definierat i lag men kommer från begreppet entreprenad som är etablerat inom affärsvärlden, främst inom byggsektorn, men även inom tjänstesektorn.

Intraprenad är ett begrepp som används inom ett rättssubjekt framför allt inom offentlig verksamhet för att skapa illusion av affärsmässighet i beställar - utförarmodeller.

Juridiskt sett är ett intraprenadkontrakt en arbetsorder eller instruktion som följs med beslutsbefogenhet. För regionens del styrs detta av kommunallagens beslutsregler.

Begränsningarna av utformningen av villkoren ligger framför allt i möjligheterna och hindren att delegera beslutsrätt.

Koncern är en associationsrättslig term för en sammanslutning av företag till en ekonomisk enhet. Det grundas på moderbolagets aktie- eller röstmajoritet i dotterbolagen.

Gemensam nämnd

Ett annat sätt att driva verksamhet i offentlig regi tillsammans med flera andra kommuner. Någon av kommunerna är värd för den gemensamma nämnden men den gemensamma nämnden bildar inte en egen juridisk person. (Sveriges kommuner och landsting, 2011)

3 Erfarenhet av intraprenad

Under perioden 2006-2008 drevs hälsocentralerna i Åre och Krokombom som två intraprenader med uppdrag enligt särskilda vårdöverenskommelser och regler för över- och underskottshantering (LS/205/2005). Målet med intraprenadformen var bland annat att en ökad kreativitet och ett större engagemang hos personalen skulle ge mervärde för befolkningen. Försöket utvärderades 2008 och vid intervjuer framkom fördelar som avser kvalitet, tillgänglighet, organisering och ledarskap, inställning och attityder samt påverkansmöjligheter. Funderingar avseende styrning och koncernkänsla var också något som framkom.

Vid Luleå tekniska universitet har ett forskningsprojekt bedrivits sedan 2009 som delvis finansierats av VINNOVA och resulterat i en rapport utgiven 2015. Rapporten redovisar en sammanställning av Luleå kommuns upplevelser, erfarenheter och insikter efter sju års erfarenhet av intraprenad inom för- och grundskoleverksamhet och bygger på ett antal frågeställningar till 25 personer inom kommunen. Frågorna handlar om vad som är bra respektive mindre bra med intraprenadverksamheten, vilka lärdomar andra aktörer kan få av Luleå kommun samt vad organisationen kan ta med sig för framtida utveckling. Det positiva med intraprenaderna framkommer inom tre temaområden:

- Förändrade ekonomiska förutsättningar
- Ökat ansvarstagande och engagemang
- Organisationen har utmanats

Det som upplevts som mindre bra

- Ökad belastning inom andra delar av organisationen
- Otydliga verksamhetskontrakt
- Successiv minskning av självbestämmande och grad av valfrihet
- En "vi-mot-dem-kultur" har varit under uppseglande

Viktiga lärdomar till andra är att förbereda hela organisationen, utforma noggranna verksamhetskontrakt, fastställa syfte, avsätta stöd samt att man får räkna med att det tar tid.

Den stora frågan för intraprenaderna har handlat om förändrade ekonomiska förutsättningar där man gått från ettårbudget till treårs. Möjlighet att välja bort centrala tjänster och funktioner med billigare lokala lösningar har gjort att besparingar har kunnat genomföras.

3.1 Omvärldsanalys

Vid sökning på internet framkommer att intraprenader inom kommunernas olika verksamheter är vanligt förekommande. Ett fåtal landsting framkommer vid samma sökning. Dåvarande landstinget i Uppsala har ett regelverk och riktlinjer för intraprenad, då lasarettet i Enköping bedrivits som en intraprenad. Av deras regelverk från 2012 framkommer inga andra rättigheter än de som intraprenaderna i Åre/Krokom hade 2006-2008. Det framkommer inte heller vid sökningen att någon folktandvårdsklinik bedrivs som en intraprenad i landet.

Vårdcentralen Blåsippan i Västernorrland drevs enligt P4 Västernorrland under ett år som en intraprenad men lades ned på grund av man inte fick behålla 25% av vinsten enligt överenskommelsen. Frågan har nu åter blommat upp med anledning av diskussionen om Sollefteå sjukhus.

Enligt reportage i sjukhusläkaren den 5 maj 2013 framkommer att två ögonkliniker samt två vårdcentraler i Västerbotten drivits som intraprenader från 2009. På grund av vårdvalsreformen drivs vårdcentralerna inte längre som intraprenader.

Vid en förfrågan till samtliga beställarchefen eller motsvarande i Sverige framkom att Örebro haft intraprenad inom primärvården men att den avslutats i samband med att chefen slutade. Av deras överenskommelse framkom att den största skillnaden var hantering av över- och underskottshantering.

I Stockholm drivs vårdcentralerna i egen regi som egna resultatenheter inom Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO). Uppdrag ges och "avtal" tecknas med Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) på lika villkor som för privata aktörer.

Av och till diskuteras frågan om landstingsägda bolag. Redan när hälsovalet skulle införas togs frågan upp i diskussionsunderlaget för norra regionen (Skoglund 2009). Där framkommer att det knappast finns några formella hinder men att det krävs ett omfattande förberedelsearbete att genomföra. Inget landsting/region har hittills valt att bolagisera primärvården i egen regi.

Vid en fråga till folktandvårdsklinikerna i landet framkommer att några bedrivs som egna aktiebolag, men ingen som intraprenad.

4 Översyn av den regiondrivna primärvården

I en rapport från 2016, "Primärvården i fokus", skriven av Mats Brännström på uppdrag av landstings- och regiondirektörerna i norrlandstingens regionförbund, tas frågan om primärvårdens roll som utförare i egen regi upp. Av rapporten framkommer bl a att det saknas en målbild för landstingen som utförare. Vidare tar man upp frågan om intern konkurrens, är det "alla mot alla" som gäller eller är vår hälsocentral med i ett lag? Andra landsting ex Jönköping med "Bra liv" och Västra Götalands "Närhälsan" har beskrivit sitt arbete med att aktivt forma ett starkt varumärke för primärvården i egen regi.

Mats föreslår i rapporten att varje landsting inleder ett arbete med att bygga upp identitet och varumärke för sin primärvårdsorganisation med noggranna förberedelser och ett professionellt upplägg för ett bra resultat.

Region Östergötland genomförde 2015 ett omfattande projekt, *Framtidens bästa primärvård*, där projektledningen rekommenderar en produktionsenhet för samtliga vårdcentraler i egen regi.

Inom Region Jämtland Härjedalens primärvård har frågan om "koncern" diskuterats, men eftersom som konkurrensen i länet hittills inte varit så omfattande så har det inte lagts så stor vikt på detta. Omtag behöver tas i frågan.

4.1 Nuvarande regelverk

I samband med att dåvarande Jämtlands läns landsting gick in i hälsovalet 2010 beslutade Landstingsstyrelsen i november 2009 om en konkurrensneutral organisation för primärvården i landstingets regi (LS/935/2009). I beslutet framkommer att egenregin ska organiseras i kommunvisa närvårdsområden som leds av en verksamhetschef. I uppdraget för Närvårdsområdet ingår ett antal samordningsuppdrag enligt skiss nedan.

Närvårdsområdenas samordningsuppdrag:		
- Samverkan kommunerna. Ådel, folkhälsa m m	- Ekonomisk samverkan	- Särskilt boende, - läkarmedverkan
- Jour och beredskapsorganisation	- Rehabilitering – Rehabkoordinatörer	- ST-läkarplaceringar
- Beroendevård	- Rutiner medicinsk säkerhet	- AT-placeringar
- Psykosociala resurser, fördelning inom området	- MLA-funktion	- Utsesrepresentanter i arbetsgrupper
- Flexibel bemanning av områdets enheter	- Kris och katastrofplanering	

I ovanstående ärende fastställdes att förslag till regler för över- och underskottshantering skulle hanteras i särskild ordning.

Landstingsfullmäktige fastställde januari 2010 regelverket för över- och underskottshantering (LS/42/2010). Jämtlands läns landsting införde en modell från 2010 som innebär att verksamhetsområdena fiktivt bär med sig över- och underskott mellan åren. Om ett område har redovisar överskott får området ha det tillgodo för att möta eventuella underskott kommande år. Tidsfristen för att återställa ett negativt resultat är tre år. Inom primärvården tillämpas modellen på närvårdsområdesnivå. Beslut om återställande av ekonomiskt underskott fattas av landstingsstyrelsen.

Vid dialog med primärvården i egen regi framkommer att nuvarande regelverk inte är känt inom den egna verksamheten.

Utöver detta regelverk finns ett beslut från 2016 om organisation i primärvård (RS/1379/2015). Beslutet innefattar bland annat ledningsstrukturen för den interna organisationen.

4.2 Synpunkter

Med anledning av uppdraget ställdes frågor till verksamhetscheferna i egenregi inom primärvården i Region Jämtland Härjedalen. Nedan följer en sammanfattning av frågorna med exempel på synpunkter:

1. **Upplever ni att ni arbetar under intraprenadliknande villkor?** Nej
Om inte, varför?

Samtliga svarar att de inte upplever att de arbetar under intraprenadliknande villkor. En av anledningarna till det är att de inte känner till det beslut som fattades 2009 om organisation för den regiondrivna primärvården. Några vet inte heller vad det innebär att arbeta som en intraprenad. Annat som anges är att det fattas beslut i olika sammanhang som enbart rör egenregin vilket innebär att man tycker sig ha andra förutsättningar än privata vårdgivare inom hälsovalet. Detaljstyrning uppges som en annan anledning.

"Små befogenheter att styra över egna verksamheten vilket leder till bakbundenhet och/eller långa beslutsvägar".

"Regler och direktiv utarbetade av personer som inte har kännedom om hur verksamheter fungerar leder till missnöje, utanförskap mm."

"Regionen är en trög organisation, detaljstyrd i många avseenden".

"Egna inköpsavtal bör få tecknas".

"Ingen morot att driva verksamhet mot ett överskott då man inte får behålla pengarna".

"Liten hänsyn tas till skillnader i geografi/demografi"

2. **Vad anser ni behövs för att underlätta ett flexiblare agerande och minskad administration?**

Det som framkommer är bland annat en tre års budget med möjlighet att fondera medel, samma uppföljning som privata samt ökad tillit och mera befogenheter. Några har angett att de internt har en orimligt hög overheadkostnad.

"Måste få se olika ut utifrån förutsättningar".

"Våga prova nya saker."

”Stödfunktioner inom löneadministration, redovisning, helpdesk, it etc med ett tydligt direktiv om vilken del av verksamheten de har ansvar för”.

”Vissa uppgifter måste vi idag fylla i både på papper och i IT-system”

”Det borde finnas något IT-system som möjliggör rätt ersättning till respektive vårdgivare t ex röntgen och jourer”.

3. Vill ni arbeta under mer entreprenadliknande villkor?

Fem av åtta svarar ja men uppger samtidigt att det kan vara svårt om man går med underskott.

”Viktigt att ha personalen med sig.”

”Ett ökat självstyre skulle göra arbetsdagen lättare”.

4. Övriga förslag till regelförändringar i egen regi.

I svaren framkommer en blandning av förslag till ändringar i hälsovalet. En fråga som lyfts är att alla jobbar efter samma villkor med möjlighet till lika vård för alla.

”Närvårdsområden, gränser ska inte vara ett hinder.”

”Skrota primärvårdsstaben/hälsovalsenheten och inför en beställarenhet primärvård”.

”Egna personal- och ekonomiresurser”

”Asylfrågan måste klargöras och hållas utanför”.

”Förutsättningar behöver ses över, marknadsföring etc skiljer liksom löner.”

”Möjlighet att anpassa öppettider och utbud av tjänster efter behov i verksamhetens upptagningsområde med tanke på vilken typ av befolkning och vad som efterfrågas i respektive område och inte samma krav på alla enheter, vilket möjliggör flexibilitet utan ökade kostnader.”

4.3 Kostnader i egen regi

När hälsovalet infördes 2010 sänktes budgetramen för primärvården med minst 23 miljoner kronor som ett resultat av ett omfattande arbete i landstinget med utbudsbegränsningar. Utbudsbegränsningarna gick stick i stäv med det man ville åstadkomma med införande av hälsoval och konkurrensutsättning av primärvård. Dessa minskade kostnader har haft stora konsekvenser för primärvården, inte minst i egen regi, som efter införandet av hälsoval årligen haft ett minusresultat på totalen.

I ett beslut om ny organisation inom område Primärvård (RS/1379/2015) framgår att primärvårdschefen ska få ha minst 50% tid för utveckling av primärvården, det framkommer dock inte om det är för egenregin eller för primärvården på övergripande nivå. Vidare framkommer i samma beslut att primärvårdschefen, biträdande primärvårdschef samt chef för Östersunds närvårdsområde ska finansieras via anslag, vilka arbetsuppgifter utöver hälsovalet de ska ha framkommer inte med tydlighet.

Under första tertialet 2017 hade egenregin i primärvården en "overheadkostnad" på ca sex miljoner kronor som finansieras med ersättningen från hälsovalet. I dessa ingår bl a löner för primärvårdschef, övertalig personal, personal- och ekonomihandläggare, verksamhetsutvecklare, assistent, medicinsk rådgivare samt personal med samordnaruppdrag. Flera av dessa tjänster kan man ur ett konkurrensneutralt perspektiv ifrågasätta om de ska finansieras med ersättning från hälsovalet. Exempel på detta är verksamhetsutvecklartjänsterna.

En annan fråga som lyfts är de merkostnader med det utvidgade uppdrag som egenregin får utöver hälsovalet ex ansvar för utveckling.

Det pågår mycket nationellt som påverkar primärvården i stort, inte minst utredningen om "God och nära vård". Något att ha med när man funderar på organisation och driftform av egenregin.

5 Andra tänkbara verksamheter

I uppdraget ingår också att analysera om det finns andra verksamheter inom Region Jämtland Härjedalen som skulle effektiviseras om de fick intraprenadvillkor.

Vid den omvärldsbevakning som genomförts framkommer endast två ställen inom specialiserad vård där verksamheten drivits som intraprenad. Det är lasarettet i Enköping och ögonkliniken i Lycksele.

Utan djupare analys och erfarenhet så är i första hand välavgränsade verksamheter som ex hud, ögon, öron där man inte har egna vårdplatser för inläggande och inte är i stort behov av bl a operationsavdelningen. Serviceverksamhet där man redan idag tillämpar "köp/sälj" kan lämpa sig som en intraprenad.

En verksamhet som är intresserad och som skulle kunna drivas som en intraprenad är folktandvården. Liksom primärvården är de en konkurrensutsatt verksamhet med bl a krav på särskilt bokslut, transparensbokslut. Idag har de en konkurrensnackdel gentemot privata utförare på grund av ex lång beslutsprocess och ställs i prioritet med sjukvården. De gör att de hamnar på efterkälken när det gäller viss utveckling och att duktiga medarbetare väljer andra arbetsgivare.

6 Uppdaterade villkor

Skillnader i förutsättningar för intraprenaderna och övriga primärvårdsenheter i Åre och Krokom 2006-2008:

- Intraprenaderna har en treårsöverenskommelse med särskild över- och underskottshantering
- Intraprenaderna har större självständighet i lönesättning (behöver inte tillämpa individbedömningsformulär men ska i lönerevisioner hålla sig inom tilldelad lönepott)
- Intraprenaderna behöver inte närvara/delta i vissa sammankomster
- Intraprenaderna har medgivits möjlighet att i viss utsträckning sälja tjänster externt

Enligt Region Jämtland Härjedalens jurist har villkoren för nutida förhållanden inte förändrats, vilket också framgår av andra landstings regelverk och överenskommelser för intraprenader.

7 Resultat

Vid omvärldsanalysen framkommer att det är väldigt få verksamheter inom landsting och regioner som bedrivs som en intraprenad. Inom primärvården arbetar istället flera landsting/regioner med att få till en större koncernkänsla för egenregion.

I alla utvärderingar som genomförts om intraprenaderna anses det att det är modellen för över- och underskott som är den mest framgångsrika faktorn. Detta gör att man kan fundera på om intraprenadformen skulle göra verksamheterna mer effektiva, såväl i primärvård som för andra verksamheter.

Beslutet som togs 2009 om organisation för den landstingsdrivna primärvården (LS/935/2009) är inte känd inom primärvården i egenregi och de jobbar således inte efter det beslutet. Mot den bakgrunden kan man fundera på om det finns anledning ta fram ett nytt beslut om organisation för den landstingsdrivna primärvården.

I det beslut som togs om ny organisation inom område Primärvård (RS/1379/2015) framgår att primärvårdschefen ska få ha minst 50% tid för utveckling av

primärvården, det framkommer dock inte om det är för egenregin eller för primärvården på övergripande nivå. Vidare råder oklarheter kring finansieringen av primärvårdschefen, biträdande primärvårdschefen samt chefen för Östersunds närvårdsområde samt vilka arbetsuppgifter utöver hälsovalet de ska ha. Beslutet bygger delvis på det som framgår i primärvårdens långsiktiga utvecklingsplan för god ekonomisk hushållning (RS/968/2015).

Primärvården anser att de idag är underfinansierade vilket gör att det saknas incitament för att bedriva verksamheten med ett överskott. Eftersom primärvården och övriga hälso- och sjukvården går med årligt underskott gör att man kan ifrågasätta om det finns någon anledning till om över- och underskottsmodellen ska kvarstå.

Svaren på frågorna som är ställda till cheferna i primärvården visar på andra problem än där lösningen är att arbeta i intraprenadform; uppdrag som ges utöver hälsovalet gör att verksamheten inte själv äger frågorna, omständlig byråkrat, brist på tillit och befogenheter, detaljstyrning för regionens verksamheter, hög overheadkostnad samt långa beslutsvägar.

Synpunkterna rör också innehållet i hälsovalsuppdraget, vilka ses över i annat ärende, samt att man bör skrota primärvårdsstaben och hälsovalskansliet och istället införa en "beställarstab primärvård".

En viktig fråga är vem som ska driva utvecklingen i primärvården. Är det beställarenheten eller primärvårdens egenregi?

Det råder delade meningar i primärvårdens egenregi avseende mer självständiga enheter eller att få till en större koncernkänsla. Från 2010 tecknar hälsovalet överenskommelser med varje vårdenheter med samma villkor som privata utförare vilket kan anses som ett sätt att få arbeta mer självständigt. I och med större konkurrensutsättning kan det istället bli viktigt att jobba med koncernkänslan i egenregin.

Folktandvården har visat intresse för att bedrivas i intraprenadform.

Några nya juridiska möjligheter för att bedriva verksamheten som en intraprenad än de som gällde för intraprenaderna i Åre och Krokoms 2006-2008 framkommer inte i översynen.

8 Förslag till förändringar

Utifrån resultatet ovan föreslås följande:

1. Beslutet från 2009 (LS/935/2009) för organisation för den regiondrivna primärvården upphör att gälla.
2. Uppdatera beslutet från 2015 (RS/1379/2015) om organisation i primärvård och tydliggör samordningsuppdraget i närvårdsområdet.
3. Arbeta för att få till en större koncernkänsla i primärvården
4. Utred frågan om utveckling inom primärvård och tydliggör egenregins roll kontra beställarenheten
5. Nuvarande modell för över- och underskottshantering (LS/42/2010) upphör att gälla.

9 Referenser

Brännström, M. (2017). *Primärvården i fokus. Utveckling av sjukvårdssystemet*. Norrlandstingens regionförbund.

Nilsson, K. & Andersson, M. (2015). *Intraprenad som driftsform. En utvärdering av Luleå kommuns intraprenadverksamhet*. Luleå tekniska universitet.

Skoglund, C. (2009). *Vårdval i norra regionen. Diskussionsunderlag*.

Strömstedt, M. et al. *Framtidens bästa primärvård. Slutrapport- projektresultat*. Region Östergötland

Sveriges Kommuner och Landsting (2011) *Alternativa driftformer*.

Åkerström, M-B. (2008). *Rådgivningsrapport. Utvärdering av intraprenader i hälso- och sjukvården*. PricewaterhouseCoopers.

26. Uppdrag att utreda och införa konkurrensneutral organisation för primärvården i landstingets regi (LS/935/2009)

Ärendebeskrivning

Landstingsfullmäktige beslutade den 24 juni 2009 § 128 att uppdra till landstingsstyrelsen att utreda och föreslå konkurrensneutral organisation för primärvården i egen regi i enlighet med landstingsstyrelsens förslag till svar avseende primärvårdens uppdrag, struktur och finansieringsformer.

Landstingsfullmäktige har i samband med beslutet om primärvårdens uppdrag, struktur beslutat att sex huvudprinciper skall vara styrande för primärvården och hälsovalet i Jämtlands läns landsting. Dessa huvudprinciper är:

- Närhetsprincipen
- Samordning
- Ekologiskt hållbar
- Folkhälsofrämjande
- Anpassningsbar verksamhet
- Uppföljnings- och utvärderingsbar verksamhet

Landstingsdirektören har gett chefen för verksamhetsområde primärvård i uppdrag att utreda och föreslå en konkurrensneutral organisation för primärvården. (utredningen bifogas)

I beredningen av ärendet har biträdande landstingsdirektören upprättat en tjänstepromemoria i ärendet med en mängd förslag till förändringar av organisationen och spelregler för att åstadkomma en konkurrensneutral organisation. Promemorian bifogas ärendet.

Förslaget innebär att ekonomin inom primärvården blir mera lik den privata marknaden genom att en över- och underskottshantering där verksamheten får ta med sig över och underskott och reglera dessa över en tre årsperiod. I stort innebär det att hela primärvårdens hälsovaldel blir väldigt lik våra "nuvarande intraprenader" Nuvarande intraprenader ingår fortsättningsvis i den landstingsdrivna primärvården.

Beslutsunderlag

Utredning med Förslag till ny konkurrensneutral organisation för den landstingsdrivna primärvården.

Ny organisations för den landstingsdrivna primärvården (organisationsskiss)

Tjänstepromemoria konkurrensneutral organisation för primärvård i landstingets regi.

Landstingsdirektörens förslag

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige

1. Landstingets primärvård organiseras i närvårdsområden enligt förslag till organisationsskiss
2. Uppdrag till landstingsstyrelsen att fastställa de närmare reglerna för över och underskottshantering enligt tjänstepromemorian.
3. Sjukvårdsrådgivningen, Närvårdsavdelningen i Strömsund, Korttidsplatserna i Sveg organiseras som anslagsfinansierade enheter inom primärvården och därmed som fri nyttighet för övriga utövare inom hälsovalet.
4. Budgeten och ansvaret för avtalet för tillnyktringsenheten överförs till verksamhetsområde Psykiatri.
5. Livsstilmottagningen vid Campus avvecklas och avsatta budgetmedel 1 000 tkr överförs till Motsedda kostnader till styrelsens förfogande.

I tjänsten

Karin Strandberg Nöjd
Landstingsdirektör

Göran Rydqvist
Biträdande landstingsdirektör

Landstingsdirektören
Biträdande landstingsdirektör
Göran Rydqvist
Tfn: 063-147566
E-post: goran.rydqvist@jll.se

2009-10-21

LS/935/2009

Konkurrensneutral organisation för primärvård i landstingets regi

Landstingsfullmäktige beslutade den 24 juni 2009 § 128 att uppdra till landstingsstyrelsen utreda och föreslå konkurrensneutral organisation för primärvården i egen regi i enlighet med landstingsstyrelsens förslag till svar avseende primärvårdens uppdrag, struktur och finansieringsformer.

Landstingsfullmäktige har i samband med beslutet om primärvårdens uppdrag, struktur och finansieringsformer beslutat att sex huvudprinciper skall vara styrande för primärvården och hälsovalet i Jämtlands läns landsting. Dessa huvudprinciper är:

- Närhetsprincipen
- Samordning
- Ekologiskt hållbar
- Folkhälsofrämjande
- Anpassningsbar verksamhet
- Uppföljnings- och utvärderingsbar verksamhet

Utredning av organisationen för primärvården

På uppdrag av landstingsdirektören har verksamhetsområdeschefen för primärvården utrett frågan om hur en konkurrensneutral organisation för landstingets primärvård. (Utredarens förslag bifogas.) Utredningen föreslår följande:

Primärvården organiseras i kommunvisa närvårdsområden som leds av en verksamhetschef. Närvårdsområdena utgör ekonomiska enheter. I Östersunds kommun som utgör ett närvårdsområde men där utgör Hälsocentralerna ekonomiska enheter.

Utredaren föreslår att ungdomsmottagningen skall organiseras i det länsövergripande kompetenscentrumet för folkhälsa och livsstilsfrågor.

Utredaren föreslår vidare att följande enheter/projekt/länsövergripande uppdrag organiseras utanför den nya Primärvårds/Närvårdsorganisationen:

- Sjukvårdsrådgivningen/1177
- Stimulansmedel
- Sjukskrivningsprocessen
- Näva, Strömsund
- Korttidsplatserna i Sveg
- TNE – budget

- Livsstilsenheten/Kompetenscentrum Campus
- AT-läkare – studierektorer
- ST-läkare – studierektorer
- Ungdomsmottagningen

Vidare förslår utredaren när det gäller de ekonomiska reglerna att det är en förutsättning att en konkurrensneutral landstingsdriven organisation är så lika som möjligt med privata utförare.

Utredaren föreslår ett system för långsiktig, 3-årsplanering, bör införas. Detta förutsätter att över- och underskottssystem som gör det möjligt att per närvårdsområde eventuellt genererat överskott/underskott kan sparas mellan budgetåren.

Landstingsdirektörens bedömning och förslag

Intraprenader i primärvården

Under senare år har det funnits två kommunvisa intraprenader (Åre och Krokoms) inom primärvården. Intraprenaderna har arbetat på ett mycket effektivt sätt, personalen upplever att arbetssättet är mycket stimulerande och man upplever en hög grad av självständighet. Intraprenaderna ingår från och med den 1 januari 2010 i den landstingsdrivna konkurrensneutrala primärvården. Det arbetssätt som intraprenaderna haft kommunvis och som varit mycket framgångsrikt skall med deras hjälp införas i hela primärvården. Uppdraget åvilar verksamhetsområdeschefen för primärvården tillsammans med verksamhetscheferna för närvårdsområdena.

Organisation av primärvården

Det förslag från utredaren till Närvårdsområden som består av varje kommun i länet genomförs. Se bifogade organisationsskiss. Detta kommer att underlätta landstingets samarbete med kommunerna. Varje Närvårdsområde leds av en verksamhetschef, verksamhetscheferna tillsammans med verksamhetsområdeschefen utgör primärvårdens ledningsgrupp. Inom varje verksamhetsområde finns ett antal hälsocentraler.

I uppdraget för Närvårdsområdet ingår ett antal samordningsuppdrag:

- Samverkan med kommunen
- Jour och beredskapsorganisation
- Beroendevård
- Psykosociala resurser, fördelning inom området
- Flexibel bemanning av områdets enheter
- Ekonomisk samverkan
- Rehabilitering – Rehabkoordinatorer
- Rutiner för medicinsk säkerhet
- MLA-funktion (Medicinsk Lednings Ansvar)
- Kris- och katastrofplanering
- Särskilt boende – Läkarmedverkan
- ST-läkarplaceringar
- AT-läkarplaceringar

Uppdraget för landstingets primärvård framgår av ärendet om hälsoval i Jämtlands län.

Den landstingsdrivna primärvården skall godkännas utifrån kraven i Hälsoval Jämtland.

Primärvården kommer dessutom att få ett antal landstingsövergripande eller kommunspecifika uppdrag som inte ingår i hälsovalet utan kommer att vara anslagsfinansierade och skall skötas utanför närvårdsområdena (se ekonomiavsnittet).

Ekonomi

För den landstingsdrivna primärvården införs ett ekonomiskt system som innebär att verksamheten på får ta med sig över- och underskott till nästa år. Ekonomiska avvikelser som innebär underskott eller överskott skall återställas de tre kommande åren. Verksamhetsområdet beslutar om regler avseende över- och underskott för närvårdsområdena. Ekonomin för de anslagsfinansierade enheterna skall hållas skild från de delar av primärvården som ingår i Hälsoval Jämtland. Det detaljerade regelverket för över- och underskott utformas av landstingsstyrelsen.

Anslagsfinansierade verksamheter som skall bedrivas i primärvården men utanför närvårdsområdena

För att Primärvården skall vara konkurrensneutral finns ett antal verksamheter som inte får ingå i Närvårdsområdena utan ligger direkt under verksamhetsområdeschefen för primärvården. Enheternas ekonomi får inte vara gemensam med Närvårdsområdena. Enheterna flyttas i organisationen enligt nedan.

Sjukvårdsrådgivningen/1177

Sjukvårdsrådgivningen/1177 är en anslagsfinansierad enhet inom primärvård och är en gratis nytthet för primärvården, vårdenheter inom hälsovalet och den specialiserade vården vid Östersunds sjukhus.

Sjukvårdsrådgivningen/1177 skall senast till styrelsen i december 2009 precisera vad som är fri nytthet för enheterna ovan.

Under 2010 skall utredas annan organisationstillhörighet för sjukvårdsrådgivningen/1177 är lämpligare än primärvården.

Stimulansmedel

Stimulansmedlen för insatser för äldre finns som ett projekt inom primärvården idag. Verksamheten beräknas att pågå som projekt under 2010. I samband med omställningsarbetet hösten 2008 föreslog ett delprojekt omkring extern finansiering att verksamheten skulle inordnas i Ledningsstab utveckling Hälso- och sjukvård. Landstingsdirektören delar delprojektets uppfattning.

Sjukskrivningsprocessen

Sjukskrivningsprocessen och rehabgarantin som är stimulansmedel är ekonomiskt organiserat under landstingsdirektören. Personalansvar och projektansvar har hittills åvilat chefen för verksamhetsområde Primärvård. Personalansvar och projektansvar föreslås övergå till Ledningsstab utveckling hälso- och sjukvård.

Närvårdsavdelningen (NÄVA) i Strömsund

Närvårdsavdelningen ingår idag som ett tilläggsuppdrag för primärvården i Strömsund. För att uppdragen i Hälsoalet skall bli lika i hela länet föreslås att Närvårdsavdelningen i Strömsund blir en anslagsfinansierad enhet inom Primärvården. Finansiering genom avtal med Strömsunds kommun och anslag från landstinget. Hur stort anslaget från landstinget skall vara beslutas på landstingsstyrelsens extra sammanträde den 24 november 2009.

I anslaget skall ingå behov av läkartid eftersom NÄVA i fortsättningen måste "köpa läkartid" av vårdenheten i Strömsund eller annan leverantör.

Korttidsplatser i Sveg

Landstinget köper idag korttidsplatser i Sveg av Härjedalens kommun. Verksamheten föreslås i fortsättningen vara ett anslagsfinansierat uppdrag till primärvården att teckna detta avtal. Anslaget beslutas på det extra styrelsemötet den 24 november 2009.

I anslaget måste ingå behov av läkartid eftersom detta måste köpa läkartid av vårdenheterna i Härjedalen eller annan leverantör.

Tillnyktringsenhetens budget

Ansvar för avtalet med kommunerna om tillnyktringsenheten överförs från kommande år till beroendeenheten inom verksamhetsområde psykiatri och därmed förs också dess budget över till psykiatrin.

Kompetenscentrum för livsstilsfrågor och livsstilmottagningen på Campus

Placeringen av landstingets kompetens centrum för livsstilsfrågor hanteras som särskilt ärende, och kommer att placeras vid Ledningsstab regional utveckling. Ansvar för direkt patientarbete överförs till andra enheter inom landstinget.

Vårdhänvisningsenheten överförs till den nya beroendeenheten inom verksamhetsområde psykiatri.

Livsstilmottagningen vid Campus som inrättades efter beslut i landstingsfullmäktige har inte kunnat rekrytera läkare trots flera försök och passar inte riktigt in i hälsoalet och kan inte finansieras som var tänkt i det tidigare beslutet. Verksamheten avvecklas från 1 januari 2010 och anslaget överförs till motsedda kostnader till landstingsstyrelsens förfogande.

Ungdomsmottagningen

Ungdomsmottagningen hanteras som särskild ärende vid landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige i november och blir anslagsfinansierad verksamhet i Primärvården. Vart verksamheten skall finnas från och med 2011 skall utredas av verksamhetsområdeschefen för primärvården under 2010.

Ljusbehandling i Sveg och Strömsund

För verksamheten ansvarar Hudkliniken inom verksamhetsområde HIÖÖ.

Verksamheten utgör en anslagsfinansierad verksamhet som bedrivs inom primärvården och ingår ej i Hälsovalet.

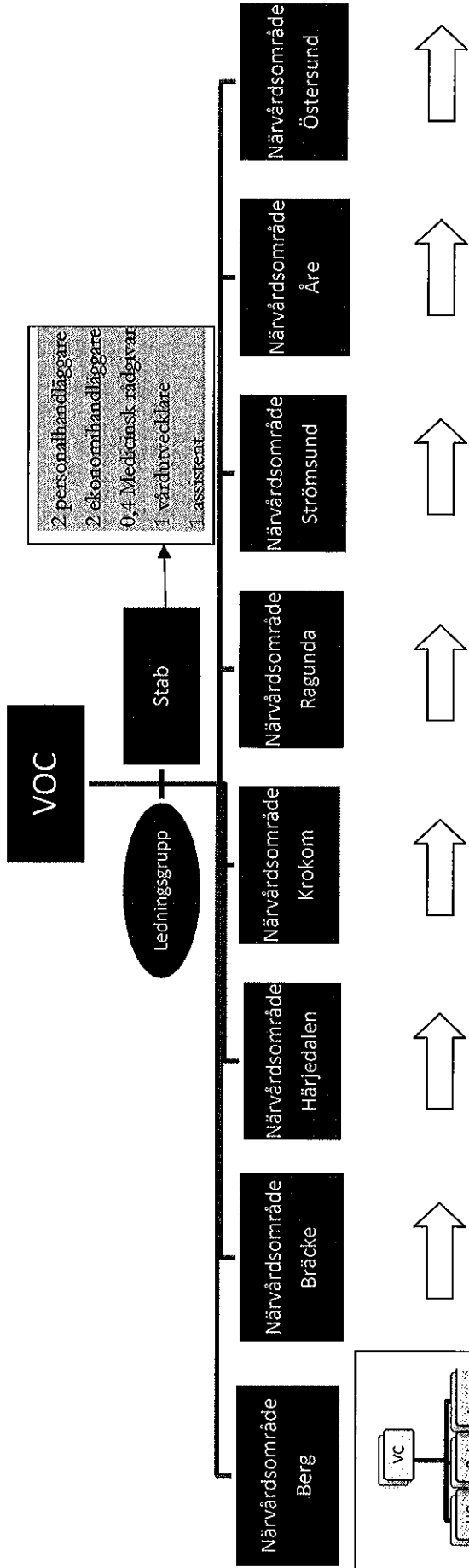
ST och AT-läkare.

Studierektorer för AT- och ST läkare tillhör även fortsättningsvis ledningsstaberna vid landstingsdirektörens stab. Budgeten för ST-läkare i primärvård och ryggsäcksmodellen överförs i landstingsdirektörens stab liksom budgeten för AT-läkare kvarstår inom landstingsdirektörens stab.

I tjänsten

Göran Rydqvist

Förslag till ny konkurrensneutral organisation för den landstingsdrivna primärvården

- Närvårdsområdenas samordningsuppdrag:**
- Samvetkan kommunerna. Ädel, folkhälsa m m
 - Jour och beredskapsorganisation
 - Beroendevård
 - Psykosociala resurser, fördelning inom området
 - Flexibel bemanning av områdets enheter
- Närvårdsområde Berg**
- VC
 - HC
 - Dist
 - Annet
- Närvårdsområde Bräcke**
- Närvårdsområde Härjedalen**
- Närvårdsområde Krokoms**
- Ekonomisk samvetkan
 - Rehabilitering – Rehabkoordinatorer
 - Rutiner medicinsk säkerhet
 - MLA-funktion
 - Kris och katastrofplanering
- Närvårdsområde Ragunda**
- Närvårdsområde Strömsund**
- Särskilt boende, - läkarmedvetkan
 - SF-läkarplaceringar
 - AT-placeringar
 - Utse representanter i arbetsgrupper
- Närvårdsområde Åre**
- Närvårdsområde Östersund**

Ledningsstab ekonomi
Karin Jonsson
Tfn: 063-15 31 87
E-post: karin.jonsson@jll.se

2010-01-07

RS/1039/2017

Modell för över- och underskottshantering Fullmäktige 2010

Att den kommunala sektorn klarar av att sköta sin ekonomi på ett ansvarsfullt sätt är en viktig förutsättning för utvecklingen av lokal demokrati och självstyrelse.

God ekonomisk hushållning innebär att en kommun/landsting i normalfallet har ett rimligt överskott i budgeterad resultaträkning och bokslut. Om det finns synnerliga skäl kan den budgeterade resultaträkningen undantagsvis underbalanseras.

När underskott har konstaterats ställs krav på framtagande av särskild åtgärdsplan. Planen ska innehålla genomtänkta och genomförbara åtgärder för att täcka hela det belopp som ska regleras och det skall framgå när åtgärderna genomförs. Åtgärdsplanen ska följas upp kontinuerligt och återrapportering skall ske till fullmäktige om planen inte hålls.

Tidsfristen för att återställa ett negativt resultat är tre år. Krav ställs på att fullmäktige ska anta en åtgärdsplan som ska täcka hela underskottet. Beslut om en reglering av underskottet ska tas senast i budget det tredje året efter det år då underskottet uppkom.

Från och med 2010 föreslås Jämtlands läns landsting införa en ekonomisk modell som innebär att verksamhetsområdena fiktivt bär med sig över- och underskott mellan åren. Modellen bygger inte på tilläggsanslag och ramsänkningar utan resultatet över tid följs i särskild ordning utanför den ordinarie redovisningen. Modellen tas i drift från år 2010 vilket innebär att 2010 års resultat är det första som adderas i modellen.

Om ett verksamhetsområde ett år redovisar ekonomiskt överskott får området ha det överskottet tillgodo i modellen för att möta eventuella underskott kommande år. Om ett verksamhetsområde istället redovisar underskott som inte kan täckas av upparbetat överskott tidigare år måste området återställa detta underskott inom tre år. Inom primärvården tillämpas samma princip i nästa led även på närvårdsområdesnivå.

Vid analys av årets resultat för ett verksamhetsområde väger måluppfyllnaden tungt i hur ekonomiskt över- och underskott ska betraktas och i vilken omfattning verksamheten ska reglera underskottet under nästkommande treårsperiod. Om underskottet beror på svårpåverkbara faktorer och verksamheten inte har kunnat anpassas inom givet uppdrag, utan betydande konsekvenser för medborgarna och

anställdas arbetsmiljö kan det underskott som ska föras över till nästkommande år komma att räknas ned.

Beslut om återställande av ekonomiskt underskott för verksamhetsområdena fattas av landstingsstyrelsen. En verksamhet i ekonomisk balans uppnås genom en kombination av adekvata åtgärder, nödvändiga omdisponeringar och tilläggsanslag.

§33

Resultatförbättrande åtgärder 2018-2020 - Översyn av regelverket för konkurrensneutral organisation för primärvård i regionens regi (RS/1039/2017)

Sammanfattning

Regionstyrelsen beslutade vid sammanträdet i maj 2017 om en översyn av regelverket för konkurrensneutral organisation för primärvård i regionens regi.

Bakgrunden till översynen är det beslut som togs 2009 om organisation för den landstingsdrivna primärvården (LS/935/2009) samt beslutet om regler för över- och underskottshantering (LS/42/2010).

Översynen innebar att utvärdera om den regiondrivna primärvården upplever att de har intraprenadvillkor, vilka regelförändringar som skulle underlätta ett flexiblere agerande, minskad administration och mer entreprenadliknande förhållanden. Vidare ska villkoren för den regiondrivna primärvårdens möjligheter att agera som ett sammanhållet bolag eller koncern analyseras. Översynen ska också inkludera en omvärldsanalys samt en analys om det finns andra verksamheter inom Region Jämtland Härjedalen som skulle kunna effektiviseras om de fick intraprenadvillkor. Slutligen ska översynen ge förslag på uppdaterade villkor för intraprenader till nutida förhållanden.

I beslutsunderlaget framgår bland annat att primärvårdens egenregi inte känner till beslutet från 2009 och att de således inte upplever att de arbetar under intraprenadliknande villkor. Vid en fråga till cheferna i primärvårdens egenregi framkommer att mer självständighet inte nödvändigtvis är kopplat till intraprenadvillkor utan det är andra faktorer exempelvis ökad tillit och befogenheter som kan skapa en högre känsla av självständighet. Otydlighet ifråga om utvecklingsansvar inom primärvården har också tagits upp i flera sammanhang.

I omvärldsanalysen framkommer att det inom landsting och regioner är ett fåtal verksamheter som arbetar i intraprenadform, varav ingen i primärvård. Anledningen till det är införandet av vårdval 2010 där man istället försöker arbeta enhetsvis på liknande villkor som privata utförare. I takt med att primärvårdens egenregi blir mer konkurrensutsatt arbetar fler regioner och landsting istället med koncernkänslan.

Det framkommer inga möjligheter att ta in nya villkor för intraprenaderna än de som Åre/Krokom hade under sin tid som intraprenad 2006-2008.

I och med regionens årliga underskott finns ingen anledning att behålla modellen från 2010 för över- och underskottshantering.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

a. Beslutet från 2009 (LS/935/2009) om organisation för den regiondrivna primärvården upphör att gälla från och med 1 mars 2018.

b. Nuvarande modell för över- och underskottshantering (LS/42/2010) upphör att gälla från och med 1 mars 2018.

Yrkanden

Bengt Bergqvist (S) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag.

Thomas Andersson (C) yrkar i första hand på återremiss och i andra hand avslag på punkt b. Motivering: "På grund av bristande konsekvensbeskrivning gällande likvärdig vård i hela regionen."

Monalisa Norrman (V) och Lars-Erik Olofsson (KD) yrkar bifall till Thomas Anderssons yrkande om återremiss.

Bengt Bergqvist (S) och Christer Siwertsson (M) yrkar avslag på Thomas Anderssons yrkande om återremiss.

Anton Nordqvist (MP), Susanné Wallner (M) och Lennart Ledin (L) yttrar sig.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras och finner att ärendet ska avgöras idag.

Omröstning

Omröstning begärs och följande propositionsordning fastställs:

Den som vill att ärendet ska avgöras idag röstar "Ja"

Den som vill att ärendet återremitteras röstar "Nej".

Omröstningsresultat

Med 31 ja-röster, 21 nej-röster och 3 frånvarande finner ordföranden att ärendet återremitteras.

Beslut

Ärendet återremitteras med följande motivering:

På grund av bristande konsekvensbeskrivning gällande likvärdig vård i hela regionen.

Regionfullmäktige

2018-02-14

Expedieras till

Primärvårdschef

Beställarchef

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Beslutsunderlag

- §309 Regionstyrelsen Resultatförbättrande åtgärder 2018-2020 - Översyn av regelverket för konkurrensneutral organisation för primärvård i regionens regi
- Rapport Översyn av regelverket för konkurrensneutral organisation för primärvård i regionens regi

Voteringslista: §33

Ärende: Resultatförbättrande åtgärder 2018-2020 - Översyn av regelverket för konkurrensneutral organisation för primärvård i regionens regi, RS/1039/2017

Voteringslist(or)

Omröstning om Thomas Anderssons (C) yrkande om återremiss

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Margareta Winberg(S), Ordförande	X		
Robert Uitto(S), Ledamot	X		
David Adervall(S), Ledamot	X		
Glenn Löfblad(S), Ledamot	X		
Anton Hammar(S), Ledamot	X		
Bengt Bergqvist(S), Ledamot	X		
Cathrine Blomqvist(S), Ledamot	X		
Anders Frimert(S), Ledamot	X		
Jörgen Persson(S), Ledamot	X		
Lena Bäckelin(S), Ledamot	X		
Jonny Springe(S), Ledamot	X		
Niklas Rhodin(S), Ledamot	X		
Thomas Hägg(S), Ledamot	X		
Christer Siwertsson(M), Ledamot	X		
Susanné Wallner(M), Ledamot	X		
Jan-Olof Andersson(M), Ledamot	X		
Karin Ekblom(M), Ledamot	X		
Gunnar Hjelm(M), Ledamot	X		
Elise Ryder Wikén(M), Ledamot	X		
Elisabeth Svensson(M), 1:a vice ordförande	X		
Lise Hjemgaard-Svensson(M), Ledamot	X		
Cristine Persson(C), Ledamot		X	
Thomas Andersson(C), Ledamot		X	
Mats Gärd(C), 2:e vice ordförande		X	
Bogna Wojtkiewicz Adolfsson(C), Ledamot		X	
Eva Hellstrand(C), Ledamot		X	
Jörgen Larsson(C), Ledamot		X	
Elin Lemon(C), Ledamot		X	
Elin Hoffner(V), Ledamot		X	
Bo Danielsson(V), Ledamot		X	
Monalisa Norrman(V), Ledamot		X	
Thomas Johansson Nordqvist(-), Ledamot		X	
Bengt-Åke Arendolf(SD), Ledamot		X	
Anna Hildebrand(MP), Ledamot		X	
Karin Österberg(MP), Ledamot		X	
Lennart Ledin(L), Ledamot		X	

Lars-Erik Olofsson(KD), Ledamot		X	
Gudrun Olsson(S), Ersättare	X		
Alvi Berglund(S), Ersättare	X		
Björn Karlsson(S), Ersättare	X		
Ruth Karlsson(S), Ersättare	X		
Diana Lindström(S), Ersättare	X		
Alf Larsson(S), Ersättare	X		
Leif D Sivertsson(S), Ersättare	X		
Britt Carlsson(S), Ersättare	X		
Thomas Gutke(M), Ersättare	X		
Irene Nyqvist(M), Ersättare	X		
Olle Arnsten(C), Ersättare		X	
Marie Svensson(V), Ersättare		X	
Mikael Säbom(SD), Ersättare		X	
Anton Nordqvist(MP), Ersättare		X	
Margareta Mahmoud Persson(KD), Ersättare		X	
Resultat	31	21	0

4

Norrtåg AB fordonsstrategi och
fordonsanskaffning

RS/306/2018

2018-04-03

Sekretariatet
Charlotte Funseth
Tfn: 063-14 75 51
E-post: charlotte.funseth@regionjh.se

RS/306/2018

Norrtåg AB fordonsstrategi och fordonsanskaffning

Ärendebeskrivning

Region Jämtland Härjedalen äger 25 procent av Norrtåg AB. Övriga ägare är Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län, Länstrafiken i Västerbotten AB och Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Norrbottens län. Norrtåg AB ska i enlighet med ägarnas uppdrag bedriva regional persontrafik med tåg. Region Jämtland Härjedalens andel av finansieringen är ca 18 procent och baseras dels på kilometerproduktion i länet och antal personkilometer i länet. Förändras trafikutbudet i någon del av trafikområdet kommer denna andel att förändras. Då resandet utvecklas behövs en handlingsberedskap för olika utvecklingsalternativ. Norrtåg AB:s fordonsflotta är idag fullt utnyttjad och eventuellt tillkommande trafik kräver fler fordon. Därtill har Norrtåg AB allt för många olika fordonstyper som leder till höga underhållskostnader. För att få möjlighet att hyra ytterligare tåg krävs god framförhållning och möjlighet att agera när tillfälle ges.

Den trafikutveckling som kan vara aktuell i Jämtland på tre till fem års sikt är att tillsammans med Västernorrland: Förtäta trafiken Sundsvall-Östersund- Storlien med hänvisning till dess starka utveckling. Det innefattar en tredje dubbeltur till Trondheim. Mot bakgrund av planerade trafikförändringar avser Norrtåg AB att lämna in en intresseanmälan om att hyra ytterligare fordon. Intresseanmälan ställs till AB Transitio som äger och förvaltar tåg för de regionala tågforetagens räkning.

Denna intresseanmälan är inte bindande men bör vara förankrad innan nästa steg med formella och bindande beslut tas om trafik och finansiering. Preliminärt beräknas nettokostnaden för Region Jämtland Härjedalen till ca 7,7 Mkr/år. Fler resmöjligheter med tåg ökar möjligheten till god tillväxt i Region Jämtland Härjedalen då pendlingsmöjligheterna inom och utom länet starkt påverkar arbetsmarknadsregionernas storlek och tillgång till kompetent arbetskraft. En målsättning är att kollektivtrafiken ska bidra till starka och växande arbetsmarknadsregioner. Ett inriktningsbeslut som möjliggör utökad tågtrafik ligger i linje med denna målsättning.

Ärendet har efter utskottet för infrastrukturens sammanträde kompletterats med ett förklarande PM Frågor kring Norrtåg 2.0.

Regionala utvecklingsnämnden behandlade ärendet 2018-01-30 § 13 och föreslog då regionfullmäktige att Region Jämtland Härjedalen ställer sig bakom Norrtåg AB:s intresseanmälan om utökad fordonsflotta.

Regionstyrelsen behandlade ärendet 2018-02-27–28 § 65 och bad då regionala utvecklingsnämnden om följande kompletteringar:

- Hur ser tidplanen ut mellan intresseanmälan och bindande beslut om trafik och finansiering så regionfullmäktige kan hantera slutligt ställningstagande
- Avser kostnaden 7,7 mkr enbart åtgärderna för linjen Sundsvall-Storlien
- Hur påverkas Region Jämtland Härjedalens kostnader om de andra länen beslutar om trafikutveckling inom sina län enligt förslaget, eftersom finansieringen anges som andel av Norrtågs kostnader
- Hur ser regionala utvecklingsnämnden på möjligheterna att utifrån regionens ekonomiska läge prioritera dessa ökade kostnader inom nämndens egna budgetram

Ovanstående frågor har besvarats av regionala utvecklingsnämnden 2018-03-27 § 59 genom PM *Norrtåg AB intresseanmälan fordonsanskaffning - svar på frågor från regionstyrelsen* samt tillhörande *Bilaga – Svar på frågor RS*.

Av svaren noteras särskilt att ett bindande beslut i fråga om utbyte av fordon, utökat antal fordon eller ökad trafik kommer att kunna behandlas i Region Jämtland Härjedalen under hösten 2018. Eventuella tillkommande fordon beräknas kunna komma i trafik tidigast 2021 och att regionala utvecklingsnämnden inte anser sig kunna prioritera dessa ökade kostnader inom egen budgetram.

Regiondirektörens förslag

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag att Region Jämtland Härjedalen ställer sig bakom Norrtåg AB:s intresseanmälan om utökad fordonsflotta samt föreslår regionfullmäktige

Finansieringen av en utökad kostnad för Norrtågstrafiken får hanteras i regionplan och finansplan när bindande beslut från Region Jämtland Härjedalen är aktuella.

I tjänsten
Hans Svensson
Regiondirektör

Ingela Jönsson
Tf Ekonomidirektör

Utdrag till

Regionfullmäktige

§13

Norrtåg AB fordonsstrategi och fordonsanskaffning (RUN/634/2017)

Sammanfattning

Region Jämtland Härjedalen äger 25 procent av Norrtåg AB. Övriga ägare är Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län, Länstrafiken i Västerbotten AB och Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Norrbottens län. Norrtåg AB ska i enlighet med ägarnas uppdrag bedriva regional persontrafik med tåg. Region Jämtland Härjedalens andel av finansieringen är ca 18 procent och baseras dels på kilometerproduktion i länet och antal personkilometer i länet. Förändras trafikutbudet i någon del av trafikområdet kommer denna andel att förändras. Då resandet utvecklas behövs en handlingsberedskap för olika utvecklingsalternativ. Norrtåg AB:s fordonsflotta är idag fullt utnyttjad och eventuellt tillkommande trafik kräver fler fordon. Därtill har Norrtåg AB allt för många olika fordonstyper som leder till höga underhållskostnader. För att få möjlighet att hyra ytterligare tåg krävs god framförhållning och möjlighet att agera när tillfälle ges.

Den trafikutveckling som kan vara aktuell i Jämtland på tre till fem års sikt är att tillsammans med Västernorrland: Förtäta trafiken Sundsvall-Östersund- Storlien med hänvisning till dess starka utveckling. Det innefattar en tredje dubbeltur till Trondheim. Mot bakgrund av planerade trafikförändringar avser Norrtåg AB att lämna in en intresseanmälan om att hyra ytterligare fordon. Intresseanmälan ställs till AB Transitio som äger och förvaltar tåg för de regionala tågforetagens räkning.

Denna intresseanmälan är inte bindande men bör vara förankrad innan nästa steg med formella och bindande beslut tas om trafik och finansiering. Preliminärt beräknas nettokostnaden för Region Jämtland Härjedalen till ca 7,7 Mkr/år. Fler resmöjligheter med tåg ökar möjligheten till god tillväxt i Region Jämtland Härjedalen då pendlingsmöjligheterna inom och utom länet starkt påverkar arbetsmarknadsregionernas storlek och tillgång till kompetent arbetskraft. En målsättning är att kollektivtrafiken ska bidra till starka och växande arbetsmarknadsregioner. Ett inriktningsbeslut som möjliggör utökad tågtrafik ligger i linje med denna målsättning.

Ärendet har efter utskottet för infrastrukturens sammanträde kompletterats med ett förklarande *PM Frågor kring Norrtåg 2.0.*

Förslag till beslut

Utskottet för infrastruktur föreslår regionala utvecklingsnämnden
Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

Att ställa sig bakom Norrtåg AB:s intresseanmälan om utökad fordonsflotta under förutsättning att uppräknade punkter utreds.

- Finns det tillräckligt underlag; hur många pendlar och vilka sträckor
- Kan andra kostnader minska
- Möjlighet att använda tåg till sjukresor
- Miljönytta
- Signalvärdet för elektrifiering av Meråkerbanan
- Möjlighet till dagpendling till Sundsvall från Bräcke (låga huspriser)
- Möjlighet till dagpendling till Åre (både jobb och fritid)
- Fler besökare från Norge till länet
- Ökad möjlighet att nyttja Veernes flygplats
- Granska kostnadsberäkning
- Riskanalys

Yrkanden

Robert Uitto (S): Ändringsyrkande:

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

Region Jämtland Härjedalen ställer sig bakom Norrtåg AB:s intresseanmälan om utökad fordonsflotta.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på sitt eget ändringsyrkande, och finner det antaget.

Beslut

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

Region Jämtland Härjedalen ställer sig bakom Norrtåg AB:s intresseanmälan om utökad fordonsflotta.

Expedieras till

Norrtåg AB, info@norrtag.se

Beslutsunderlag

- PM Frågor kring Norrtåg 2.0
- §60 Utskottet för infrastruktur Norrtåg AB fordonsstrategi och fordonsanskaffning
- Underlag för beslut om intresseanmälan kring fler fordon. Norrtågs fordonsstrategi 2018–2022 och fordonsanskaffning.

2017-11-22

Norrtågs fordonsstrategi 2018–2022 och fordonsanskaffning

Översänder härmed underlag för inriktningsbeslut av Norrtåg ABs ägare och finansiärer gällande intresseanmälan för fordonsanskaffning.

Förslag till beslut

att ställa sig bakom Norrtåg ABs intresseanmälan om utökad fordonsflotta.

Maria Högländer, VD

Norrtågs fordonsstrategi 2018–2022

Inledning

Resandet utvecklas och det finns på flera håll en politisk vilja att på sikt bygga ut trafik. Norrtåg står inför utmaningar på fordonssidan och behöver, på kort och lång sikt, skapa en handlingsberedskap för olika utvecklingsalternativ. Norrtågs fordonsflotta är idag fullt utnyttjad och tillkommande trafik kommer därför att kräva fler fordon vilket i sig kräver lång framförhållning.

Utöver eventuella trafikala förändringar har Norrtåg två andra viktiga utmaningar när det gäller fordonsflottan. Den ena är att Norrtåg redan idag har för många fordonstyper vilket både fördyrar och försvårar reservdelshållning och aktuell kompetens. Den andra är Trafikverkets fortsatta utbyggnad av signalsystemet ERTMS i norr.

Trafikutveckling inom Norrtåg

Det är idag oklart hur den fortsatta trafikutvecklingen inom Norrtågstrafiken kommer att se ut. De fem primära alternativ till trafikförändringar som Norrtåg idag bedömer kan bli aktuella inom 3–5 år är:

- Haparanda-Boden-Luleå där beslut fattats att trafikera Haparanda-Luleå med 3–5 dubbelturer med koppling till det finska trafiksystemet och en förtätning av trafiken Boden-Luleå genom etablering av pendlingstrafik.
- Luleå-Umeå där en återställning av trafiken efter infrastrukturproblem har påbörjats men där fordonsbehovet måste lösas långsiktig.
- Lycksele-Umeå där processen kring elektrifiering Hällnäs-Lycksele är inledd vilket kräver byte till elfordon. En trafikutökning riktad mot Lycksele kan också bli aktuell om elektrifieringen blir av.
- Umeå-Örnsköldsvik där en ökad turtäthet är aktuell genom förlängning av Vännäs-Umeå till Nordmaling/Örnsköldsvik på grund av stor efterfrågan.
- Sundsvall-Östersund-Storlien där en förtätning av trafiken är aktuell som följd av dess starka utveckling. Storlien-Trondheim kan vara elektrifierad 2022 och den norska-svenska trafiken till Trondheim måste då kopplas samman.

Strategi för fordonsanskaffning

Norrtåg anskaffade sin fordonsflotta kring trafikstarten 2010 och dessa 19 fordon är idag maximalt utnyttjade för dagens trafik. Norrtåg har under hösten genomfört en analys av fordonssituationen utifrån flera olika möjliga scenarier. Utifrån redovisade förutsättningar är Norrtågs bedömning att en förändring av fordonsflottan är angelägen. Inriktningen är att anskaffa som mest åtta fordon. Utbudet av fordon som är anpassade till Norrtågs förutsättningar är i dagsläget mycket begränsad. Nyanskaffning av fordon kräver dessutom också att ett antal fordon måste anskaffas samtidigt för att det ska bli kostnadseffektivt.

Norrtåg bedömer att det är en utökning av fordonsflottan med begagnade fordon som är den mest realistiska.

Ett antal begagnade fordon av den typ som passar Norrtåg kommer under våren 2018 med all sannolikhet bli tillgängliga via Transitio, som äger och förvaltar tåg för de regionala tåg företagens räkning.

Det finns idag en stor efterfrågan på fordon i hela landet. Det är alltså inte klart att dessa fordon blir tillgängliga för Norrtåg även om ett beslut om ett övertagande görs. Det kan även uppstå en intern konkurrens inom Norrtåg kring tillgängligheten till dessa fordon om samtliga diskuterade trafikutökningar förverkligas.

Leverans av dessa fordon skulle i sådant fall kunna ske runt år 2021.

Inriktningsbeslut

Alla trafikförändringar föregås av politiska beslut hos finansören/beställaren. I dagsläget finns inga närliggande trafikförändringar beslutade annat än i Norrbotten där beslut om ny trafik Boden-Luleå respektive Haparanda-Luleå har fattats. Utgångspunkten för en utökning av fordonsflottan är att den kan skapa en handlingsfrihet inför kommande trafikbeslut.

Norrtåg behöver i ett första läge ett inriktningsbeslut från länen om man är intresserade av de trafikförändringar som har skisserats ovan inom 3-5 år och att man därmed ställer sig bakom den process som Norrtåg nu aktiverar för att utöka fordonsflottan.

Denna intresseanmälan är inte bindande men bör vara förankrad i ansvariga politiska organ som i nästa steg ska ta formella och senare bindande beslut om trafik och finansiering.

Fortsatt hantering och tidsplan

När dessa fordon blir tillgängliga kommer Norrtåg AB att göra en intresseanmälan till Transitio, utifrån de inriktningsbeslut som fattas i länen. Om Norrtåg tilldelas fordon kommer Norrtåg att göra en prioriteringsanalys och återkomma till berörda län med ekonomiska underlag och begäran om formella ställningstaganden till framtida trafik. Därefter inleds en formell process för övertagande av de aktuella fordonen. Denna process sköts av Transitio och bedöms kunna slutföras under 2018.

Ruth Eriksson
Regional Utveckling
Infrastruktur och kommunikationer
Tfn: 063-146561
E-post: ruth.eriksson@regionjh.se

Datum: 2018-01-28

Dnr: RUN/634/2017

NORRTÅG 2.0

Inledning

Norrtåg AB har begärt ägarnas ställningstagande i fråga om fordonsstrategi och fordonsanskaffning. I förlängningen av det finns förslag till trafikutveckling.

Fordonsanskaffning

Norrtåg förfogar över 19 fordon som redan idag är maximalt utnyttjade. Norrtåg ser två primära anskaffningsbehov för sin fordonsflotta.

- Fordonsflotta omfattar fyra olika fordonstyper vilket inte är optimalt avseende kompetens, reservdelslager och logistik. En förändring av fordonsflottan genom koncentration till ett färre antal fordonstyper är därför angelägen.
- Det finns också ett potentiellt behov av fordon beroende framtida trafikökningar.

Ett antal fordon som passar i Norrtågs trafik kommer eventuellt att bli tillgängliga hos Transitio AB 2020-21, beslut om detta kommer att fattas under våren 2018. Det finns en betydande konkurrens om dessa fordon från andra regioner och även inom Norrtågs intressesfär. Aktuellt ärende RUN/634/2017 avser fordonsutbyte.

Utökad trafik

Norrtåg har kartlagt intresset och behovet av trafikökningar i hela Norrtågssystemet på medellång sikt (2020-2025). Utökning kan, enligt denna kartläggning, bli aktuellt i följande relationer givet att finansiella förutsättningar finns och beslut fattas.

- Luleå-Umeå - återställd trafik till planerad omfattning efter omfattande banarbeten.
- Haparanda-Boden-Luleå, redan beslutad trafikutökning
- Lycksele-Umeå f n dieseldrift, banan kan eventuellt bli elektrifierad
- Umeå-Örnsköldsvik trafikutökning p g a omfattande pendling

- Sundsvall-Östersund-Storlien förtätning för att erbjuda förbättrade pendlingsmöjligheter samt en tredje dubbeltur till Trondheim.

En återställning av trafiken Luleå-Umeå är en del av den gemensamma grundtrafiken och ingår i den fördelningsmodell som länen är överens om.

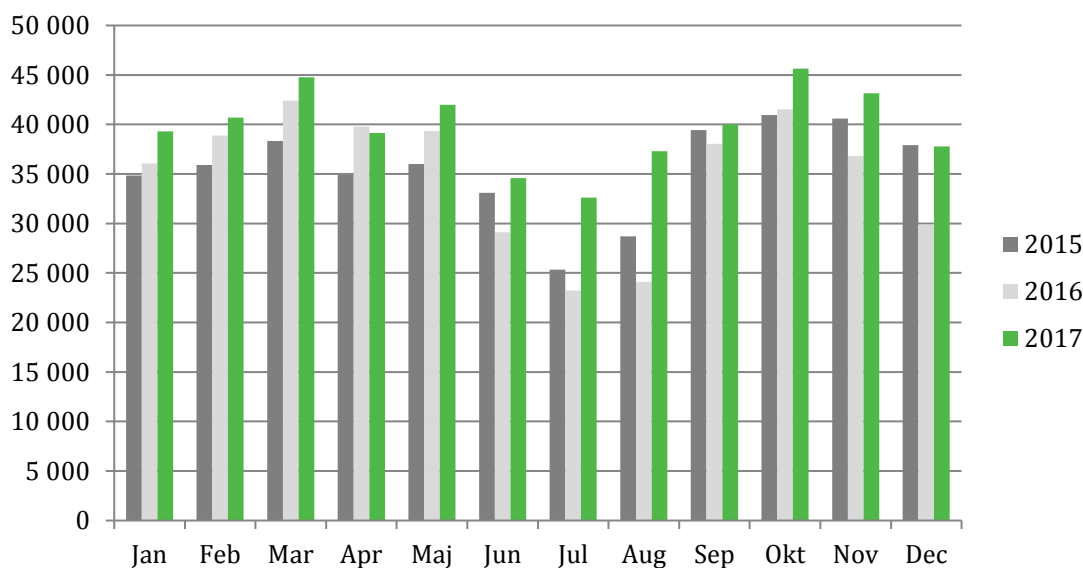
Övriga utökningar som diskuteras kräver regionala trafikeringsbeslut och innebär tilläggsbeställningar som helt bekostas av beställaren/beställarna. Ställningstagande inför en trafikutökning kommer vid ett senare tillfälle. Det är av största vikt att frågor kring utökad trafik analyseras väl. Ett antal frågor har ställts och utretts.

Behov av en utökad trafik, hur ser resandet ut

Idag trafikeras Mittbanan vardagar med nio dubbelturer (dt) på sträckan Östersund-Sundsvall, fem dubbelturer Åre/Duved-Östersund samt två dubbelturer Storlien-Duved/Åre med koppling mot Norge. Norrtågs bedömning är att frekvensen på sikt behöver ökas för att tillgodose framtida resbehov. Ett ytterligare fordon skulle krävas för att öka till elva dubbelturer Östersund-Sundsvall och en tredje dubbeltur mot Norge via Storlien. Detta skulle t ex skapa möjlighet att ha två attraktiva morgonförbindelser Östersund-Sundsvall men även optimera pendlingsmöjligheterna till och från Duved/Åre.

Resandet har utvecklats positivt på banan och hade 2017 ”all time high” med knappt en halv miljon resor:

- 2015 gjordes 426 000 resor på Mittbanan,
- 2016 gjordes 419 000 resor
- 2017 gjordes 477 000 resor

Sedan augusti 2016 när Tågkompaniet AB (TKAB) tog över som trafikutövare så ökar resandet på TKAB:s pendlarkort. Ca 50 % av resorna görs på enkelbiljetter. Dryga 60 % av resenärerna är studie- och arbetspendlare eller gör resor i tjänsten. Av resorna är ca 50 % länsgränsöverskridande, och 25 % inom resp Västernorrlands och Jämtlands län.

Kan andra kostnader för allmän kollektivtrafik minska

Trafikutbudet med buss Bräcke-Östersund bör kunna minska med 1 dt om tågtrafiken utökas med de föreslagna 2 dubbelturerna. Återstående bussturer Bräcke-Östersund behövs för att klara arbetspendling i fler tidslägen och elevpendling. Busstureorna försörjer även de orter som inte ligger utmed Mittbanan. På sträckan Duved-Östersund bör busstrafiken kunna minska med 1 dt om tågtrafiken utökas i motsvarande omfattning.

Minskad bruttokostnad vid borttag av busstrafik kan beräknas till:

- Bräcke-Östersund ca 870 000 kr/år
- Duved-Östersund ca 1 300 000 kr/år
- Nettokostnaden kan uppskattastill ca 65 %, 1 410 000 kr

Möjligheter att använda tåg vid sjukresor

De tåg som används i Norrtågs trafik har bra tillgänglighet som breda dörrar, rullstolar kan lätt komma ombord, rymliga toaletter, flexutrymmen, hörselslingor.

Har en patient ett särskilt behov så kan patienten få resa med dyrare färdstätt eller ta med en följeslagare. Kan patienten klara en tågresor så skall denna användas (såvida resan sker utmed en tågförbindelse), hellre än ett dyrare färdstätt. Serviceenhetens sjukreseansvariga bedömer att tåg används i stor utsträckning, målet är att tåg, buss och egen bil används. Vanligaste tiderna för transport TILL Östersund är morgontider (07-09). Vanligaste tid för resa FRÅN Östersund är eftermiddag (15-17). Serviceenhetens sjukreseansvariga bedömer att de tåg- och bussförbindelser som finns i dag räcker långt. För att fler ska resa med allmänna kommunikationer till/från sjukvården krävs ex vis att tågvårdar har ett utökat trygghetsuppdrag, att det är enklare/billigare att ta med följeslagare. Regelverk och ersättningsgrunder för sjukresor beslutas av Regionfullmäktige.

Miljönytta

En av de klart största klimatutmaningarna för Sverige är att klara en hållbar utveckling inom transportsektorn. Vägtrafiken har stor klimatpåverkan genom hög energiförbrukning och hög andel fossila bränslen. Järnväg är det energisnålaste transportsättet på land och elektrifierad järnväg innebär minimal klimatpåverkan och kan drivas med närproducerad, förnybar el från vind- och vattenkraft. Att styra över resor från väg till järnväg innebär därför en stor minskning av transporternas klimatpåverkan samt minskande luftföroreningar.

Om Norrtågs resenärer år 2013 istället hade åkt bil, buss eller flyg hade det medfört utsläpp av ca 20 000 ton koldioxid. Enligt samhällsekonomiska kalkylvärden för klimatgaser innebär Norrtågstrafiken därmed en besparing på ca 20 miljoner kronor.

Signalvärdet för elektrifiering av Meråkerbanan

Betydelsen av en utveckling av den mittnordiska förbindelsen Trondheim-Jämtland-Sundsvall är mycket stor. Sverige har investerat betydande belopp i banan fram till Storlien och gör nu en stor satsning på en ny bro i Storlien. På norska sidan har beslut fattats om en elektrifiering av Meråkersbanan även om investeringen stoppats, sannolikt tillfälligt, beroende på en kostnadsökning. Signalvärdet av denna investering är stort ur flera perspektiv eftersom en elektrifierad banan inte bara öppnar upp för integrerad och utökad persontrafik utan potentiellt även för godstrafik till och från Trondheims internationella hamn.

Möjlighet till utökad arbetspendling Sundsvall-Bräcke

En tar en tågresor Bräcke – Sundsvall ca 1 h 35 min. I den studie som görs inom projektet Funktionella Mittstråket är målet för restiden Sundsvall-Ånge 60 min. För att uppnå det krävs omfattande banarbeten på sträckan Vattjom-Stöde. I utredningen antas att målet kan vara uppnått år 2040. Restid Bräcke-Ånge är ca 15 min.

Det arbete med förbättrad infrastruktur i form av så kallade ”mindre åtgärder” som borttag av plankorsningar, bättre planerade tidtabeller för optimala tågmöten och borttag av stationer är av stor betydelse för att korta restiderna..

Möjlighet till dagpendling Åre

En är restiden med tåg Östersund-Åre 1 h 15-20 min, med buss 1 h 45 min - dryga 2 h. I den studie som görs inom projektet Funktionella Mittstråket är målet Åre-Östersund för tåg 60-70 min. Med Årependeln, de tidigare snabbbusssturer på sträckan, var restiden 1 h 30 min.

I dag är tidigaste ankomst i Åre dagligen kl 8:39, återresa finns med M-F med tåg kl 15:18 och 19:25 samt bussturer 16:00 och 17:55. I förslaget Norrtåg 2.0 senareläggs turen kl 15:18 till ca kl 16:10, utan att fler turer läggs till. Det innebär att uppehållstiden med tågresor i båda riktningarna blir för Åre ca 7 h 30 min, i minsta laget för en fungerande arbetspendling. Upphållstiden i Järpen blir ca 8 h 20 min.

Den restidsförkortning som arbetet inom projektet Funktionella Mittstråket kan ge är av stor betydelse för att korta restiderna och ge längre uppehållstid för pendling till Åre från Östersund.

Fler besökare från Norge till länet

Ett utökat trafikutbud har positiva effekter för ett ökat resande. Fler turer innebär att tiderna passar för flera personer kommer att bidra till ett ökat resande. Viktigt är också att anledning till resa utvecklas sevärdheter, arrangemang, arbetspendling m m.

Ökad möjlighet att nyttja Vaernäs flygplats

Utbudet av resor med både reguljär- och charterflyg är stort och utvecklas hela tiden på Vaernäs flygplats. Med fler tågförbindelser kommer turerna att passa för flera och ett ökat resande kan förutses. Viktigt är att bra förbindelser kan erbjudas mellan Hell och Vaernäs.

Kostnad för olika möjliga trafikutökningar

Nettokostnaden för en förtätning med två dt Sundsvall – Östersund har prognosticerats till 4,6 mkr för Region Jämtland Härjedalen och förutsätter en samsyn och finansiering från Västernorrland för delen länsgränsen-Sundsvall. Kostnaden består av utökning med ett tågsätt, banavgifter och operatörskostnad.

Nettokostnaden för utökning av trafiken med en dubbeltur Storlien-Östersund prognosticeras till 2,4 mkr under förutsättning att trafiken utökas Sundsvall-Östersund och att ett fordon därmed läggs till.

Samtliga uppgifter avser 2016 års priser.

Konsekvens av SJs omläggning av trafik Stockholm-Sundsvall

SJ har under en längre tid planerat för att lägga om sin fjärrtågstrafik till Jämtland från Norra stambanan till Ostkustbanan över Sundsvall. Det senaste beskedet är nu att direkttågen Stockholm - Jämtland ska bli kvar i överskådlig tid på Norra stambanan.

Norrtåg AB fick i november 2017 vetskap om SJ:s planerade omläggning av trafiken Stockholm-Gävle-Sundsvall-Umeå när X-trafik/SJ kontaktade Norrtåg och berättade om planerna på en trafikförändring. Det är en stor reform som bland annat innebär att flera av SJ:s ankomster/avgångar flyttas från jämna till udda timmar i Sundsvall. Detta skapar problem för Norrtåg eftersom Norrtågs alla ankomster/avgångar är riktade mot jämna timmar.

Norrtåg, Tågkompaniet och SJ har analyserat situationen och försöker dämpa effekterna av förändringarna. Norrtågs bedömning är att noden Sundsvall får en något försämrad funktion. Det kommer sannolikt att minska antalet resenärer något, men att denna effekt dock blir relativt begränsad. Vissa av omstigningsmöjligheterna försvinner men det tillkommer också andra.

Risakanalys

Norrtågs bedömning är att den planerade fordonsanskaffningen utifrån både ett finansiellt och tekniskt perspektiv medför en låg riskexponering. Kostnaden för fordonen är relativt andra lösningar låg, fordonstypen är känd i Norrtåg och betraktas vara en fordonstyp med hög tillgänglighet i vårt klimat. De finansiella kostnaderna bärs av respektive län utifrån kommande trafikeringsbeslut.

Den statliga medfinansieringen av Norrtåg upphör i dess nuvarande form 2021 men en dialog har inletts med Trafikverket hur den kommande modellen ska utformas.

Sammanfattning

I det läge som nu föreligger är den primära frågan om länet kan ställa sig bakom Norrtågs intresseanmälan till Transitio AB om en fordonsanskaffning. Först i nästa led, när Norrtåg vet om och, i sådant fall, hur många fordon som kan komma i fråga kommer länen att tillfrågas om man vill realisera en trafikbeställning. Det är också därmed först i nästa led som några kostnader kan uppkomma för länen.

Formellt sett har Jämtlands län ansvar för 3 av 12 X62 Coradiafordon samt 1 av 3 X52 Regina. I den mån Jämtland tar ett beslut kring trafikutökning kan ett sådant beslut medföra att ytterligare ett fordon läggs under Jämtlands formella åtagande.

Värdet av mer trafik måste respektive län värdera i sitt kommande ställningstagande. Det är viktigt att markera att varje län endast kommer att bära kostnader för de beslut som fattas för den egna trafiken. Att ställa sig bakom intresseanmälan innebär varken risk eller kostnader för länen.

§65

Norrtåg AB fordonsstrategi och fordonsanskaffning (RS/306/2018)

Sammanfattning

Region Jämtland Härjedalen äger 25 procent av Norrtåg AB. Övriga ägare är Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län, Länstrafiken i Västerbotten AB och Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Norrbottens län. Norrtåg AB ska i enlighet med ägarnas uppdrag bedriva regional persontrafik med tåg. Region Jämtland Härjedalens andel av finansieringen är ca 18 procent och baseras dels på kilometerproduktion i länet och antal personkilometer i länet. Förändras trafikutbudet i någon del av trafikområdet kommer denna andel att förändras. Då resandet utvecklas behövs en handlingsberedskap för olika utvecklingsalternativ. Norrtåg AB:s fordonsflotta är idag fullt utnyttjad och eventuellt tillkommande trafik kräver fler fordon. Därtill har Norrtåg AB allt för många olika fordonstyper som leder till höga underhållskostnader. För att få möjlighet att hyra ytterligare tåg krävs god framförhållning och möjlighet att agera när tillfälle ges.

Den trafikutveckling som kan vara aktuell i Jämtland på tre till fem års sikt är att tillsammans med Västernorrland: Förtäta trafiken Sundsvall-Östersund- Storlien med hänvisning till dess starka utveckling. Det innefattar en tredje dubbeltur till Trondheim. Mot bakgrund av planerade trafikförändringar avser Norrtåg AB att lämna in en intresseanmälan om att hyra ytterligare fordon. Intresseanmälan ställs till AB Transitio som äger och förvaltar tåg för de regionala tågforetagens räkning.

Denna intresseanmälan är inte bindande men bör vara förankrad innan nästa steg med formella och bindande beslut tas om trafik och finansiering. Preliminärt beräknas nettokostnaden för Region Jämtland Härjedalen till ca 7,7 Mkr/år. Fler resmöjligheter med tåg ökar möjligheten till god tillväxt i Region Jämtland Härjedalen då pendlingsmöjligheterna inom och utom länet starkt påverkar arbetsmarknadsregionernas storlek och tillgång till kompetent arbetskraft. En målsättning är att kollektivtrafiken ska bidra till starka och växande arbetsmarknadsregioner. Ett inriktningsbeslut som möjliggör utökad tågtrafik ligger i linje med denna målsättning.

Ärendet har efter utskottet för infrastrukturens sammanträde kompletterats med ett förklarande PM Frågor kring Norrtåg 2.0.

Regionala utvecklingsnämnden behandlade ärendet 2018-01-30 § 13 och föreslår regionfullmäktige

Region Jämtland Härjedalen ställer sig bakom Norrtåg AB:s intresseanmälan om utökad fordonsflotta.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen ber Regionala utvecklingsnämnden om följande kompletteringar:

- Hur ser tidplanen ut mellan intresseanmälan och bindande beslut om trafik och finansiering så regionfullmäktige kan hantera slutligt ställningstagande
- Avser kostnaden 7,7 mkr enbart åtgärderna för linjen Sundsvall-Storlien
- Hur påverkas Region Jämtland Härjedalens kostnader om de andra länen beslutar om trafikutveckling inom sina län enligt förslaget, eftersom finansieringen anges som andel av Norrtågs kostnader
- Hur ser Regionala utvecklingsnämnden på möjligheterna att utifrån regionens ekonomiska läge prioritera denna ökade kostnader inom nämnden egna budgetram
- Dessa kompletteringar ska återkomma till regionstyrelsen så att ärendet kan hanteras vid regionstyrelsen i mars och regionfullmäktige i april.

Yrkanden

Ann-Marie Johansson (S) yrkar att ... *regionstyrelsen i mars och...* tas bort i sista punkten.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på sitt eget ändringsyrkande och finner det antaget.

Ordföranden ställer proposition på regiondirektörens förslag och finner det antaget.

Beslut

Regionstyrelsen ber Regionala utvecklingsnämnden om följande kompletteringar:

- Hur ser tidplanen ut mellan intresseanmälan och bindande beslut om trafik och finansiering så regionfullmäktige kan hantera slutligt ställningstagande
- Avser kostnaden 7,7 mkr enbart åtgärderna för linjen Sundsvall-Storlien
- Hur påverkas Region Jämtland Härjedalens kostnader om de andra länen beslutar om trafikutveckling inom sina län enligt förslaget, eftersom finansieringen anges som andel av Norrtågs kostnader
- Hur ser Regionala utvecklingsnämnden på möjligheterna att utifrån regionens ekonomiska läge prioritera denna ökade kostnader inom nämnden egna budgetram
- Dessa kompletteringar ska återkomma till regionstyrelsen så att ärendet kan hanteras vid regionfullmäktige i april.

Expedieras till

Regionala utvecklingsnämnden

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Norrtåg AB fordonsstrategi och fordonsanskaffning
- §13 Regionala utvecklingsnämnden Norrtåg AB fordonsstrategi och fordonsanskaffning

- Underlag för beslut om intresseanmälan kring fler fordon. Norrtågs fordonsstrategi 2018–2022 och fordonsanskaffning.
- PM Frågor kring Norrtåg 2.0

§59

Kompletterande frågor från regionstyrelsen angående intresseanmälan fordonsanskaffning Norrtåg AB (RUN/634/2017)

Sammanfattning

Norrtåg AB har i november 2017 inkommit med underlag för ett inriktningsbeslut till Norrtåg ABs samtliga ägare och finansiärer gällande en intresseanmälan för fordonsanskaffning. Ärendet behandlades av utskottet för infrastruktur i december 2017, och kompletterades därefter med ett förklarande *PM Frågor kring Norrtåg 2.0*.

Regionala utvecklingsnämnden behandlade ärendet 2018-01-30, § 13, och föreslog då regionfullmäktige följande:

Region Jämtland Härjedalen ställer sig bakom Norrtåg AB:s intresseanmälan om utökad fordonsflotta.

Regionstyrelsen behandlade ärendet den 28 februari 2018, § 65, och beslutade då följande: Regionstyrelsen ber regionala utvecklingsnämnden om följande kompletteringar:

- Hur ser tidplanen ut mellan intresseanmälan och bindande beslut om trafik och finansiering så regionfullmäktige kan hantera slutligt ställningstagande
- Avser kostnaden 7,7 mkr enbart åtgärderna för linjen Sundsvall-Storlien
- Hur påverkas Region Jämtland Härjedalens kostnader om de andra länen beslutar om trafikutveckling inom sina län enligt förslaget, eftersom finansieringen anges som andel av Norrtågs kostnader
- Hur ser regionala utvecklingsnämnden på möjligheterna att utifrån regionens ekonomiska läge prioritera denna ökade kostnader inom nämnden egna budgetram

Dessa kompletteringar ska återkomma till regionstyrelsen så att ärendet kan hanteras vid regionfullmäktige i april.

Ovanstående frågor har besvarats i *PM Norrtåg AB intresseanmälan fordonsanskaffning - svar på frågor från regionstyrelsen* samt tillhörande *Bilaga – Svar på frågor RS*.

Förslag till beslut

PM Norrtåg AB intresseanmälan fordonsanskaffning - svar på frågor från regionstyrelsen samt tillhörande *Bilaga – Svar på frågor RS* skickas till regionstyrelsen enligt upprättat förslag.

Beslut

PM Norrtåg AB intresseanmälan fordonsanskaffning - svar på frågor från regionstyrelsen samt tillhörande *Bilaga – Svar på frågor RS* skickas till regionstyrelsen enligt upprättat förslag.

Expedieras till

Regionstyrelsen

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Kompletterande frågor från regionstyrelsen angående intresseanmälan fordonsanskaffning Norrtåg AB
- Norrtåg AB intresseanmälan fordonsanskaffning - svar på frågor från regionstyrelsen
- Bilaga - svar på frågor RS
- §65 Regionstyrelsen Norrtåg AB fordonsstrategi och fordonsanskaffning
- §13 Regionala utvecklingsnämnden Norrtåg AB fordonsstrategi och fordonsanskaffning
- PM Frågor kring Norrtåg 2.0
- Underlag för beslut om intresseanmälan kring fler fordon. Norrtågs fordonsstrategi 2018–2022 och fordonsanskaffning.

Infrastruktur och kommunikationer
Ruth Eriksson
Tfn: 063-14 76 47
E-post: ruth.eriksson@regionjh.se

2018-03-20

RUN/634/2017

Norrtåg AB fordonsstrategi och fordonsanskaffning – svar på frågor från regionstyrelsen

Regionala utvecklingsnämnden har den 30 januari 2018, §13, föreslagit regionfullmäktige att ställa sig bakom Norrtåg AB:s intresseanmälan om utökad/utbyte av fordonsflottan.

Regionstyrelsen har ställt ett antal följdfrågor.

Hur ser tidplanen ut mellan intresseanmälan och bindande beslut om trafik och finansiering så regionfullmäktige kan hantera slutligt ställningstagande?

Norrtåg AB ska lämna in intresseanmälan i mitten av mars 2018.

Transitio AB fattar tilldelningsbeslut

Norrtåg AB kommer att, utifrån antal tilldelade fordon, återkomma till ägarna med förslag på hur dessa ska disponeras och därmed vilka kostnader som uppstår och för vilken/vilka. Det kan ske tidigast maj-juni 2018. Ett bindande beslut i fråga om utbyte av fordon, utökat antal fordon eller ökad trafik kommer att kunna behandlas i Region Jämtland Härjedalen under hösten 2018. Eventuella tillkommande fordon beräknas kunna komma i trafik tidigast 2021.

Avser kostnaden 7,7 mkr/år enbart åtgärderna för linjen Sundsvall-Storlien?

7,7 mkr/år avser kostnaden för fler fordon och utökad trafik med 2 dt Sundsvall-Östersund och 1 dt Östersund-Storlien. Kostnaden består av fler fordon, banavgifter och operatörskostnader.

Kostnaden fördelas med ca 5,0 mkr/år för delen Östersund-länsgränsen och förutsätter att Västernorrland finansierar delen länsgränsen-Sundsvall.

Delen Östersund-Storlien beräknas kosta ca 2,6 mkr /år och är enbart en angelägenhet för Region Jämtland Härjedalen.

RKM bedömer att busstrafiken kan minskas ner med en dubbeltur på delen Bräcke-Östersund och en dubbeltur på delen Duved-Östersund om tågtrafiken utökas enligt ovan. Nettokostnad för den trafiken är ca 1,4 mkr/år. Samtliga priser 2016 års nivå.

Hur påverkas Region Jämtland Härjedalens kostnader om de andra länen beslutar om trafikutveckling inom sina län enligt förslaget, eftersom finansieringen anges som andel av Norrtågs kostnader?

2014-06-17–18 §143 beslutade landstingsfullmäktige i Jämtlands läns landsting om Norrtågstrafiken – långsiktig utvecklings- och finansieringsbeslut inför operatörsupphandlingen (LS/708/2014) Där anges omfattningen på det gemensamma

trafikåtagandet. I underlag till beslut framgår trafikomfattningen. Landstingsfullmäktige beslöt att finansiera sin del av trafiken.

I nu gällande konsortialavtal regleras hur tillkommande trafik ska finansieras. ”Vid utökning av trafiken ska kostnaderna fördelas mellan de delägare som avropat utökningen.

Fördelningen ska ske efter planerad tågkilometerproduktion som utförs i respektive län som avropat trafiken.”

Avrop av mer trafik i de andra länen ska alltså inte påverka kostnaden för Region Jämtland Härjedalen.

Se även *Bilaga - svar på frågor RS*.

Hur ser regionala utvecklingsnämnden på möjligheterna att utifrån regionens ekonomiska läge prioritera dessa ökade kostnader inom nämndens egna budgetram?

Fr o m 2017 ökade kostnaden för Norrtåg med ca 4 mkr/år p g a ny operatörsupphandling och minskad statlig medfinansiering. Regionala utvecklingsnämnden har inte fått ökat anslag i motsvarande omfattning.

En ytterligare utökning med ca 7,7 mkr/år bedöms inte kunna rymmas inom ramen för regionala utvecklingsnämndens budget.

2014-06-17--18

Landstingsfullmäktige

§ 143 Norrtågstrafiken - långsiktig utvecklings- och finansieringsbeslut inför operatörsupphandling (LS/708/2014)

Ärendebeskrivning

Protokollsutdrag från ekonomiutskottet 2014-05-08, § 47 Norrtågstrafiken - långsiktig utvecklings- och finansieringsbeslut för operatörsupphandling.

Ärendebeskrivning

Norrtåg AB avser att under 2014 starta en operatörsupphandling avseende Norrtågstrafiken för perioden 2016-08-19 till minst 2021-06-30. Styrelsen för Norrtåg AB har överlämnat ett underlag för beredning och som grund för ett långsiktigt utvecklings- och finansieringsbeslut till bland andra Regionförbundet Jämtlands län som regional kollektivtrafikmyndighet och Jämtlands läns landsting som finansiär av den regionala kollektivtrafiken. Regionala kollektivtrafikmyndigheten har inledningsvis gjort bedömningen att Norrtåg tagit fram ett relevant underlag inför upprättande av förfrågningsunderlag för tågtrafiken och kommer att besluta att tillstyrka att Norrtåg AB gör upphandlingen enligt det upprättade underlaget. Regionala kollektivtrafikmyndigheten kommer senare att fatta beslut om trafikbeställning och om trafikplikt i samarbete med övriga berörda kollektivtrafikmyndigheter.

Jämtlands läns landsting är finansiär till den regionala kollektivtrafiken till vilken tågtrafiken tillhör. För att undanröja framtid diskussioner om finansiering önskar Norrtåg AB och Regionförbundet Jämtlands län att landstinget godkänner att kommande upphandling genomförs. Den trafikperiod som upphandlingen avser sträcker sig förbi tidpunkten när delar av den statliga finansieringen av Norrtågsförsöket upphör. Landstinget har med anledning av det tillsammans med övriga norrlandstingen skrivit till näringsdepartementet och bett om en förutsättningslös diskussion om den framtida finansieringen av trafiken. Om det blir diskussioner och i så fall utgången av dessa är i dagsläget ovisst. Vilka kostnader det kan bli fråga om i upphandlingen går inte att säga förrän upphandlingen genomförs. Landstinget trots de osäkerheter som finns för den statliga finansieringen är berett att finansiera trafik i den omfattning och på det sätt som framgår av Norrtåg AB:s underlag.

Beslutsunderlag

Brev från Norrtåg AB angående Norrtågstrafiken – långsiktigt utvecklings- och finansieringsbeslut inför operatörsupphandling 2014-04-02

Tjänstemannaförslag

Ekonomiutskottet föreslår landstingsstyrelsen

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige

1. Jämtlands läns landsting kommer att finansiera sin del av den trafik som omfattas av den operatörsupphandling som Norrtåg avser att göra för kommande trafikperiod i den omfattning och på det sätt som framgår av beskrivningen i

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

2014-06-17--18

Norrtåg AB:s brev.

2. Beslutet gäller under förutsättning att Jämtlands läns landsting får ta ställning till den faktiska kostnaden innan Norrtåg AB fattar tilldelningsbeslut i upphandlingen.

EKONOMIUTSKOTTETS BESLUT

Ekonomiutskottet föreslår landstingsstyrelsen

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige

1. Jämtlands läns landsting kommer att finansiera sin del av den trafik som omfattas av den operatörsupphandling som Norrtåg avser att göra för kommande trafikperiod i den omfattning och på det sätt som framgår av beskrivningen i Norrtåg AB:s brev.
2. Beslutet gäller under förutsättning att Jämtlands läns landsting får ta ställning till den faktiska kostnaden innan Norrtåg AB fattar tilldelningsbeslut i upphandlingen.

Yrkanden

Harriet Jorderud (S) yrkar att beslutspunkt 2 utgår.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på sitt eget ändringsyrkande och finner det antaget.
Ordförande ställer proposition på ekonomiutskottets förslag i punkt 1 och finner det antaget.

LANDSTINGSSTYRELSENS BESLUT

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige

Jämtlands läns landsting kommer att finansiera sin del av den trafik som omfattas av den operatörsupphandling som Norrtåg avser att göra för kommande trafikperiod i den omfattning och på det sätt som framgår av beskrivningen i Norrtåg AB:s brev.

LANDSTINGSFULLMÄKTIGES BESLUT

Jämtlands läns landsting kommer att finansiera sin del av den trafik som omfattas av den operatörsupphandling som Norrtåg avser att göra för kommande trafikperiod i den omfattning och på det sätt som framgår av beskrivningen i Norrtåg AB:s brev.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
		63	

2014-04-02

Kollektivtrafikmyndigheterna i Jämtland,
Västernorrland, Västerbotten och Norrbotten

Norrtågstrafiken – långsiktigt utvecklings- och finansieringsbeslut inför operatörsupphandling

Ärende

Norrtåg avser att under 2014 starta en operatörsupphandling avseende Norrtågstrafiken för perioden 2016-08-19 till minst 2021-06-30. Norrtåg AB behöver ett trafikpliktsbeslut från de fyra kollektivtrafikmyndigheterna för att kunna genomföra denna upphandling. Styrelsen för Norrtåg AB överlämnar därför detta underlag för beredning och som grund för ett långsiktigt utvecklings- och finansieringsbeslut. Norrtåg emotser ett beslut senast i augusti 2014 för att kunna inleda upphandlingen i anslutning till sommaren.

Bakgrund

Riksdagen fattade 2006 beslut om genomförandet av ett tioårigt utvecklingsprojekt avseende persontågstrafik i de fyra nordligaste länen, Norrtåg. Överenskommelsen med staten utgår från Botniabaneavtalet och omfattar ett Norrtågsavtal inklusive flera finansieringsöverenskommelser. Trafikhuvudmännen bildade för genomförandet ett aktiebolag, Norrtåg AB, för att samordna, planera och genomföra Norrtågstrafiken. Norrtågstrafiken har nu pågått i snart fyra år (2010-2014) med en trafik i successiv utveckling och i full trafik sedan december 2012.

Överenskommelsen om Norrtågstrafiken mellan de fyra nordliga länen bygger på ett solidariskt åtagande om ett sammanhållet trafiksystem. Finansieringsmodellen mellan länen är definierad i ett gemensamt konsortialavtal som bygger på att man delar på den gemensamma kostnadsmassan. Ändringar i trafikutbud påverkar kostnaderna för de övriga finansierarna.

Gentemot staten utgör Huvudavtalet för Botniabanan samt det 10-åriga avtalet om Norrtågstrafiken grunden för samarbetet. Därutöver finns ett långsiktigt borgensåtagande avseende fordonsfinansiering.

Landstingen fattade 2008 ett långsiktigt utvecklings- och finansieringsbeslut i form av en trafikbeställning. Detta beslut låg till grund för Norrtåg AB att inleda upphandlingsprocesser avseende fordon, trafik och verkstad. Det inriktningsbeslut med tillhörande trafikpliktsbeslut som nu ska fattas är en avstämning av länens långsiktiga viljeinriktning inför den kommande operatörsupphandlingen, vilket effektueras i formella trafikpliktsbeslut.

Finansiering av trafik

Årligen lägger Kollektivtrafikmyndigheterna en beställning till Norrtåg AB för att i detalj definiera trafikbeställningen för den kommande 12-månadersperioden. Det är i denna process parterna styr det finansiella

åtagande varje län tar på sig årligen. Norrtåg AB justerar uppdraget till operatören utifrån respektive läns trafikbeställning.

Trafiken är idag upphandlad som tjänstekoncession vilket innebär att operatören tar affärsrisken och får biljettintäkterna. Staten och regionen finansierar den nettokostnad som återstår. Finansieringsmodellen för trafiken inom Norrtåg är reglerad i avtalet mellan staten och de fyra norrlandslänen. Hittills har hälften av de offentliga kostnaderna finansierats av staten och den andra hälften av de fyra norrlandstingen. Det finns fyra statliga finansieringsformer:

- Finansiering fram till 2025 av trafik på Botniabanan, enligt Huvudavtalet mellan stat och region, motsvarande som mest sex dubbelturer dock frånräknat kommersiell trafik. Idag finansierar staten därför tre dubbelturer för ca 20 mkr/år.
- Övertagande av befintlig statligt finansierad trafik Sundsvall-Storlien och Luleå-Kiruna, finansierat med ca 15 mkr/år fram till 2021
- Finansiering av ny tillkommande trafik, benämnd Utvecklad trafik, enligt principen "en regional krona, en statlig krona" dock maximalt 30 mkr/år fram till augusti 2016. En politisk process pågår för förlängning av denna finansiering men någon överenskommelse finns idag inte.
- Under avtalsperioden har det funnits ett statligt fordonsinvesteringsstöd till regionala spårfordon men detta försvinner 2016 ca 19 mkr/år.

Förslag till beslut

Kollektivtrafikmyndigheten i Jämtlands län beslutar att föreslå Jämtlands läns landsting att beställa trafik utifrån ett långsiktigt utvecklings- och finansieringsperspektiv kring den framtida Norrtågstrafiken. Kollektivtrafikmyndigheten har därefter att fatta nödvändiga trafikpliktsbeslut enligt den inriktning som beskrivs i dokumentet.

Inriktningen är att trafiken ska motsvara de aktuella trafikvolymerna i Tågplan 15 med återställning av trafik som berörts av de temporära infrastrukturbegränsningarna vid Storlien respektive Boden-Bastuträsk. Norrtåg ska, om politiska beslut senare fattas, möjliggöra för utökad kapacitet och utbud på befintliga linjer samt för trafik genom upphandlingsoptioner avseende följande linjer:

- Luleå-Haparanda (Oulu Finland)
- Kiruna-Narvik
- Nya pendlingslinjer Sundsvall-Sollefteå/Långsele, Älvsbyn-Boden-Luleå och Gällivare-Kiruna
- Sammanbindning mellan Norrtågs trafik i Ånge och X-trafiks i Ljusdal
- Direkttrafik från Storlien till Trondheim när infrastrukturen så medger

Norrtågstrafiken

Norrtågstrafiken går allt bättre. Resandet och intäkterna ökar kraftigt samtidigt som fordonsfel och andra störningar minskar. Trafiken omfattar idag sex linjer i fyra trafikområden med 80 avgångar dagligen, måndag till fredag, eller cirka 2 000 avgångar per månad. Norrtåg trafikerar totalt 1500 km järnvägsspår i Norrland. Verksamheten sysselsätter cirka 200 personer direkt och ett stort antal indirekt kring infrastruktur och försäljning.

Miljöeffekterna är betydande och den regionala utvecklingen har fått en stor effekt i flera stråk. Den positiva resandeutvecklingen håller i sig. I oktober 2013 gjordes 140 000 resor och på helåret 2013 gjordes 1 300 000 resor, en ökning med 31 % för perioden september-december jämfört med samma period 2012.

Sundsvall-Östersund-Duved-Storlien-Trondheim

Trafiken på sträckan är idag nio dubbelturer per vardag på huvudsträckan Sundsvall-Östersund, fem på Östersund-Åre/Duved samt två på Åre/Duved-Storlien (alla dagar). Utbudet på Sundsvall-Östersund under B-period (sommar, jul och nyår) är sju (tre Östersund-Åre/Duved) och under helger fem dubbelturer (tre Östersund-Åre/Duved). Trafikverket har som krav att det ska finnas två direktförbindelser dagligen Sundsvall-Trondheim. Sträckan trafikeras med fyra fordon. Viss parallell kommersiell trafik förekommer.

På norska sidan planeras en elektrifiering av banan kring 2018 vilket ytterligare kan förändra förutsättningarna för trafiken positivt. Trafiken är stabil och körs normalt utan problem men är nu drabbad av en störning då banan från Storlien är avstängd, oklart hur länge och hur omfattande.

Hösten 2013 var antalet resenärer i snitt 38 000 per månad, totalt under året 390 000. Ökningen för tiden september-december jämfört med 2012 har varit 31 %. En fortsatt tillväxt på 10-15 % per år ger 480 000-600 000 resor per år under kommande femårsperiod.

Norrtågs sammanvägda bedömning inför den kommande avtalsperioden är:

- Resandeökningen, främst mellan Sundsvall-Östersund, kan motivera att förtäta trafiken
- Elektrifieringen av Meråkersbanan kommer att leda till direkttåg Sverige-Norge, ännu oklart om Norrtåg eller annan part ska köra denna trafik. Flera turer mot Trondheim är en långsiktig ambition.
- Sammanbindning mellan Norrtågstrafiken i Ånge och regiontågtrafiken i Gävleborg i Ljusdal

Sundsvall-Umeå

I det gällande Botniabaneavtalet mellan staten och regionen förbinder sig parterna att ha som målsättning att köra 12 dubbelturer på sträckan, regionen har åtagit sig att sex av dessa dubbelturer. Idag trafikerar Norrtåg nio dubbelturer vardagar parallellt med tre kommersiella dubbelturer. Utbudet under B-period är sex och under helger fem dubbelturer. Viss parallell trafik förekommer på linjen och kan komma att öka. Sträckan trafikeras med fem fordon.

Trafikverket har som krav att samtliga turer ska gå heldragna mellan Sundsvall-Umeå. En komplexitet är att avtalet mellan staten och regionen bygger på att den statliga finansieringen är kopplat till det kommersiella utbudet på sträckan. Statens andel kan därför vara flexibel med allt från 0 till 6 statligt beställda Norrtågsturerna beroende på hur många turer SJ eller annan

kommersiell aktör kör på sträckan. Om statens andel blir mindre riskerar de regionala pendlingsmöjligheterna att försämrats varför en regional beredskap måste finnas för att säkerställa en grundläggande trafiknivå.

Resandet är över 55 000 resor/månad på sträckan. I jämförelse med perioden september-december 2012 har resandet ökat 17 %. Totalt 2013 har 540 000 resor genomförts på linjen. Detta utöver resandet med kommersiell trafik. En fortsatt tillväxt med 10-20 % per år ger 950 000-1 300 000 resor per år under kommande femårsperiod.

Norrtågs sammanvägda bedömning inför den kommande avtalsperioden är:

- Resandeökningen kan motivera både mer kapacitet och ett större utbud speciellt avseende sträckan Örnsköldsvik-Umeå där det kan finnas olika tekniska lösningar för att åstadkomma detta
- Ny pendlingslinje Sundsvall-Sollefteå/Långsele kan bli aktuell

Umeå-Vännäs-Lycksele

Trafiken Umeå-Vännäs-Lycksele omfattar två linjer, Umeå-Vännäs samt dieselsträckan Umeå-Lycksele. Pendellinjen Umeå-Vännäs fungerar bra och det finns inga omedelbara förändringsbehov.

Trafiken på sträckan Umeå-Vännäs är idag nio dubbelturer vardagar, ingen heltrafik, på sträckan Umeå-Lycksele fyra dubbelturer vardagar, varav en som trafikerar Lycksele-Vännäs samt 2,5 dubbeltur lördag och söndag. Sträckorna trafikeras med två fordon, varav ett dieseltåg.

Resandeökningen på pendelsträckan Umeå-Vännäs har från och med augusti varit kraftig. Antalet resenärer är 15 000 per månad, totalt under året genomfördes 122 000 resor. Ökningen sett till helår jämfört med 2012 är 38 % och för perioden september-december hela 45 %. En fortsatt tillväxt för Umeå-Vännäs med 10-20 % per år ger 200 000-290 000 resor per år inom de kommande fem åren.

Resandet Umeå-Lycksele har varit stabilt runt 6 000 per månad, ökningen för 2013 var 13 %. Totalt under året har 65 000 resor genomförts på linjen. En fortsatt tillväxt för Umeå-Lycksele med 10-20 % per år ger 100 000-140 000 resor per år inom de kommande fem åren.

Norrtågs sammanvägda bedömning inför avtalsperioden är att:

- Resandeökningen Umeå-Vännäs kan motivera att trafiken förtätas
- Det bör finnas öppningar för alternativa trafiklösningar på Tvärbanan för att skapa största möjliga flexibilitet för den framtida trafikeringen

Umeå-Luleå-Kiruna-Narvik

Trafiken norr om Umeå ska ses som ett sammanhängande trafiksystem. På sträckan Luleå-Kiruna är de dimensionerande förutsättningarna att det ska finnas förbindelser i vardera riktningen morgon och sen eftermiddag. Totalt tre dubbelturer alla dagar. Angeläget är att minst en dubbeltur i vardera riktningen har en koppling mellan Kiruna-Umeå, gärna som direkttåg eller med snabb omstigning i Boden.

Sträckan Umeå-Luleå har samma grundkrav på trafikering, förbindelser i vardera riktningen morgon och sen eftermiddag. Totalt tre dubbelturer vardagar. Utbudet under B-period och helger är två dubbelturer. Under 2014-

2016 har sträckan Boden-Bastuträsk drabbats av stora störningar i infrastrukturen. Trafikutbudet måste anpassas till dessa nya förhållanden.

Hela trafikområdet har parallell nattågstrafik som kan komplettera och också konkurrera. Norrtågstrafiken trafikeras med tre till fyra fordon. Totalt uppgår resandet Luleå-Kiruna till 93 000 resenärer, i snitt reser 8 000 per månad. En ökning med 17 % jämfört med 2012. En fortsatt tillväxt med 10-15 % per år ger 150 000-180 000 resor per år under kommande femårsperiod.

Umeå-Luleå har 5 000 resor per månad, totalt 47 000 under 2013. Resandeökningen under oktober-december 2013 var 21 %. En tillväxt med 10 % per år ger 75 000-100 000 resor per år under kommande femårsperiod.

Norrtågs sammanvägda bedömning inför avtalsperioden är att följande trafik kan bli aktuell:

- Trafik Luleå-Haparanda och en koppling till den finska nationella persontågstrafiken mot Oulu
- Ny pendlingstrafik Älvsbyn-Boden-Luleå samt Gällivare-Kiruna
- En återetablering av trafik Kiruna-Narvik

För kännedom
Jämtlands läns landsting
Landstinget Västernorrland
Västerbottens läns landsting
Norrbottens läns landsting

Handwritten mark or signature in the top right corner.

Faint, mirrored text at the top of the page, likely bleed-through from the reverse side.

Second block of faint, mirrored text, appearing as a paragraph of bleed-through.

Third block of faint, mirrored text, continuing the bleed-through from the back of the document.

Fourth block of faint, mirrored text, appearing as a shorter line of bleed-through.

Fifth block of faint, mirrored text, possibly a signature or name bleed-through.

A small, faint block of text centered near the bottom of the page, likely bleed-through.

Finansiering av trafik

Kostnaderna fördelas i förhållande till det trafikarbete, i detta fall den trafikproduktion uttryckt i tågkilometer, som utförs inom respektive län.

Intäkterna – i detta fall biljettintäkterna – fördelas i förhållande till de intäkter som trafikproduktionen genererar inom respektive län.

Finansiering av bolagets administration

Finansieringen av bolagets administration fördelas i enlighet med trafikproduktionen

Innebörden för innevarande trafikavtal

Norrtåg AB genomförde under perioden november 2009-april 2010 en operatörsupphandling avseende tågtrafik. Trafiken upphandlades som en tjänstekoncession. Detta innebär att operatören erhåller intäkterna. Efterslutförd upphandling kom parterna vid ägarråd den 7 juni 2010, överens om följande tolkning av ovanstående principer.

1. Utgångspunkten är totalkostnaden för produktionen som utgörs av operatörens kostnader från anbudet plus de kostnader som Norrtåg AB skall bära.
2. Nästa förutsättning tas från de totala intäkter operatören angivit i sitt anbud. Härigenom erhålls ett totalt underskott av hela produktionen.
3. Därefter beräknas ett underskott från respektive län fram. Kostnaderna fördelas till respektive län i förhållande till tågkilometerproduktionen.
4. Intäkterna fördelas i förhållande till resandekilometer i respektive län. Härigenom erhålls ett beräknat underskott för respektive län.
5. Relationen mellan underskottet för respektive län och det totala underskottet används som fördelningsnyckel.

En reglering av den finansiella fördelningen bör efter varje avtalsår ske mot faktiskt resande.

Utökning av trafik

Vid utökning av trafiken ska kostnaderna fördelas mellan de delägare som avropat utökningen. Fördelningen ska ske efter planerad tågkilometerproduktion som utförts i respektive län som avropat utökningen.

1. Einleitung

2. Zielsetzung

3. Methodik

4. Ergebnisse

5. Diskussion

6. Schlussfolgerungen

7. Literaturverzeichnis

8. Anhang

9. Zusammenfassung

10. Bibliographie

200/634/2017

2017-11-22

Norrtågs fordonsstrategi 2018–2022 och fordonsanskaffning

Översänder härmed underlag för inriktningsbeslut av Norrtåg ABs ägare och finansiärer gällande intresseanmälan för fordonsanskaffning.

Förslag till beslut

att ställa sig bakom Norrtåg ABs intresseanmälan om utökad fordonsflotta.

Maria Högländer, VD

Norrtågs fordonsstrategi 2018–2022

Inledning

Resandet utvecklas och det finns på flera håll en politisk vilja att på sikt bygga ut trafik. Norrtåg står inför utmaningar på fordonssidan och behöver, på kort och lång sikt, skapa en handlingsberedskap för olika utvecklingsalternativ. Norrtågs fordonsflotta är idag fullt utnyttjad och tillkommande trafik kommer därför att kräva fler fordon vilket i sig kräver lång framförhållning.

Utöver eventuella trafikala förändringar har Norrtåg två andra viktiga utmaningar när det gäller fordonsflottan. Den ena är att Norrtåg redan idag har för många fordonstyper vilket både fördyrar och försvårar reservdelshållning och aktuell kompetens. Den andra är Trafikverkets fortsatta utbyggnad av signalsystemet ERTMS i norr.

Trafikutveckling inom Norrtåg

Det är idag oklart hur den fortsatta trafikutvecklingen inom Norrtågstrafiken kommer att se ut. De fem primära alternativ till trafikförändringar som Norrtåg idag bedömer kan bli aktuella inom 3–5 år är:

- Haparanda-Boden-Luleå där beslut fattats att trafikera Haparanda-Luleå med 3–5 dubbelturer med koppling till det finska trafiksystemet och en förtätning av trafiken Boden-Luleå genom etablering av pendlingstrafik.
- Luleå-Umeå där en återställning av trafiken efter infrastrukturproblem har påbörjats men där fordonsbehovet måste lösas långsiktig.
- Lycksele-Umeå där processen kring elektrifiering Hällnäs-Lycksele är inledd vilket kräver byte till elfordon. En trafikutökning riktad mot Lycksele kan också bli aktuell om elektrifieringen blir av.
- Umeå-Örnsköldsvik där en ökad turtäthet är aktuell genom förlängning av Vännäs-Umeå till Nordmaling/Örnsköldsvik på grund av stor efterfrågan.
- Sundsvall-Östersund-Storlien där en förtätning av trafiken är aktuell som följd av dess starka utveckling. Storlien-Trondheim kan vara elektrifierad 2022 och den norska-svenska trafiken till Trondheim måste då kopplas samman.

Strategi för fordonsanskaffning

Norrtåg anskaffade sin fordonsflotta kring trafikstarten 2010 och dessa 19 fordon är idag maximalt utnyttjade för dagens trafik. Norrtåg har under hösten genomfört en analys av fordonssituationen utifrån flera olika möjliga scenarier. Utifrån redovisade förutsättningar är Norrtågs bedömning att en förändring av fordonsflottan är angelägen. Inriktningen är att anskaffa som mest åtta fordon. Utbudet av fordon som är anpassade till Norrtågs förutsättningar är i dagsläget mycket begränsad. Nyanskaffning av fordon kräver dessutom också att ett antal fordon måste anskaffas samtidigt för att det ska bli kostnadseffektivt.

Norrtåg bedömer att det är en utökning av fordonsflottan med begagnade fordon som är den mest realistiska.

Ett antal begagnade fordon av den typ som passar Norrtåg kommer under våren 2018 med all sannolikhet bli tillgängliga via Transitio, som äger och förvaltar tåg för de regionala tåg företagens räkning.

Det finns idag en stor efterfrågan på fordon i hela landet. Det är alltså inte klart att dessa fordon blir tillgängliga för Norrtåg även om ett beslut om ett övertagande görs. Det kan även uppstå en intern konkurrens inom Norrtåg kring tillgängligheten till dessa fordon om samtliga diskuterade trafikutökningar förverkligas.

Leverans av dessa fordon skulle i sådant fall kunna ske runt år 2021.

Inriktningsbeslut

Alla trafikförändringar föregås av politiska beslut hos finansören/beställaren. I dagsläget finns inga närliggande trafikförändringar beslutade annat än i Norrbotten där beslut om ny trafik Boden-Luleå respektive Haparanda-Luleå har fattats. Utgångspunkten för en utökning av fordonsflottan är att den kan skapa en handlingsfrihet inför kommande trafikbeslut.

Norrtåg behöver i ett första läge ett inriktningsbeslut från länen om man är intresserade av de trafikförändringar som har skisserats ovan inom 3-5 år och att man därmed ställer sig bakom den process som Norrtåg nu aktiverar för att utöka fordonsflottan.

Denna intresseanmälan är inte bindande men bör vara förankrad i ansvariga politiska organ som i nästa steg ska ta formella och senare bindande beslut om trafik och finansiering.

Fortsatt hantering och tidsplan

När dessa fordon blir tillgängliga kommer Norrtåg AB att göra en intresseanmälan till Transitio, utifrån de inriktningsbeslut som fattas i länen. Om Norrtåg tilldelas fordon kommer Norrtåg att göra en prioriteringsanalys och återkomma till berörda län med ekonomiska underlag och begäran om formella ställningstaganden till framtida trafik. Därefter inleds en formell process för övertagande av de aktuella fordonen. Denna process sköts av Transitio och bedöms kunna slutföras under 2018.

1. The first part of the document is a letter from the author to the editor, dated 10/10/1954. The letter discusses the author's interest in the subject of the journal and the possibility of publishing a paper on the topic.

2. The second part of the document is a letter from the editor to the author, dated 10/15/1954. The editor expresses interest in the author's work and suggests that the author submit a paper on the subject.

3. The third part of the document is a letter from the author to the editor, dated 10/20/1954. The author responds to the editor's letter and agrees to submit a paper on the subject.

4. The fourth part of the document is a letter from the editor to the author, dated 10/25/1954. The editor expresses interest in the author's work and suggests that the author submit a paper on the subject.

5. The fifth part of the document is a letter from the author to the editor, dated 10/30/1954. The author responds to the editor's letter and agrees to submit a paper on the subject.

6. The sixth part of the document is a letter from the editor to the author, dated 11/5/1954. The editor expresses interest in the author's work and suggests that the author submit a paper on the subject.

7. The seventh part of the document is a letter from the author to the editor, dated 11/10/1954. The author responds to the editor's letter and agrees to submit a paper on the subject.

8. The eighth part of the document is a letter from the editor to the author, dated 11/15/1954. The editor expresses interest in the author's work and suggests that the author submit a paper on the subject.

9. The ninth part of the document is a letter from the author to the editor, dated 11/20/1954. The author responds to the editor's letter and agrees to submit a paper on the subject.

5

Ansvarsprövning 2017, regionstyrelsens
förklaring

RS/159/2018

2018-04-04

Hälso- och sjukvårdspolitiska
avdelningen
Ingela Jönsson
Tfn: 063-14 77 62
E-post: ingela.jonsson@regionjh.se

RS/159/2018

Ansvarsprövning 2017, regionstyrelsens förklaring

Ärendebeskrivning

Fullmäktiges presidium beslutade 29 mars 2018, § 21 att, med anledning av att regionens revisorer i revisionsberättelsen för 2017 riktat anmärkning mot regionstyrelsen och avstyrkt att styrelsen ska beviljas ansvarsfrihet, bereda regionstyrelsen och de ledamöter och tjänstgörande ersättare som avgått från regionstyrelsen under 2017 möjlighet att inkomma med förklaring till vad som anförts i revisionsberättelsen.

Regionstyrelsen har utarbetat en förklaring över revisorernas synpunkter.

Förklaringarna sammanfattas enligt följande:

De åtgärder regionstyrelsen vidtagit under året har syftat till att minska nettokostnadsutvecklingen på ett långsiktigt och hållbart sätt. Viktigt för regionstyrelsen har varit att medborgarnas tillgång till vård, patientsäkerheten och medarbetarnas arbetsmiljö inte riskeras genom åtgärderna.

Den enklaste åtgärden skulle vara att öka intäkterna genom att höja skatten. Den avvägning som dock har gjorts är att så länge nettokostnadsökningen är på mer än 4% och intäktsökningar i form av skattekraft och statsbidrag enbart ökar med 2% är en skattehöjning inte en bra lösning. Det skulle då bara bli en kortsiktig bättring och leda till behov av ytterligare skattehöjningar om något år igen. Därför väljer regionstyrelsen att inte föreslå skattehöjning eftersom det totala skattetrycket i länet då skulle kunna ge negativa effekten på nödvändig inflyttning till länet.

Andra åtgärder som kan ge snabb kortsiktig effekt på ekonomin men medför högre kostnader efter något år är att stänga hälsocentraler, mottagningar och avdelningar utan att erbjuda medborgare och patienter ett lika bra alternativ för att få vård.

Regionstyrelsen har valt att minska kostnaderna genom att arbeta med effektiviseringar av vården i regionen och kunna erbjuda medborgarna en lika bra eller bättre vård men till lägre kostnader. Styrelsen har i det arbetet tagit hjälp av SKL för att finna vart i verksamheten man ska sätta in ytterligare analyser för att finna förbättrings- och resultatförbättringar. Arbetet pågår och åtgärder har beslutats.

Regionstyrelsen har även arbetat med förbättrad styrning- och ledning. Regionstyrelsen har fört dialog med områdeschefer och besökt områdesledningarna för samtal om budget och verksamhet. Regionstyrelsen instämmer i revisorernas påpekande att en kultur utvecklats inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen där följsamhet till budget inte är självklar. Områdescheferna får nu utbildning, ekonomiska verktyg och hjälp för en bättre kontroll. Tätare uppföljningar görs av områdenas ekonomi. Regionstyrelsen ser ytterst allvarligt på det ekonomiska läget och fortsätter att vidta ytterligare åtgärder för att stärka ekonomin.

Regionstyrelsen konstaterar slutligen att hälso- och sjukvården och verksamheten inom regional utveckling fungerar bra. Att snabbt gå fram med stora verksamhetsförändringar riskerar kvalitet och beredskap i regionstyrelsens huvuduppgift och lagstadgade skyldighet att erbjuda en god hälso- och sjukvård. Arbetet med ekonomin behöver vara långsiktigt, kvalitetssäkrat och värna patientsäkerheten.

Regionstyrelsens ordförandes förslag

Utarbetat förslag till förklaring antas och överlämnas till fullmäktiges presidium.

Ann-Marie Johansson (S)
Regionstyrelsens ordförande

Utdrag till

Regionfullmäktiges presidium

Till Regionfullmäktiges presidium

Regionstyrelsens svar till regionfullmäktiges presidium angående revisorernas avstyrkande av ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter för verksamhetsåret 2017 (RS/159/2018)

Regionens revisorer bedömer att regionstyrelsens beredning av budget liksom tidigare år har varit otillräcklig och att måluppfyllelsen inom främst ekonomi men även tillgänglighet är otillfredsställande. Den tidigare allvarliga ekonomiska situationen har ytterligare förvärrats under 2017, jämfört med föregående år. Det ackumulerade underskottet överstiger efter 2017 en miljard kronor.

Regionens revisorer riktar en anmärkning mot regionstyrelsen mot bakgrund av att de bedömer att regionstyrelsens styrning, ledning, uppföljning och kontroll varit otillfredsställande.

Mot bakgrund av de allvarliga brister som ligger till grund för revisorernas anmärkning avstyrker regionens revisorer att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för Regionstyrelsen.

Regionfullmäktiges presidium har bett om regionstyrelsens och de ledamöter som avgått från regionstyrelsen under 2017 förklaring till vad som anförts i revisionsberättelsen.

Regionstyrelsens svar på revisorernas kritik

Beredningen av budget har liksom tidigare år varit otillräcklig

Regionstyrelsen förstår revisorernas kritik men vill förklara de ställningstaganden och åtgärder som regionstyrelsen gjort.

Regionstyrelsen har under 2017 fokuserat på att försöka få ner nettokostnadsutvecklingen och vidta åtgärder som ger ett långsiktigt hållbart resultat. Viktigt för regionstyrelsen har varit att medborgarnas tillgång till vård, patientsäkerheten och medarbetarnas arbetsmiljö inte riskeras genom åtgärderna.

Regionstyrelsen bedömer att kontakten med Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, för samtal om hur en liten region med svag skattekraft ska klara att finansiera sin egen välfärd, är bland de viktigaste åtgärderna under året. Regiondirektör, ekonomidirektör och regionstyrelsens ordförande träffade SKL:s ledning 2017-03-13 för diskussion kring hur ett analysstöd skulle kunna genomföras av SKL, och analysen presenterades för Regionfullmäktige i juni. Detta är första gången SKL gör en sådan analys av ett landsting. Under hösten har fördjupade analyser skett som lett till presentationer för breda politiska grupper i november och december. Hälso- och sjukvårdsförvaltningens områdeschefer har gjort analyser i eget område och haft gemensam workshop kring analyserna i slutet av november. Det har lett fram till beslut i Regionstyrelsen i december och januari-18.

Regionstyrelsen sammanfattar sina beslut och åtgärder under 2017 så här:

- **RS jan § 13** åtgärder angående jour- och beredskapsorganisation inom den specialiserade verksamheten, en jourlinje borttagen.
- **RS jan § 21** uppräknig av egenvårdsavgiftsnivå för speciallivsmedel
- **RS mars § 68** tf RD presenterade förslag om (förtydligade i RS maj § 126-132):
 - ✓ Utredda förutsättningarna till ökad samverkan med länets kommuner inom områdena administration (ffa transaktionstunga funktioner) och olika tekniska servicefunktioner,
 - redovisat RS nov § 269 arbetet fortsätter via den nya gemensamma nämnden för IT, administration och service
 - ✓ intensifiera arbetet med samverkansmöjligheter inom den laboratoriemedicinska verksamheten med övriga landsting/regioner i norr – arbetet pågår
 - ✓ se över möjligheterna att ytterligare vässa hälsovalet genom att nuvarande regelverk ses över. Översynen ska även omfatta ersättningssystemet.
 - Redovisat RS dec § 309 RD fick i uppdrag att se över organisationen i primärvård, att arbeta med att få till en högre koncernkänsla i primärvårdens egenregi, och att utreda ansvar för utveckling inom primärvårdens egenregi kontra beställarenheten.
 - ✓ Pågående förändringsarbete (OPUS 2020) inom kirurgi/ögon/öron initierat av den externa genomlysningen hösten 2016 skall kompletteras med en pilotstudie i att utforma produktionsuppdrag för verksamheten.
 - Har senarelagts pga att de ekonomiresurser som finns har prioriterats för arbetet med fördjupning efter SKL-analysen.
 - ✓ Utredda möjligheter att samverka med annan part gällande sterilcentralen. Resultatet behandlades i § 222 RS oktober: Utredningen konstaterar att det inte är rimligt att flytta hela den steriltekniska verksamheten till exempelvis Sundsvall. Utredningen belyser även möjligheten att flytta delar av verksamheten. Dock kräver detta alternativ investeringar i paritet med de investeringar som krävs för att hålla nuvarande sterilcentral i full drift. Idag finns inget samarbetsavtal mellan Region Västernorrland och Region Jämtland Härjedalen avseende upphandling av steriltekniska produkter och/eller serviceavtal, varför Regionstyrelsen ger RD i uppdrag att se över möjligheten att samarbeta med exempelvis Region Västernorrland för att hitta kostnadsbesparingar inom upphandlings- /avtalsområdet.
 - ✓ Utvärdera regionens internhandel för att den ekonomiska styrmodeller ska ge god effekt.
 - redovisat RS nov § 270: uppdraget avslutas RD får bedöma när resurser kan prioriteras för detta.
 - ✓ utreda möjligheter och förutsättningar att kunna driva verksamhet gemensamt med annat landsting
 - muntlig redovisning RS nov § 253, ännu inga konkreta samarbeten pga otydligt intresse från de andra, men arbetet fortsätter.
- **RS mars § 69** Uppstart prehospitalt projekt
- **RS maj § 108** Tertialrapporten
 - ✓ öka internstafetter från sjukhuset ut till primärvården med syfte att minska hyrläkarkostnader och effektivisera så patienterna får specialistvårdsbesök direkt på hälsocentralen. – redovisat RS nov § 273. Resultatet är tyvärr blygsamt. Regionstyrelsen godkände att fokus är på den andra delen i utvecklingen dvs att effektivisera arbetet mellan primärvård och specialistvård så att patienterna får sitt specialistvårdsbesök direkt på hälsocentralen.
 - ✓ Optimera nyttjandet av hyrläkarna inom primärvården – redovisat RS nov § 274. Gemensam grundplanering för hyrläkare på hälsocentralerna är införd. Hyrläkare som enbart har mottagning med patienter på hälsocentralen ska schemaläggas för minst 75 besök per vecka. Hälsocentraler som saknar fasta läkare och behöver använda hyrläkare till annat än ordinarie mottagning på hälsocentralen ska planera

- antal timmar för detta och därefter schemalägga övriga besök i proportion till den återstående tiden.
- ✓ Förslag om att göra extern genomlysning av verksamheten, inom psykiatri, barn- och ungdomspsykiatri och primärvårdens psykosociala enheter med syfte att analysera effektivitet, kvalitet, vårdflöden, ansvar mellan verksamheterna och tillsammans med kommunerna. – Redovisad vid Regionstyrelsen februari -18, med uppdrag till RD att senast i maj återkomma till Regionstyrelsen med plan för åtgärder.
 - ✓ Förslag om att göra en övergripande plan för köpt vård innehållande en analys av möjligheter att ta hem delar av den vård regionen köper liksom en analys av ekonomiska fördelar att köpa viss vård istället för bedrivs i egen regi.
 - **RS okt § 221** deluppdrag Sjukresor i egen regi - Paket 2 Långsiktig utvecklingsplan för god ekonomisk hållning – Ställning togs att inte överta i egen regi utan göra upphandling inför 2020.
 - **RS dec § 300** Utifrån månadsrapport efter oktober har Regiondirektör beslutat om följande åtgärder som Regionstyrelsen ställde sig bakom:
 - ✓ Inköp – stopp av alla inköp bortsett från sjukvårdsmaterial.
 - ✓ Resor – se över och stoppa de resor som är möjliga resten av året.
 - ✓ Anställningar – restriktivitet kring alla anställningar.
 - ✓ Hyrpersonal – stoppa det som är möjligt.
 - ✓ Utbildningar – restriktioner gäller, skjut fram och gör kostnadseffektiva lösningar.
 - **RS nov § 307** Fördjupad analys utifrån SKL analysen
Regionstyrelsen beslutade att
 - Ytterfallsanalys ska göras och återrapporteras till regionstyrelsen våren 2018.
 - Fördjupad analys av ortopedens kostnader ska göras med hjälp av kostnad per patientdata och jämförelse med annat landsting.
 - Analys av fallolyckor i Jämtlands län som pågår på uppdrag av SVOM ska redovisas till styrelsen efter hantering i SVOM.
 - Åtgärder utifrån resultat av HS-ledningsgrupps workshop kring SKL-analysen presenteras den 15 december för regionstyrelsen och ytterligare inbjudna deltagare. I januari 2018 beslutades utifrån detta om ett åtgärdsprogram i sex punkter.
 - **RS jan-18 § 9** För att ytterligare förstärka arbetet med internkontroll/egen-kontroll har personal- och ekonomiavdelningen tagit fram ytterligare kontrollåtgärder i syfte att säkerställa att arbetet med personalsystemet och att efterlevnad av avtal, regler och riktlinjer sker med god kvalitet och följsamhet. Dessa beslutade regionstyrelsen att lägga till i sin internkontrollplan för 2018.

Regionstyrelsen vill påpeka att många åtgärder som vidtagits är av långsiktig karaktär t ex ökning av ST-läkare inom primärvården för att långsiktigt klara av minskningen av hyrläkare, ökningen av undersköterskor och utbildning med kompetenskort för ca 200 undersköterskor för att överföra uppgifter från sjuksköterskor för att kunna minska hyrsjuksköterskorna.

Regionstyrelsen vill också påpeka att de åtgärder som kan vidtas alltid måste avvägas mot Hälso- och sjukvårdslagets krav om vård på lika villkor för hela befolkningen, och sedan 2015 mot Patientlagen som ger patienterna möjlighet att välja vård på regionens bekostnad i annat landsting om vården inte kan ges här. Det betyder att vissa verksamhetsreduceringar inte ger den ekonomiska effekt som kan förväntas. Därför arbetar Regionstyrelsen mer med effektivisering av det vårdutbud som regionen har, än att leta efter möjligheter att minska kostnaderna genom att minska vårdutbudet. Jämlig vård för länets medborgare är en viktig ledstjärna för regionstyrelsen.

Den enklaste åtgärden skulle varit att öka intäkterna dvs höja skatten. Den avvägning som dock har gjorts är att så länge nettokostnadsökningen är på mer än 4% och intäktsökningar i form av skattekraft och statsbidrag enbart ökar med 2% är en skattehöjning inte en bra lösning. Det skulle då bara bli en kortsiktig bättring och leda till behov av ytterligare skattehöjningar om något år igen. Därför väljer regionstyrelsen att inte föreslå skattehöjning eftersom det totala skattetrycket i länet då skulle kunna ge negativa effekten på nödvändig inflyttning till länet.

Regionstyrelsen har under hösten inför budget för 2018 ändrat fördelningsprinciperna inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Bakgrunden är samma iakttagelser som revisorerna gjort om att vissa verksamheter fått en ramtilldelning som inte varit realistisk, vilket kan ha skapat en kultur där budgeten inte är ett styrmedel. I Regionstyrelsens verksamhetsplan beskrivs den nya budgetfördelningen så här: ”Fördelningen av budgetramar har gjorts på ett nytt sätt för 2018. Områdena inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har fått en budgetram som motsvarar den helårsprognos för 2017 som de själva angett i delårsbokslutet augusti 2017, utan någon uppräkningskrav. Det betyder ett krav på 0% kostnadsökningar i områdenas egna verksamheter, eller med andra ord ska områden genom effektiviseringar klara 2% generell löneökning, 3,6 % ökning av regionsjukvård och 2% allmän inflation. Totalt motsvarar det cirka 54 miljoner kronor.

Dessutom förväntas områdena genom särskilda resultatförbättrande åtgärder gemensamt och solidariskt bidra till att täcka det samlade ofinansierade utrymmet i Hälso- och sjukvårdsförvaltningens centrala budget som uppgår till 205 miljoner kronor. Undantag från denna princip görs för:

- Folktandvården som får ramuppräkningskrav enligt tidigare princip inkluderat att de i budget för den konkurrensutsatta delen belastas med en kostnad på 4 mkr (avkastningskrav) vilket skall levereras in till Finansförvaltningen (Motsedda)
- Primärvården - får ramuppräkningskrav enligt tidigare princip, och ersättning från Vårdvalsnämnden
- Diagnostik, teknik och service – får ramuppräkningskrav enligt tidigare princip, men får samtidigt inte höja internpriserna för 2018.
- Regionstaben får inte heller någon ramuppräkningskrav vilket innebär ett kostnadsminskningsuppdrag på 4 200 tkr som därmed reducerar HS-förvaltningens ofinansierade utrymme till 201 miljoner.”

När den första prognosen kom nu i mars-2018 (efter februari) visade några av verksamheterna att de prognostiserar att de inte kommer att kunna hålla de nya budgetramarna. Det föranledde att Regiondirektör och Regionstyrelsens ordförande omedelbart kallade alla Hälso- och sjukvårdsförvaltningens områdeschefer till möte för diskussion om allvaret i detta och uppmanade till omedelbara åtgärder för att minska nettokostnadsökningen, samt att extra analys- och stödresurser kommer att ges till områdescheferna.

Revisorerna skriver i sin revisionsrapport om bristande budgetberedning och budgetdialog under en längre tid har medfört att budgetstyrningen inom regionen inte fungerar tillräckligt väl. Regionstyrelsen har under 2017 försökt åtgärda detta med dels en budgetdialogdag i mars där ekonomiutskottet samlade hela regionstyrelsen, alla förvaltningschefer och alla områdeschefer för samtal om planeringsförutsättningarna i finansplanen och diskussion om de ofinansierade behoven. Dessutom gav regionstyrelsen ett uppdrag till regionstyrelsens presidium att träffa alla områdesledningar för att diskutera bl a budgetarbetet, tillgängligheten och lyssna på hur krismedvetenheten är i organisationen. Detta uppdrag återredovisades till Regionstyrelsen i augusti.

Måluppfyllelsen inom främst ekonomi men även tillgänglighet är otillfredsställande

Den kritik som revisorerna tidigare framfört angående mätbara mål har regionstyrelsen tagit till sig och inför 2017 infördes åtta aktiva mål dvs två mätbara mål per perspektiv. Dessa aktiva mål är utöver att vara mätbara också en prioritering av vad regionstyrelsen anser viktigast att uppnå för att uppfylla Regionfullmäktiges strategiska mål enligt regionplanen. Prioriteringen är också gjord utifrån att det är regionens största utmaningar, vilket gör att målen inte har klarats av detta första år som de varit aktiva mål – därför är de med som aktiva mål också 2018 utifrån regionstyrelsens långsiktiga arbetssätt.

Att regionstyrelsen har framgångsfaktorer som inte är mätbara är det sätt som regionstyrelsen ger uppdrag till tjänstemannaorganisationen på vad som ska genomföras utifrån den ambition som regionstyrelsen har när den tolkar vad regionfullmäktige vill uppnå med de strategiska målen. Därför är en beskrivning av att uppdraget i framgångsfaktorn är genomfört viktigt. Det kan också noteras att styrmodellen som beskriver detta är beslutad av Regionfullmäktige. Regionstyrelsen håller dock med revisorerna på att ytterligare arbete ska läggas ner för att också analysera hur genomförandet av uppdragen i framgångsfaktorerna påverkat huvudmålet. Det kommer att bli ett uppdrag att arbeta med under 2018.

Regionstyrelsen är inte nöjda med det ekonomiska resultatet och att inte kunna nå de finansiella målen. Revisorerna skriver att regionen tog 100 miljoner kronor för att förstärka likviditeten. Regionstyrelsen vill med tydlighet påpeka att de 100 miljoner kronorna är det lånetak som regionfullmäktige fastställt och som används för att finansiera regionens investeringar. Revisorerna påpekar också den höjda checkkrediten. Även i det fallet är det Regionfullmäktige som beslutat om den höjda checkkrediten som en uppdatering eftersom den tidigare nivån var satt för mer än 25 år sedan.

Utöver de beskrivna målen och framgångsfaktorerna tycker regionstyrelsen att det är glädjande med de kvalitetsförbättringar som skett under 2017 och saknar att revisorerna inte alls noterat dem. T ex har

- ✓ Tillgängligheten till barn- och ungdomspsykiatri förbättrats
- ✓ Asyl- och flyktinghälsan har etablerats som permanent verksamhet för ett bättre omhändertagande av länets nyanlända
- ✓ Ett mobilt närvårdsteam (MINT) har startat för extra stöd för våra sköraste mångbesökare. Som exempel beskrivs ett fiktivt fall där en patient som tidigare skulle ha kostat ca 500 000 kr (ambulans, vård dygn m m) som efter anslutning till MINT istället kostar 51 000 kr. Den tidiga utvärderingen visar också att patienterna är mycket nöjda med teamet.
- ✓ Strukturerat arbete med ”gröna korset” som är en visuell metod för att minimera vårdskador och förbättra patientsäkerheten. Metoden har mottagits mycket bra på bl a kirurgens tre avdelningar. Varje dag sker en kort uppdatering på en white-boardtavla vilket bland annat gör att det blir ökad patientsäkerhet i vardagen.
- ✓ Resultatet av senaste patientsäkerhetskulturmätningen: Svarefrekvens 52,6 % av totalt 3392 inbjudna. Förbättring på samtliga områden (utom två) sedan föregående mätning. Faktorer – bättre engagemang från ledning, införandet av daglig styrning. Verksamhetens styrkeområden: samarbete inom vårdenheten.
- ✓ Andelen vårdskador har minskat från 9% till 8%
- ✓ Antalet enkla läkemedelsgenomgångar har ökat med 19%
- ✓ Antalet besök har ökat med 17 000 st

- ✓ Sjukfrånvaron inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har minskat från 6,9% till 5,8 %
- ✓ Inom strokevården har andelen patienter som är ADL-oberoende efter 3 månader ökat från 86% till 91%
- ✓ Andel patienter med hjärtinfarkt som fått blodkärlen öppnade (med PCI eller trombolys) har ökat från 90% till 94%
- ✓ I februari invigdes den nya donationssalen som helt finansierats av Vävnadsrådet
- ✓ Under 2017 har många olika initiativ med digitalisering gjorts och utvecklingen inom Vältel-projektet har tagit fart. Två olika workshops har också genomförts för att hitta formerna kring effektivare utvecklingsarbete kring IT-utveckling och digitalisering. Bland åtgärderna kan nämnas - breddinförande av ”vårdbesök på nätet” för samtliga anställda inom Barn Unga Vuxna
- ✓ En ny förbättringsметод (HIFA=högintensivt förbättringsarbete) har införts med goda resultat inom t ex urologin och ögonverksamheten.
- ✓ Svegs hälsocentral är en av de hälsocentraler som förbättrat sig mest i hela landet. När patienter skattar tillgängligheten på Svegs hälsocentral har de gått från 38 procent (2015) till 79 procent (2017), och Backe HC
- ✓ Regionen mäter arbetsmiljön med en enkät till alla anställda två gånger per år. Resultatet har ökat mellan varje tillfälle. Inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen är ökningen störst.
- ✓ Primärvårdens arbete med förbättrad arbetsmiljö, minskning av hyrläkare, effektivare nyttjande av de hyrläkare som ändå anlitas, rekrytering av ST-läkare och digitala lösningar i Härjedalen, Brunflo och Ragunda, och ändrad jour och beredskapsorganisation i flera av länets kommuner och införandet av lättakuter är kraftfulla åtgärder som både är långsiktigt hållbara och uppskattade av medborgarna.
- ✓ Förlossningsvården har goda resultat såväl kvalitetsmässigt som ekonomiskt trots att födelsetalen är mycket höga under 2017.
- ✓ Under 2017 har verksamheten på Campus övertagits från Medicin Direkt vilket också gett utvecklingsmöjligheter genom öppnande av ytterligare en operationssal. Detta kommer ge regionen möjligheter att förbättra tillgängligheten eftersom operationssalstillgången hittills varit en flaskhals.

Eget kapital, balanskravet och likviditeten

När det gäller kritiken att regionstyrelsen inte har en plan för att återställa det ackumulerade underskottet kan Regionstyrelsen konstatera att allt fokus handlar nu om att få ner nettokostnadsutvecklingen till samma utveckling som intäkterna, och så att årsresultatet blir noll. Därefter kommer en plan för att återställa det ackumulerade underskottet att tas fram.

I revisionsrapporten frågar revisorerna ”hur utrymme för återbetalning av lånen kan skapas **samtidigt** som återställning enligt balanskravet ska ske”. För att förklara detta behöver man förstå pensionsskulden likviditetsskapande. Ännu under rätt många år kommer pensionsskulden i balansräkningen, d v s *avsatt för pensioner* att fortsätta öka eftersom vi har många anställda i regionen med en inkomst som överstiger 7,5 basbelopp och som är födda före 1987. Ökningen av pensionsskulden utgör endast en kostnad (ingen utbetalning, eftersom kostnaden bokförs mot pensionsskulden). Om regionen skulle klara av minst noll-resultat och fortsätta med samma måttliga investeringstakt skulle därför likviditeten automatiskt börja växa igen med ungefär samma belopp som ökningen av avsatt för pensioner och då skapas även utrymme för att betala tillbaka lånen i samma takt. Att nå minst noll-resultat eller plusresultat står alltså inte i motsatsställning till att betala igen lånen utan är en **förutsättning** för att kunna göra det. Det behövs inte extra stora överskott för att kunna betala igen lånen utan det räcker att nå noll-resultat eller överskott för att kunna göra det.

Så småningom kommer avsatt för pensioner att börja minska, men det kommer att dröja rätt länge. De anställda som är födda 1987 och senare, som tjänar över 7,5 basbelopp, kommer att få hela sin intjänade pension varje år utbetald som pensionspremie för egen förvaltning, även den del som beräknas på lönebelopp över 7,5 basbelopp. De kommer alltså inte att bygga upp någon ”pensionskund” i balansräkningen. Men än så länge har regionen inte så många så unga högavlönade.

Samma resonemang gäller även ansvarsförbindelsen som kommer att börja minska i takt med att allt fler pensionärer avlider framöver.

Styrning, ledning, uppföljning och kontroll har varit otillfredsställande

Revisorernas frågor och kritik handlar om hur Regionstyrelsen skött sitt uppdrag. I det uppdraget ingår att ha en tjänstemannaledning som ett effektivt verktyg för sitt uppdrag. Tjänstemannaledningen har under perioden efter att landstinget blev region i olika omgångar arbetat med att förbättra förutsättningarna kring styrning, ledning, uppföljning och kontroll. Följande åtgärder kan nämnas:

- ✓ 20160101 startade en ny organisation med förstärkt linjeorganisation med kortare besluts-vägar inom Hälso- och sjukvården och en regionstab med tydliga krav på förbättrat stöd till verksamhetens chefer
- ✓ Under 2017 har vissa förändringar av den organisationen gjorts utifrån utvärderingar eller politiska ambitioner för att få ytterligare effektivitet t ex flytt av verksamhetsutvecklarna ut till områdescheferna och folkhälsoenheten till primärvården
- ✓ Under 2016-2017 har även andra åtgärder vidtagits utifrån styrförmåga t ex har ett stort område delats i två (kirurgi-ögon/öron), nya områdeschefer har tillsatts och regionstabens resurser har omdirigerats till prioriterade områden t ex digitalisering, bemanningsprojektet, arbetssätten kring lagen om utskrivning från slutenvård. Tyvärr har resurser för stöd till cheferna kring produktions- och kapacitetsplanering inte funnits eller kunnat omdirigeras.
- ✓ Ledningen har identifierat att stödresurserna varit för få för att få bra effekt på åtgärderna. När verksamhetsnära resurser tillsatts har goda effekter konstaterats. Ledningen har lanserat att stabsresurserna ska ”hjälpa cheferna inte bara stödja dem”. Synkronisering av förändringsarbetet har också förbättrats under 2017.
- ✓ Utvärdering våren 2017 av den nya organisationen konstaterade att en majoritet anger att det blivit större fokus på kvalitet och förbättringsarbete, snabbare hantering av frågor när de hamnar på rätt nivå, tydligare samsyn kring styrning, ledning, ansvar och beslutsvägar, positivt med det nya medicinska ledningsansvaret men analysförmåga efterfrågas.
- ✓ Under hösten har ett uppdrag startats som handlar om att utreda regionens analysförmåga och hur den skulle kunna förbättras inom befintliga resurser. Utredningen kommer att vara klar under våren 2018.
- ✓ Ledningen har identifierat att stödresurserna varit för få för att få bra effekt på åtgärderna. När verksamhetsnära resurser tillsatts har goda effekter konstaterats. Ledningen har lanserat att stabsresurserna ska ”hjälpa cheferna inte bara stödja dem”. Synkronisering av förändringsarbetet har också förbättrats under 2017.
- ✓ Under 2017 har tre viktiga funktioner varit under rekrytering, Regiondirektör, Ekonomi-direktör och Personaldirektör.
- ✓ Under 2017 har regionens styrmodell reviderats genom ett förtydligande av uppföljnings-processen. Uppföljningsformerna har också utvecklats ytterligare under vintern med inlånade resurser och ökat fokus på stöd så att cheferna kan utöva bättre kontroll.

- ✓ Under 2017 har internkontrollen utvecklats genom bl a att inkludera patientprocesser inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen, och ett särskilt egenkontrollprogram kring efterlevnad av regler och riktlinjer inom personal och ekonomiområdet.
- ✓ Under 2017 har extern genomlysning av inköpsprocessen genomförts som dels konstaterar att mycket av regionens rutiner och arbetssätt är effektiva t ex kring upphandling, och dels att ytterligare effekter kan uppnås genom förändringar vad avser strategiska inköp.

I bilaga 1 finns en sammanställning av de beslut av ekonomisk karaktär som Regionstyrelsen behandlat under 2017

Åtgärder vidtagna av regionstyrelsen utöver normalt styrelsearbete under 2017

Regionstyrelsens ordförande uppvaktade skatteutjämningens utredare omedelbart vid starten av deras arbete, och Regionledningen träffade den 6 april utredningsgruppen för att beskriva regionens struktur och förhållanden. Därefter har genomgång också gjorts med länets politiska företrädare Karin Thomasson som ingår i utredningens politiska referensgrupp.

Regionstyrelsens ordförande kontaktade Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, för samtal om hur en liten region med svag skattekraft ska klara att finansiera sin egen välfärd, som ledde till SKL-analysen och beslut om åtgärdsprogrammet i sex punkter antaget av Regionfullmäktige i februari 2018.

Regionstyrelsens ordförande har fört samtal med finansminister Magdalena Andersson om regionens svårigheter att finansiera hälso- och sjukvården.

Regionstyrelsens presidium har under året genomfört flera dialoger med hälso- och sjukvårdens chefer, dvs inte nöjt sig med att styra via regiondirektören, tex följande aktiviteter:

- ✓ Informerat om regionplanens och regionstyrelsens mål på en ledardialog i februari 2017
- ✓ Dialogdag 21 februari om arbetet med fastighetsutvecklingsplan och bemanningsprojektet. Denna dag avslutades med att ekonomiutskottet utformade förslag till mål och tidplaner för både bemanningsprojektet och fastighetsutvecklingsplanen som Regionstyrelsen därefter fastställde.
- ✓ Workshop den 16 mars med diskussioner om planeringsförutsättningar för 2018-2020 med diskussion kring nuläge, ofinansierade behov och prioriteringar från resp förvaltning inkl gruppdiskussioner med områdescheferna
- ✓ På uppdrag av Regionstyrelsen träffade regionstyrelsens presidium alla hälso- och sjukvårdens områdesledningar under maj-juni för att diskutera med organisationens lägsta nivå kring krismedvetenhet och ekonomiskt ansvarstagande.

Regionstyrelsens vice ordförande har engagerat sig i Härjedalen för att etablera närmare relationer och avtal gällande slutenvårdsplatser (OBS-platser) i samverkan med Härjedalens kommun och med Rörös och Tynsets sjukhus – agerandet har resulterat i avtal till nytta för Härjedalens medborgare.

Regionstyrelsens ordförande har inlett kontakter med det nybildade Tröndelag. En grund till fortsatt och fördjupat samarbete över gränsen i syfte att öka regionens attraktions- och utvecklingskraft. Samarbetsdiskussionerna har också handlat om folkhälsofrågor genom

HälsoUndersökningar i NordTröndelag (HUNT) och den utveckling som sker när Sörtröndelag nu ska ingå i detta. Region Jämtland Härjedalen har fått möjlighet att också utreda möjligheten att delta.

SAMMANFATTNING

De åtgärder regionstyrelsen vidtagit under året har syftat till att minska nettokostnadsutvecklingen på ett långsiktigt och hållbart sätt. Viktigt för regionstyrelsen har varit att medborgarnas tillgång till vård, patientsäkerheten och medarbetarnas arbetsmiljö inte riskeras genom åtgärderna.

Den enklaste åtgärden skulle vara att öka intäkterna genom att höja skatten. Den avvägning som dock har gjorts är att så länge nettokostnadsökningen är på mer än 4% och intäktsökningar i form av skattekraft och statsbidrag enbart ökar med 2% är en skattehöjning inte en bra lösning. Det skulle då bara bli en kortsiktig bättring och leda till behov av ytterligare skattehöjningar om något år igen. Därför väljer regionstyrelsen att inte föreslå skattehöjning eftersom det totala skattetrycket i länet då skulle kunna ge negativa effekter på nödvändig inflyttning till länet.

Andra åtgärder som kan ge snabb kortsiktig effekt på ekonomin men medför högre kostnader efter något år är att stänga hälsocentraler, mottagningar och avdelningar utan att erbjuda medborgare och patienter ett lika bra alternativ för att få vård.

Regionstyrelsen har valt att minska kostnaderna genom att arbeta med effektiviseringar av vården i regionen och kunna erbjuda medborgarna en lika bra eller bättre vård men till lägre kostnader. Styrelsen har i det arbetet tagit hjälp av SKL för att finna vart i verksamheten man ska sätta in ytterligare analyser för att finna förbättrings- och resultatförbättringar. Arbetet pågår och åtgärder har beslutats.

Regionstyrelsen har även arbetat med förbättrad styrning- och ledning. Regionstyrelsen har fört dialog med områdeschefer och besökt områdesledningarna för samtal om budget och verksamhet. Regionstyrelsen instämmer i revisorernas påpekande att en kultur utvecklats inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen där följsamhet till budget inte är självklar. Områdescheferna får nu utbildning, ekonomiska verktyg och hjälp för en bättre kontroll. Tätare uppföljningar görs av områdenas ekonomi. Regionstyrelsen ser ytterst allvarligt på det ekonomiska läget och fortsätter att vidta ytterligare åtgärder för att stärka ekonomin.

Regionstyrelsen konstaterar slutligen att hälso- och sjukvården och verksamheten inom regional utveckling fungerar bra. Att snabbt gå fram med stora verksamhetsförändringar riskerar kvalitet och beredskap i regionstyrelsens huvuduppgift och lagstadgade skyldighet att erbjuda en god hälso- och sjukvård. Arbetet med ekonomin behöver vara långsiktigt, kvalitetssäkrat och värna patientsäkerheten.

Ann-Marie Johansson
 Regionstyrelsens ordförande

170125

§2 Regiondirektörens rapport 2017

1. Regionstyrelsen har tagit del av rapporten, ställt frågor och fått svar.
2. Arbetet med att ta fram en handlingsplan för Region Jämtland Härjedalen för oberoende av inhyrd personal ska involvera och ta med samtliga politiska partiers synpunkter och idéer för att kraftsamla i frågan och för att kunna nå politisk enighet.

§3 Månadsrapport november 2016

1. Månadsrapport november 2016 godkänns.
2. Regiondirektören får i uppdrag att återkomma med ytterligare åtgärdsförslag på kostnadsminskningar till nästkommande sammanträde i februari.

§5 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål Samhälle - tillgänglighet område barn och unga vuxna

Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål Samhälle - tillgänglighet område barn och unga vuxna godkänns.

§ 6 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål SAMHÄLLE - sjukpenningtal hos länets medborgare

Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål Samhälle - tillgänglighet område barn och unga vuxna godkänns.

§7 Svar på revisorernas granskning av kompetensförsörjning

Svar lämnas till regionens revisorer enligt utarbetat förslag.

§13 Översyn av jour- och beredskapsorganisationen

Redovisning av vidtagna åtgärder angående jour- och beredskapsorganisation inom den specialiserade verksamheten godkänns.

§14 Finansiering av sjukhusets mathantering

1. Regiondirektören får i uppdrag att - undersöka möjligheterna att sänka investeringskostnaderna - ge förslag till finansiering av investeringen genom att inarbeta dessa i finansplanen
2. Frågan om Region Jämtland Härjedalen ska investera i en annan fastighetsägares lokal eller om ett kök ska hyras ska utredas noggrant, en fullständig kalkyl ska upprättas där transportkostnader, kostnader för den personal som ska servera mat på avdelningarna (frukost, lunch o middag sju dagar/vecka) mm finns med.

§17 Omdisponering av budget för privata vårdgivare

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Budgeten för lab- och röntgenundersökningar motsvarande 1 754 338 kr omfördelas från vårdvalsnämnden till regionstyrelsens budget för 2017.

§18 Fördelning av extra statsbidrag för flyktingmottagandet 2017

1. Den förslagna fördelningen av tilldelade medel avseende regionstyrelsen för flyktingmottagandet 2017 fastställs enligt bilaga. Beslutet gäller under förutsättning att regionfullmäktige beslutar enligt punkt 2.
2. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige Det totala extra statsbidraget på 28 miljoner kronor för flyktingmottagandet 2017 fördelas på följande sätt: a. Budgetramen enligt finansplan 2017 för regionstyrelsen ökas med 17,06 miljoner kronor. b. Budgetramen enligt

finansplan 2017 för vårdvalsnämnden ökas med 9,94 miljoner kronor. c. Budgetramen enligt finansplan 2017 för regionala utvecklingsnämnden ökas med 1 miljon kronor.

§19 Undantag från avgift för uteblivet besök vid ungdomsmottagningen

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Folktandvården i Region Jämtland Härjedalen höjer från och med 1 mars 2017 prissättningen i Frisktandvårdstaxan med 2,2 %, samma ökning av referenspriserna som TLVs justering 2017-01-15 innebär.

§20 Justering av frisktandvårdstaxan (RS/1951/2016)

Folktandvården i Region Jämtland Härjedalen höjer från och med 1 mars 2017 prissättningen i Frisktandvårdstaxan med 2,2 %, samma ökning av referenspriserna som TLVs justering 2017-01-15 innebär.

§21 Uppräkning av egenavgifter vid förskrivning av speciallivsmedel inom regionen utifrån 2009 års beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

1. Föreslagen uppräkning av egenavgiftsnivån antas.
2. En årlig uppräkning med samma beräkningsgrund som förslaget ska göras med start 2018.

170301

§32 Regiondirektörens rapport 2017

1. Regionstyrelsen har tagit del av informationen, ställt frågor och fått svar.
2. Regiondirektören får i uppdrag att utifrån förslag på resultatförbättrande åtgärder återkomma med formella ärenden till regionstyrelsens sammanträde i mars 2017.
3. Regiondirektören ska i arbetet dessutom beakta styrelsens synpunkter, bland annat: - Samverkan mellan regionens verksamheter - Digitaliseringens möjligheter - Samordning av regionens olika transportorganisationer (egna bilar, Bussgods).

§33 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av folktandvården

Regionstyrelsens uppföljning 2017 av folktandvården godkänns.

§34 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål PATIENT - återinskrivningar

Regionstyrelsens uppföljning av det aktiva målet återinskrivningar godkänns.

§35 Uppföljning Krisberedskap och säkerhet 2016

Regionstyrelsens uppföljning av Krisberedskap och säkerhet 2016 godkänns.

§37 Patientsäkerhetsberättelse 2016

1. Patientsäkerhetsberättelsen för 2016 godkänns.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

§39 Regionstyrelsens uppsiktsplikt 2017

Under 2017 ska nedanstående bolag, stiftelser, förbund och nämnder ingå som fördjupningsärenden i regionstyrelsens plan för uppsiktsplikt under 2017: • Stiftelsen Jamtli • Inera AB • AB Transitio • Länstrafiken • Norrtåg AB • Samordningsförbundet i Jämtlands län • Vårdvalsnämnden • Regionala utvecklingsnämnden

§40 Regionstyrelsens plan för intern kontroll 2017

Regionstyrelsens plan för intern kontroll 2017 antas.

§45 Strategi för oberoende av inhyrd personal

1. Region Jämtland Härjedalen antar den strategi för att uppnå oberoende av bemanningsföretag som SKLs förbundsstyrelse beslutat.
2. Region Jämtland Härjedalen ställer sig bakom det övergripande målet om oberoende av bemanningsföretag senast 1 januari 2019, som beslutats i det nationella projektet.
3. Region Jämtland Härjedalen fastställer för den egna organisationen följande mål i projektet Uppnå oberoende av bemanningsföretag:
 - a. Utfasningen av inhyrda allmänsjuksköterskor på vårdavdelningar ska påbörjas under 2017 och oberoende ska uppnås före 1 januari 2019.
 - b. Område primärvård ska minska antalet veckor med inhyrda läkare från 1214 år 2016 till max 700 under 2017. Under 2018 ska antalet veckor med inhyrda läkare minska ytterligare. Målet på vilken grad av nyttjande som motsvarar ett ”oberoende” av bemanningsföretag, ska utformas under 2018.
 - c. Vid utgången av 2018 ska det finnas 60 ST-läkare i primärvården.

§46 Regional Nivåstruktureringsplan för cancervården i norra regionen 2016- 2018

Regional Nivåstruktureringsplan för cancervården i norra regionen 2016-2018 godkänns

§47 Rekommendation rörande nationell och regional nivåstrukturering inom cancerområdet

Region Jämtland Härjedalen godkänner rekommendationen för nationell nivåstrukturering för tre åtgärder inom cancerområdet och kommer att tillämpa denna från och med 1 november 2017.

§48 Upphävande av förvaltningsutskottets beslut 1989-12-21, § 250, om kostnader för turistläkarverksamhet

Förvaltningsutskottets beslut 1989-12-21, § 250, om kostnader för turistläkarverksamhet, upphör att gälla från och med 1 juni 2017.

§53 Regiongemensamma regler för resor inom Region Jämtland Härjedalen

Regiongemensamma regler för resor inom Region Jämtland Härjedalen antas.

§54 Svar på motion från Elin Lemon m.fl. (C) om att stärka vår region och vår attraktionskraft med regionala skattebaser

Regionala utvecklingsnämnden föreslår att motionen avslås. Förslag till beslut Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

170329

§57 Regiondirektörens rapport 2017

1. Regionstyrelsen har tagit del av rapporten, ställt frågor och fått svar.
2. Redovisning av konsekvenser för verksamheten med anledning av utfasning av inhyrd personal inom sjukvården ska kontinuerligt redovisas för regionstyrelsen under processen.

§58 Månadsrapport februari 2017

1. Månadsrapport februari 2017 godkänns.
2. Regionstyrelsen noterar med oro att nettokostnadsutvecklingen åter stiger och att åtgärder som minskar kostnader eller ökar intäkter måste påskyndas.
 - Regiondirektören får i uppdrag att snabbtreda att centralisera inköpsfunktionen som stöd till enhetscheferna.

- Regionstyrelsens presidie får i uppdrag att tillsammans med regiondirektören under våren träffa områdesledningarna för en dialog om förbättringar, effektiviseringar och kostnadsminskningar.

3. Till protokollet noteras - Regionledningen kommer den 6 april att träffa regeringens utredare angående kostnadsutjämnningen för att beskriva regionens struktur och förhållanden. - Sveriges kommuner och landsting har kontaktats för att ta fram ett förslag till analys av regionens hela verksamhet.

§59 Årsrapport över tillgångsförvaltning

Årsrapport över tillgångsförvaltningen godkänns.

§60 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål Medarbetare - sjukfrånvaro

1. Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål Medarbetare – sjukfrånvaro godkänns.
2. Utskottet för personal får i uppdrag att analysera ökade skillnader mellan mäns och kvinnors sjuktal och återkomma till regionstyrelsens sammanträde 30-31 maj.

§61 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål MEDARBETARE - bemanningskostnader

1. Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål MEDARBETARE – bemanningskostnader godkänns.
2. Regiondirektören får i uppdrag att revidera målvärdet för bemanningskostnader i regionstyrelsens verksamhetsplan och samordna det med det beslut om målvärden som regionstyrelsen tog 2017-03-01, § 45.

§62 Personalbokslut 2016

Personalbokslut 2016 godkänns.

§63 Kartläggning enhetschefernas förutsättningar

1. Rapport om kartläggning inklusive åtgärdsplan godkänns med redaktionella ändringar.
2. Regiondirektören får i uppdrag att analysera och verkställa åtgärdsplanens förslag till åtgärder. Kostnadseffektivitet ska beaktas. Utskottet för personal får i uppdrag att följa arbetet."

§65 Uppföljning av beslut om samlad jour- och beredskapsorganisation för Berg, Bräcke, Ragunda, Krokomb och Östersund

Uppföljning av beslut om samlad jour- och beredskapsorganisation för Berg, Bräcke, Ragunda, Krokomb och Östersund godkänns.

§66 Ändring av regionstyrelsens beslut 2016-03-23, § 57 punkt 2 om återgång till antalet utförda timmar 2013

1. Regionstyrelsens beslut 2016-03-22--23 § 57, punkt 2 om att antal utförda timmar under 2016 ska återgå till 2013 års nivå, vilket motsvarar en minskning med cirka 140 årsarbetare skall ändras till att innebära ett ekonomiskt mål om att reducera kostnaderna med 70 miljoner kronor.
2. En central åtgärd för att nå detta är att regionens kostnader för bemanningsföretag kraftigt reduceras.
3. Som etappmål fastställs därför att regionens kostnader för köp från bemanningsföretag under 2017 ska reduceras minst till samma nivå som 2015, d.v.s. en kostnadsminskning om 49 mkr.

4. Lägesrapportering skall kontinuerligt ske till regionstyrelsen i samband med regiondirektörens rapport. 5. Regiondirektören får i uppdrag att återredovisa åtgärder som infattar totalsumman 70 miljoner kronor.

§67 Lönesatsning – Minska beroendet av bemanningsföretag

1. Ytterligare löneökningar motsvarande 10 miljoner kronor (årskostnad) utöver löneöversyn 2017 ska göras inom grupperna sjuksköterskor, barnmorskor, biomedicinska analytiker och röntgensjuksköterskor.
2. För de medarbetare som får ta del av satsningen ska ny lön betalas ut från 1 oktober 2017.
3. Regiondirektören får i uppdrag att besluta om fördelning av medlen.

§68 Uppdrag till regiondirektören om resultatförbättrande åtgärder 2018-2020

1. Regionstyrelsen beslutar att ge regiondirektören i uppdrag att genomföra nödvändiga utredningar enligt ovan och till styrelsen i maj återkomma med en detaljerad tidplan och uppdragsbeskrivning för varje enskilt utredningsområde.
2. Pilotstudien i att utforma produktionsuppdrag för verksamheten (punkt 4) ska utökas till område kvinna och något ytterligare område.
3. De detaljerade uppdragsbeskrivningarna skall särskilt beakta regionens pågående arbete med att utnyttja ny teknik, digitalisering och distansberoende lösningar och arbetsmetodiken Lean

§69 Uppstart av prehospitalt projekt

1. Förslag till uppdragsdirektiv för prehospital vård godkänns.
2. Projektet ska syfta till minskade kostnader.
3. Delrapporter ska lämnas för åtgärder som kan beslutas och införas under projekt-tiden.

§70 Hemsjukvårdsavtal mellan Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner

1. Samverkansavtal mellan Region Jämtland Härjedalen och kommunerna i Jämtlands län gällande hemsjukvård med bilagor godkänns.
2. Regiondirektören får delegation på att underteckna detta avtal.

§73 Årsredovisning 2016

1. Årsredovisning 2016 överlämnas till regionens revisorer för granskning.
2. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige
Årsredovisning för 2016 godkänns.

§74 Investering/införande av operationsrobot

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

1. Region Jämtland Härjedalen ska införa robotkirurgi vid Östersunds sjukhus.
2. Reservanslagen i investeringsbudgeten i finansplanen 2017 får användas för denna investering.
3. Den ökade driftkostnaden på 550 tkr 2017-2018, och 3,3 mkr fr.o.m. 2019 ska hanteras inom tillgänglig budgetram genom realisering av kostnadsminskningar genom minskad vårdtid, reduktion av infektioner, ökade intäkter genom att erbjuda utomlänspatienter eller norska patienter vård och som en del i omställningsarbetet för att verkställa område kirurgi ögon örons kostnadsminskningar.

§75 Införande av möjlighet att ställa remisskrav för viss vård och behandling

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

1. Möjlighet att ställa krav på läkarremiss till viss vård och behandling inom öppen specialiserad hälso- och sjukvård införs från och med 2017-05-01.
2. Regionfullmäktige ger regionstyrelsen delegation på att fatta beslut om när och för vilka åtgärder läkarremiss återinförs för vård och behandling inom öppen specialiserad hälso- och sjukvård.
3. Rätten att utfärda egen vårdbegäran upphävs för vård och behandling som omfattas av punkten 2.

§76 Svar på motion från Elin Hoffner (V) om medicinsk fotvård till fler patienter
Regionstyrelsen tillstyrker vårdvalsnämndens förslag. Beslut Regionstyrelsen tillstyrker vårdvalsnämndens förslag.

170418

§79 Analys av regionens ekonomi och styrning

Regionstyrelsen godkänner att Sveriges Kommuner och Landsting genomför en standardanalys av Region Jämtland Härjedalens ekonomi och styrning enligt förslag till upplägg och utan krav på ersättning.

170503

§83 Regiondirektörens rapport 2017

Regionstyrelsen har tagit del av rapporten, ställt frågor och fått svar.

§84 Månadsrapport mars 2017

1. Månadsrapport mars 2017 godkänns.
2. Regiondirektören får i uppdrag att: - Undersöka möjligheten att samordna lokaler med Östersunds kommun och statliga myndigheter för att minska kostnader. - Effektivare hantering av tomma lokaler, snabbare nyttjande alternativt uthyrning. - Se över administrativa system för att utnyttja möjligheterna i molntjänster för att sänka kostnader dock utan att inkräkta på säkerheten.
3. Regionstyrelsen ser positivt på att de omotiverade skillnaderna i andelen sjuktimmar av ordinarie tid mellan män och kvinnor minskar, men noterar att ytterligare arbete och åtgärder behövs för att minska skillnaderna mellan könen.

§85 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål Patient - vårdskador

Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål Patient – vårdskador godkänns.

§86 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål Verksamhetsresultat - nettokostnadsutveckling

Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål Verksamhetsresultat – nettokostnadsutveckling godkänns.

§87 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål Verksamhetsresultat - tillgänglighet

1. Regionstyrelsen uppföljning 2017 av aktiva mål Verksamhetsresultat – tillgänglighet godkänns.
2. Regionstyrelsen ser allvarligt dels på den bristande tillgängligheten i primärvården, men också på den allvarliga försämringen i tillgängligheten i delar av specialistvården, och då främst inom Hud, Ortopedi, Ögon, och Hörcentralen.

Regiondirektören får i uppdrag att återkomma till styrelsen med hur de i uppföljningen presenterade utmaningarna kan bemötas och har bemötts.

§88 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av fastighet och lokaler

1. Regionstyrelsens uppföljning av fastigheter och lokaler godkänns.
2. Redovisningar av underhåll och investeringar

§89 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av långsiktig utvecklingsplan för god ekonomisk hushållning

1. Regionstyrelsens uppföljning 2017 av Långsiktig utvecklingsplan för god ekonomisk hushållning godkänns.
2. Regiondirektören får i uppdrag att driva på ytterligare för att påskynda åtgärderna i LUP god ekonomisk hushållning.

§90 Regionstyrelsen uppföljning 2017 av Lean

Regionstyrelsens uppföljning 2017 av Leanarbetet godkänns.

§91 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av ramavtal och avtalstrohet

1. Regionstyrelsens uppföljning 2017 av ramavtal och avtalstrohet godkänns.
2. Regiondirektören får i uppdrag att undersöka hur vi i större utsträckning ska kunna upphandla begagnade inventarier.

§92 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av vård på distans och mobila lösningar

Regionstyrelsens uppföljning 2017 av vård på distans och mobila lösningar godkänns.

§96 Svar på granskning av IT- och informationssäkerheten

1. Svar på granskning av IT- och informationssäkerhet enligt upprättat förslag, daterat 2017-04-06, antas.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

§97 Svar på granskning av barn och ungdomspsykiatri

1. Upprättat förslag till svar på granskning av barn- och ungdomspsykiatri, daterat 2017-04-05, antas.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

§99 Plan för spridning och omlokalisering av regionens administrativa funktioner

1. Region Jämtland Härjedalen ska fortsätta samarbetet med Västerbottens läns landsting angående akutsjukvård i extrem glesbygd.
2. Regiondirektören får i uppdrag att teckna avtal med Västerbottens läns landsting angående denna verksamhet.
3. Finansieringen av verksamheten, 436 000 kronor/år, ska ske inom ramen för Hälsooch sjukvårdsförvaltningens övergripande kostnader.
4. Region Jämtland Härjedalen genomför för närvarande en prehospital utredning med mål att skapa en ny och kostnadseffektivare organisation. Utredningen ska vara klar den 31 december 2018. AXG kan bli en del av den prehospitala vården. Den samiska samrådsgruppen får i uppdrag att följa utredningen och att om möjligt sammanföra hela eller delar av AXG-verksamheten med den kommande prehospitala vården.

170531

§107 Regiondirektörens rapport 2017

Regionstyrelsen har tagit del av informationen, ställt frågor och fått svar.

§108 Tertialrapport april 2017

1. Regiondirektören får i uppdrag att revidera den långsiktiga utvecklingsplanen för god ekonomisk hushållning under hösten 2017 med syfte att uppdatera och förlänga med åtgärder för perioden 2018-2023. Återredovisas till regionstyrelsen i december 2017.
 2. Regiondirektören får i uppdrag att driva på utvecklingen av internstafetter från sjukhuset ut till primärvården med syfte att minska hyrläkarkostnader och effektivisera så patienterna får specialistvårdsbesök direkt på hälsocentralen. Återredovisa hur detta utvecklats till regionstyrelsen i november 2017.
 3. Regiondirektören får i uppdrag att inom ramen för produktions- och kapacitetsplaneringen i primärvården optimera nyttjandet av hyrläkarna. Återredovisas till regionstyrelsen i oktober 2017.
 4. Regiondirektören får i uppdrag att följa upp strukturbeslut för primärvården (LUPpaketet) och analysera åtgärder utifrån utredningen Primärvården i fokus för att under hösten ta fram underlag för en strategi för god och nära vård. Återredovisas till regionstyrelsen i december 2017.
 5. Regiondirektören får i uppdrag att initiera en extern genomlysning av verksamheten inom psykiatri, barn- och ungdomspsykiatri och primärvårdens psykosociala enheter med syfte att analysera effektivitet, kvalitet, vårdflöden, ansvar mellan verksamheterna och tillsammans med kommunerna. Återredovisas till regionstyrelsen i december 2017.
 6. Regiondirektören får i uppdrag att göra en övergripande plan för köpt vård innehållande en analys av möjligheter att ta hem delar av den vård regionen köper liksom en analys av ekonomiska fördelar att köpa viss vård istället för bedriva i egen regi. I uppdraget ingår också att analysera möjligheterna att sälja vård. Återredovisas till regionstyrelsen i februari 2018.
 7. Reserestriktioner och inköpsrestriktioner införs (restriktionerna ska tolkas som att endast resor och inköp som är absolut nödvändiga ska utföras, prioritera möten på distans, resa resurssnålt, använda inköpsrådets kunskap, samt säkerställa att det som är absolut nödvändigt för uppdraget kan genomföras med god kvalitet så att vi också bibehåller en god arbetsmiljö för anställda och förtroendevalda.)
 8. Se över möjligheten att sälja vård till andra redan i nuläget. I avvaktan på analysen som skall vara klar i februari 2018.
 9. Tertialrapport april 2017 godkänns. 1
 10. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige
- Information om Tertialrapport april 2017 läggs till handlingarna.

§109 Delårsrapport över tillgångs- och skuldförvaltningen

Delårsrapport över tillgångs- och skuldförvaltningen godkänns.

§110 Regionstyrelsens uppsiktsplikt 2017 om Stiftelsen Jamtli

1. Styrelsen för Stiftelsen Jamtli uppmanas att kraftfullt agera för att följa insynsgruppens rekommendationer avseende uppdrag kring Nationalmuseum Norr.
2. Regionstyrelsen uppmanar insynsgruppen att göra regelbundna granskningar, förslagsvis varannan månad. Återredovisa läget för regionstyrelsen.
3. Redovisningen om Stiftelsen Jamtli utifrån regionstyrelsens uppsiktsplikt godkänns.
4. Regionstyrelsen föreslår att regionstyrelsens presidium tillsammans med regionala utvecklingsnämndens presidium snarast träffar Jamtlis ledning för att tydliggöra

regionstyrelsens och nämndens oro för ekonomin kring Nationalmuseum Jamtli, samt höra Jamtlis ledning kring deras fortsatta plan kring ekonomin.

§111 Regionstyrelsens uppsiktspflicht om Samordningsförbundet Jämtlands län

Redovisningen om Samordningsförbundet utifrån regionstyrelsens uppsiktspflicht godkänns.

§112 Regionstyrelsens uppföljning 2017 om miljö, Miljöbokslut 2016

Miljöbokslut 2016 godkänns.

§113 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av integration

Regionstyrelsens uppföljning 2017 av integration godkänns.

§115 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av internkontroll

1. Uppföljning av regionstyrelsens internkontrollplan godkänns.
2. Regiondirektören får i uppdrag att återkomma med åtgärder utifrån uppföljningen

§116 Uppföljning av regionstyrelsens verksamhetsplan 2017

Regionstyrelsens verksamhetsplan för 2017 ska ändras i enlighet med förslag i upprättad bilaga "Uppföljning av regionstyrelsens verksamhetsplan 2017 och förslag på justeringar".

§117 Svar på granskning av egenkontrollen- en del i patientsäkerhetsarbetet

1. Upprättat förslag till svar på granskning av egenkontrollen- en del i patientsäkerhetsarbetet, daterad 2017-05-03, antas.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

§118 Svar på granskning av produktions- och kapacitets planering inom Region Jämtland Härjedalen

1. Upprättat förslag till svar på granskning av produktions- och kapacitetsplaneringen inom Region Jämtland Härjedalen, daterad 2017-05-04, antas.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

§126 Resultatförbättrande åtgärder 2018-2020 - Utredning om förutsättningarna för ökad samverkan inom administration och teknisk service

1. Regiondirektören får i uppdrag att efterhöra kommunernas intressen för samverkan inom administration enligt förutsättningarna i "Plan för spridning och omlokalisering av regionens administrativa funktioner".
2. Regiondirektören får i uppdrag att efterhöra kommunernas intressen för att tillsammans utreda samordning inom förråd, transport och fastighetsdrift/underhåll, mm inom teknisk service.
3. Om inget intresse för samverkan finns från kommunerna ska regiondirektören analysera effekter av outsourcing inom dessa områden.
4. Frågan om samverkan ska vara en stående punkt på Regionala samverkansrådets sammanträden.
5. Regiondirektören får i uppdrag att ta kontakt med statliga myndigheter om samverkan, t ex gällande sammanträdeslokaler.
6. Regiondirektören ska rapportera resultatet till regionstyrelsen i oktober 2017.

§127 Resultatförbättrande åtgärder 2018-2020 – Uppdrag att skapa samverkansmöjligheter inom den laboriemedicinska verksamheten

1. Vidtagna åtgärder och förslag om att fortsätta fördjupa samverkan med ett eller flera av norrlandstingen inom laboratoriemedicin godkänns.
2. Återrapportering ska ske till regionstyrelsen i december 2017.

§128 Resultatförbättrande åtgärder 2018-2020 - Översyn av regelverket för konkurrensneutral organisation för primärvård i regionens regi

1. Regiondirektören får i uppdrag att göra en översyn av den regiondrivna primärvården och analysera om det finns behov av regelförändringar för att underlätta ett flexiblere agerande, minskad administration och mer entreprenadliknande förhållanden liksom möjligheterna att agera som en koncern.
2. Regiondirektören ska också göra en omvärldsanalys för att se vilka regler andra landsting/regioner tillämpar för att stimulera primärvården i egenregi att agera som entreprenörer och koncern.
3. I regiondirektörens uppdrag ingår dessutom att analysera om det finns andra verksamheter inom Region Jämtland Härjedalen som skulle kunna effektiviseras om de fick intraprenadvillkor.
4. Slutligen ska regiondirektören utifrån översynen ge förslag på uppdaterade villkor för intraprenader till nutida förhållanden.
5. Regiondirektören ska redovisa arbetet vid regionstyrelsen i oktober.

§129 Resultatförbättrande åtgärder 2018-2020 – Pilotstudie avseende utvecklande av produktionsuppdrag för verksamheten inom område kirurgi/ögon/öron samt område kvinna

Regiondirektören får i uppdrag att med utgångspunkt från planerade verksamhetsmöten i juni 2017 återkomma med en slutlig plan för pilottest och omfattning till regionstyrelsen i oktober 2017.

§130 Resultatförbättrande åtgärder 2018-2020 - Utredning om samverkan med annan part gällande sterilcentralen

1. Regiondirektören får i uppdrag att tillsammans med Region Västernorrland utreda möjligheter och förutsättningar för ett samarbete rörande sterilcentralen inkl. samordning av logistik.
2. Om samverkan med Region Västernorrland inte är möjlig får regiondirektören i uppdrag att utreda alternativa och kostnadseffektiva arbetssätt inom steriliseringscentralens verksamhet samt möjligheter till samverkan med annan extern part gällande sterilisering av sjukvårdsutrustning.
3. Regiondirektören ska rapportera förutsättningarna för eventuell samverkan vid regionstyrelsen i oktober 2017.

§131 Resultatförbättrande åtgärder 2018-2020 - Utvärdering av regionens internhandel

1. Regiondirektören får i uppdrag att göra en utvärdering av internhandel mellan beställare och utförare av medicinska servicetjänster.
2. Beroende på vad utvärderingen visar, ska förslag på en förändring av modellen presenteras, om så krävs för att åstadkomma ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt nyttjande av medicinska servicetjänster.
3. Uppdraget ska återredovisas till regionstyrelsen i november 2017.

§132 Resultatförbättrande åtgärder 2018-2020 - Utredning om förutsättningar för driva verksamhet gemensamt med annat landsting

1. Regiondirektören får i uppdrag att fortsätta och fördjupa diskussionerna med Region Västernorrland, och inom ramen för Norrlandstingen.
2. Regiondirektören ska återkomma till regionstyrelsen i november med en muntlig rapport kring hur samarbetsdiskussionerna fortlöper.

§133 Forskningsamverkan för kunskapsutveckling och kompetensöverföring med Norge

1. Regiondirektören får i uppdrag att genomföra samt finansiera medverkan i förstudien av Mini-HUNT i Region Jämtland Härjedalen med 200 tkr inom befintlig ram på Hälso- och Sjukvårdspolitiska avdelningen.
2. Regiondirektören får i uppdrag att ingå utökad intentionsavtal med Helse NordTrøndelag HF om utökad forskning och kompetensutveckling baserat på nuvarande samarbete

§134 Läkemedelsförsörjning år 2020

Region Jämtland Härjedalen ska överta skötsel av läkemedelsförråd/läkemedelsservice, vätskehantering samt tillverkning av cytostatika, sterila beredningar och radiofarmaka i egen regi från och med 2020.

§135 Svar på begäran från Länstrafiken om undantag från Region Jämtland Härjedalens modervarumärkesstrategi

1. Regionstyrelsen avstyrker Länstrafikens begäran om undantag från modervarumärkesstrategin.
2. I samband med upphandling av Buss 2018 ska namnet ”Länstrafiken” ses över så att det stämmer överens med regionens övriga benämningar.
3. Finansiering av varumärkesbyte ska ske inom ramen för Länstrafikens budget.

§136 Om- alternativt nybyggnationer av hälsocentralerna i Sveg och Funäsdalen

1. Regiondirektören får i uppdrag att ta fram lösningar på om- eller nybyggnationer i Sveg och Funäsdalen.
2. Regiondirektören och fastighetschef får i uppdrag att underteckna avsiktsförklaringarna för om- eller nybyggnationer i Sveg och Funäsdalen.
3. Avsiktsförklaringen gällande ombyggnad Sveg ska omformuleras innan påskrift så att möjligheter till förbättringar i befintlig byggnad för förbättrade patientflöden utreds i första hand. Förslag och kostnadsberäkningar redovisas för regionstyrelsen innan andra alternativ utreds.

§137 Finansiering av sjukhusets mathantering

Utredning om finansiering av Östersunds sjukhus mathantering läggs till handlingarna.

§144 Ändring av patientavgifter

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige Förtydliganden av patientavgifter införs enligt följande: Typ av besök/avgift Förslag avgift (kr) Hälsoskolor, hela utbildningen Fast avgift 300 kr Antabusdelning Avgiftsfritt Dosettindelning Avgiftsfritt 1:a besök i specialistvård efter akut remiss från primärvården Avgiftsfritt Patienthotell för anhöriga Alltid avgift för anhörig Avbokning av akut tid Avgiftsfritt

§145 Ändring i regelverket för sjukresor vid utomlänsvård

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige Ändring i regelverket för sjukresor enligt bifogat förslag antas.

§146 Regionplan 2018-2020

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige Regionplan 2018-2020 godkänns.

§147 Finansplan 2018-2020

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige Finansplan 2018-2020 godkänns.

§148 Regler för planering och uppföljning av Region Jämtland Härjedalens styrmodell

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige Reviderade regler för planering och uppföljning av Region Jämtland Härjedalens styrmodell godkänns.

§151 Förfrågningsunderlag Hälsoval Region Jämtland Härjedalen 2018

1. Regionstyrelsen tillstyrker vårdvalsnämndens förslag.
2. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige Vårdvalsnämnden får i uppdrag att tillsammans med regionstyrelsen se över förfrågningsunderlaget inför 2019 för att undersöka möjligheterna att ytterligare stimulera primärvårdens utveckling som styrande i regionens sjukvårdssystem.

§152 Vårdval medicinsk fotvård 2018

Vårdvalsnämnden behandlade ärendet den 11 maj, § 23 och föreslår regionfullmäktige:

1. Förfrågningsunderlag Vårdval medicinsk fotvård 2018 (VVN/8/2017) fastställs.
2. Eventuella kompletteringar och ytterligare justeringar uppdras till vårdvalsnämnden att fatta beslut om i november 2017. Regionstyrelsen tillstyrker vårdvalsnämndens förslag

§153 Vårdval barn- och ungdomstandvård 2018

Vårdvalsnämnden behandlade ärendet den 11 maj, § 24 och föreslår regionfullmäktige

1. Förändringar i förfrågningsunderlaget Vårdval barn- och ungdomstandvård 2018 (VVN/9/2017) fastställs.
2. Eventuella kompletteringar och justeringar uppdras till vårdvalsnämnden att fatta beslut om i november 2017. Regionstyrelsen tillstyrker vårdvalsnämndens förslag.

§156 Regeländring färdtjänst

Regionala utvecklingsnämnden behandlade ärendet 2017-05-09, § 85 och föreslår regionfullmäktige:

Regler för ledsagare och medresenär i Uppdragsavtal om samordning av samhällsbetalda resor i Jämtlands län, bilaga 4 ska ha följande lydelse:

1. Ledsagare: Om den färdtjänstberättigade har behov av hjälp under resan, kan tillstånd beviljas för ledsagare utan extra kostnad för den enskilde.
2. Medresenär: Den som inte har tillstånd till ledsagare kan ta med sig en medresenär på färdtjänstresan. Medresenären betalar färdtjänsttaxa.
3. Eget barn 0-6 år: Utöver ovanstående får ett eget barn medfölja under färdtjänstresan, barnet är avgiftsbefriat.
4. Ändringarna träder i kraft den 1 juli 2017.

Regionstyrelsen tillstyrker regional utvecklingsnämndens förslag

170620

§168 Analys av regionens ekonomi och styrning

Regiondirektören får i uppdrag att utifrån den analys som SKL presenterar göra fördjupade analyser tillsammans med SKL och återkomma till regionstyrelsen i augusti och presentera analyserna och förslag till åtgärder med anledning av analyserna. Analyser och förslag till

åtgärder ska i första hand inriktas på att minska kostnader för den specialiserade sjukhusvården.

§169 Revidering av de finansiella målen 2017 i Finansplan 2017-2019

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

1. Målet ekonomiskt resultat efter finansnetto som procentandel av verksamhetens budgeterade nettokostnader ändras till minus 2,7 procent.
2. Målet för verksamhetens nettokostnadsutveckling ändras till att verksamhetens nettokostnader högst får öka med 1,4 procent 2017 jämfört med utfallet 2016.

§170 Begäran om kapitaltäckningsgaranti för Länstrafiken i Jämtlands län AB

Regionala utvecklingsnämnden behandlade ärendet 2017-06-13, § 104 och föreslår regionfullmäktige:

1. Region Jämtland Härjedalen tecknar en kapitaltäckningsgaranti till Länstrafiken i Jämtlands län AB på maximalt 8 miljoner kronor enligt upprättat förslag.
2. Länstrafiken i Jämtlands län AB ska till Regionala utvecklingsnämnden kvartalsvis redovisa åtgärder för att begränsa underskottet för år 2017 samt status gällande likviditet och en likviditetsprognos kommande 12 månader.

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

§171 Lån till Kommunalförbundet Svenskt ambulansflyg

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

1. Lån beviljas till kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg;
 - a. Enligt villkoren i bilaga Finansiering ek. dir SKL.
 - b. Till ett belopp om 7 800 000 kronor i 2015 års prisnivå plus årlig uppräkningsbelopp enligt KSA:s förbundsordning. Lånet ska finansiera investering i ambulansflygplan.
2. En förutsättning för utlåningen är att övriga landsting/regioner fattar likalydande beslut.
3. Utlåningen till Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg hanteras i finansieringsbudgeten i finansplan 2018-2020.

170703

§173 Finansplan 2018-2020

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige Finansplan 2018-2020 antas

170829

§175 Regiondirektörens rapport 2017

Regionstyrelsen har tagit del av informationen, ställt frågor och fått svar.

§176 Månadsrapport maj och juni 2017

1. Månadsrapport per maj och juni 2017 godkänns.
2. Regiondirektören får i uppdrag att återkomma till regionstyrelsen i november med en redovisning av ökningen av årsarbeten områdesvis, uppdelat på satsning för oberoende av hyrpersonal och förväntad effekt av denna samt eventuell övrig ökning, finansiering och förväntad effekt av denna. Uppdraget kan samordnas med analysprogrammets punkt 1.
3. En redogörelse av hur läget med vårdgarantin ser ut för olika patientgrupper ska redovisas vid kommande regionstyrelse

§177 Redovisning av regionstyrelsens presidiums uppdrag att träffa områdesledningarna för dialog om förbättringar, effektiviseringar och kostnadsminskningar

1. Regionstyrelsen har tagit del av rapporten, ställt frågor och fått svar.
2. Regionstyrelsen uppmanar presidiet att tillsammans med den tillträdande regiondirektören diskutera former för fortsatt dialog med verksamheterna

§178 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål Samhälle - sjukpenningtal hos länets medborgare

1. Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål Samhälle - tillgänglighet område barn och unga vuxna godkänns.
2. Regiondirektören får i uppdrag att göra en konsekvensutredning angående väntetider på BUP samt vilka åtgärder som behövs för att komma till rätta med de långa köerna.

§180 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av barnens rättigheter

1. Regionstyrelsens uppföljning 2017 av barnens rättigheter godkänns.
2. Regiondirektören får i uppdrag att upprätta bättre rutiner för att ur ett barnperspektiv tillgodose barnens rätt som anhörig när misstanke finns om våld i nära relationer samt att göra en särskild uppföljning av hur rutiner kring orosanmälningar följs

§181 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av nationella minoriteter

1. Regionstyrelsens uppföljning 2017 av nationella minoriteter godkänns.
2. Även hälsocentralerna i Ragunda och Bräcke ska upprätta sydsamisk fasadskyltning under förutsättning att skyltningen kan finansieras inom fastighets budget.

§182 Regionstyrelsens uppföljning av våld i nära relationer

Regionstyrelsens uppföljning av våld i nära relationer godkänns

§183 Regionstyrelsens uppföljning om läkemedel 2017

1. Regionstyrelsens uppföljning om läkemedel godkänns.
2. Regiondirektören får i uppdrag att genomföra de åtgärdsförslag som lyfts i rapporten och vid behov återkomma till regionstyrelsen.

§184 Regionstyrelsens uppföljning 2017 om sjukresor

Regionstyrelsens uppföljning av sjukresor godkänns.

§185 Revidering av regionstyrelsens verksamhetsplan 2018

Regionstyrelsens verksamhetsplan ska revideras enligt följande: Målvärdet för 2017 gällande det aktiva målet om nettokostnadsförändringen ändras från att vara minus 2 % till att verksamhetens nettokostnader högst får öka med 1,4 %.

§186 Analys av regionens ekonomi och styrning

1. Frågeställningarna i regiondirektörens förslag till analysprogram godkänns.
2. Regiondirektören ska löpande redovisa till regionstyrelsen de olika delarna i analysprogrammet.

§189 Regional kris- och katastrofmedicinsk beredskapsplan

Regional kris- och katastrofmedicinsk beredskapsplan antas.

§190 Införande av remisskrav för smärtbehandling

Krav på remiss från läkare återinförs för smärtbehandling.

§192 Svar på granskning av ledningssystem inom Region Jämtland Härjedalen

1. Upprättat förslag till svar på granskning av ledningssystemet, daterat 2017-08-18, antas.
2. Paragrafen förklaras omedelbart just

§199 Kostnadsfri vaccinering mot Hepatit-B för barn

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

1. Region Jämtland Härjedalen ska följa Folkhälsomyndighetens rekommendationer gällande vaccination mot Hepatit B för barn i åldern 0-6 år samt till barn i riskgrupper i åldern 0-18 år enligt ovanstående förslag. Vaccinationerna ska erbjudas kostnadsfritt.
2. Merkostnaden finansieras genom redan avsatta medel i Vårdvalsnämndens budget.

§200 Investering MR-kamera

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

1. Investering i MR-kameran godkänns.
2. Finansiering sker i enlighet med investeringsrådets förslag ovan.
3. När reglementen och regelverk ses över med anledning av nya kommunallagen senare i höst bör frågan om delegering från regionfullmäktige till regionstyrelsen prövas gällande omdisponering mellan objekt inom investeringsbudgetens totalram.

171004

§211 Regiondirektörens rapport 2017

1. Regionstyrelsen har tagit del av informationen, ställt frågor och fått svar.
2. Regionstyrelsen uppskattar den nya direktörens höga ambition att verkställa de beslut som regionstyrelsen redan beslutat om.

§212 Delårsrapport över tillgångs- och skuldförvaltningen

1. Delårsrapport över tillgångs- och skuldförvaltningen godkänns.
2. En fördjupad analys av likviditeten ska tas fram till regionstyrelsens nästa sammanträde.

§213 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål PATIENT - återinskrivningar

Regionstyrelsens uppföljning 2017 av det aktiva målet Patient - återinskrivningar enligt ovan godkänns.

§214 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av FoUU

1. Regionstyrelsens uppföljning 2017 av FoUU-verksamheten godkänns.
2. FoU-rådet får i uppdrag att se över möjligheterna att stimulera forskningen även utanför medicinområdet i regionen.

§215 Uppföljning av mål om tillgänglighet i regionala trafikförsörjningsprogrammet

Informationen läggs till handlingarna.

§216 Utvärdering av direktupphandling för test av urologioperationer

1. Regionstyrelsens beslutade utredning om köpt vård ska beakta erfarenheterna från försöket med upphandlade urologioperationer.
2. Regiondirektören får i uppdrag att genomföra upphandling inom urologi enligt redovisat koncept i avvaktan på resultatet av utredningen om köpt vård.

§221 Deluppdrag Sjukresor i egen regi - Paket 2 Långsiktig utvecklingsplan för god ekonomisk hållning

1. Upphandling av sjukresor i extern regi ska göras med start från 2020-06-14. När Länstrafiken gör denna upphandling ska en särskild arbetsgrupp delta med representanter från hälso- och sjukvården som får bidra med synpunkter så att eventuellt kostnadsdrivande krav undviks.
2. Regiondirektören får i uppdrag att utreda möjligheten till liggande transporter i egen regi. Denna utredning ska ingå i projektet kring den prehospitäl vård. Frågan ska behandlas i projektet under hösten 2017 så att besked i frågan kan ges till Länstrafiken inför upphandlingen.
3. Frågan om resor för dialyspatienter läggs till projektet för prehospital vård för vidare utredning.

§222 Resultatförbättrande åtgärder 2018-2020 - Utredning om samverkan med annan part gällande sterilcentralen

Regiondirektören får i uppdrag att utreda om samarbete inom upphandlings- och avtalsområdet kan ge ekonomiska effekter.

§235 Delårsrapport augusti 2017

1. Regiondirektören får följande uppdrag a. Inom HIM, HNR, Kirurgi och Ortopedi gemensamt utreda möjligheterna att omfördela vårdplatser och skapa en ny enhet där vård bedrivs med ett lägre behov av sjuksköterskor än vad en akutvårdsenhet kräver. Den nya enheten ska därigenom bidra till ett lägre behov av stafettsjuksköterskor, en möjlighet att bedriva vård till en lägre kostnad, samt skapa ett bättre flöde inom akutvårdsenheterna. b. Införa stopp för hyrsjuksköterskor på akutområdet, område kirurgi samt enheter inom övriga områden på sjukhuset som inte använder hyrsjuksköterskor. c. Förhandla fram ett pristak för hyrpersonal inom specialiserad vård. d. Centralisera investeringsbeslut pga likviditetssläget.
2. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige Delårsrapport augusti 2017 godkänns.

§236 Erbjudande om kostnadsfritt hälsosamtal till invandrare

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Region Jämtland Härjedalen ska erbjuda ett kostnadsfritt hälsoscannande samtal till alla direktinflyttade personer från annat land.

§237 Översyn av upphandlingspolicy

1. "Närproducerade" läggs till före ordet ekologiskt under punkt 4 i upphandlingspolicyn.
2. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Reviderad upphandlingspolicy fastställs.

§ Prisstegen 20-resorskort inom Länstrafiken 240

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

§241 Bussgods i Jämtland Härjedalen

Regionala utvecklingsnämnden behandlade ärendet 2017-09-05, §129 och föreslår regionfullmäktige

1. Länstrafiken i Jämtlands län AB ska inte köpa aktier eller överlåta bussgodsverksamheten till bolaget Bussgods i Norr AB, som är under namnändring.

2. Bolagsordning för Länstrafiken i Jämtlands län AB revideras, i punkt 3 utgår skrivningarna ”Även godshantering med linjetrafik i länet, till grannlänen samt övriga landet kan bedrivas - Bussgods”, och ”Bolaget ska också erbjuda godsservice på kommersiella grunder”.
3. Länstrafiken i Jämtlands län AB ges i uppdrag att avveckla avdelningen bussgods inom bolaget.

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

171024

§247 Tillnyktringsenheten

1. Region Jämtland Härjedalen avvecklar tillnyktringsverksamheten, TNE, som varit samfinansierad med länets kommuner.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

171107

§250 Bussgods i Jämtland Härjedalen

Regionala utvecklingsnämnden behandlade ärendet den 5 september, § 129, och beslutade att föreslå regionfullmäktige följande:

1. Länstrafiken i Jämtlands län AB ska inte köpa aktier eller överlåta bussgodsverksamheten till bolaget Bussgods i Norr AB, som är under namnändring.
2. Bolagsordning för Länstrafiken i Jämtlands län AB revideras, i punkt 3 utgår skrivningarna ”Även godshantering med linjetrafik i länet, till grannlänen samt övriga landet kan bedrivas - Bussgods”, och ”Bolaget ska också erbjuda godsservice på kommersiella grunder”.
3. Länstrafiken i Jämtlands län AB ges i uppdrag att avveckla avdelningen bussgods inom bolaget.

Regionala utvecklingsnämnden behandlade ärendet 2017-11-07 § 159 och föreslår regionfullmäktige

1. Länstrafiken i Jämtlands län AB ska inte köpa aktier eller överlåta bussgodsverksamheten till bolaget Bussgods i Norr AB, som är under namnändring.
2. Bolagsordning för Länstrafiken i Jämtlands län AB revideras, i punkt 3 utgår skrivningarna ”Även godshantering med linjetrafik i länet, till grannlänen samt övriga landet kan bedrivas - Bussgods”, och ”Bolaget ska också erbjuda godsservice på kommersiella grunder”.
3. Länstrafiken i Jämtlands län AB ges i uppdrag att avveckla avdelningen bussgods inom bolaget.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

171108

§253 Regiondirektörens rapport 2017

1. Regionstyrelsen har tagit del av rapporten, ställt frågor och fått svar.
2. Regiondirektören får i uppdrag att sprida goda exempel på verksamhetsutveckling och enskilda medarbetares initiativ till ökad delaktighet i organisationen. Detta för att lyfta fram bra utvecklingsområden där personalens initiativ är drivkraften.

§254 Månadsrapport september 2017

1. Månadsrapport per september 2017 godkänns.

2. Regiondirektören får i uppdrag att återrapportera avvikelser i ekonomisystemet så att merkostnader i samband med hantering av fakturor tydliggörs och åtgärdas. Direktören får återkomma med en redovisning av hantering av patientfakturor och obetalda avgifter.

§255 Regionstyrelsens uppsiktsplikt 2017 om regionala utvecklingsnämnden

1. Rapport om regionala utvecklingsnämnden utifrån regionstyrelsens uppsiktsplikt godkänns.
2. Regionstyrelsen kommer att fortsätta följa det ekonomiska läget i nämnden, framförallt utifrån Länstrafiken AB:s ekonomiska situation.

§256 Regionstyrelsens uppsiktsplikt 2017 av Vårdvalsnämnden

Rapport om vårdvalsnämnden utifrån regionstyrelsens uppsiktsplikt godkänns.

§257 Regionstyrelsens uppsiktsplikt 2017 – Transitio AB

Rapport om Transitio AB utifrån regionstyrelsens uppsiktsplikt godkänns.

§258 Regionstyrelsens uppsiktsplikt 2017 – Norrtåg AB

Rapport utifrån regionstyrelsens uppsiktsplikt godkänns. Granskningen föranleder ingen vidare åtgärd.

§259 Regionstyrelsens uppsiktsplikt 2017 om Länstrafiken AB

1. Rapporten om Länstrafiken AB utifrån regionstyrelsens uppsiktsplikt godkänns.
2. Regionstyrelsen kommer att fortsätta följa Länstrafiken

§260 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål Patient - vårdskador

Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål Patient – vårdskador godkänns

§261 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål medarbetare - sjukfrånvaro

Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål Medarbetare – sjukfrånvaro godkänns.

§262 Regionstyrelsens uppföljning september 2017 av aktiva mål Medarbetare - bemanningskostnader

Regionstyrelsens uppföljning per september 2017 av aktiva mål MEDARBETARE – bemanningskostnader godkänns.

§263 Uppföljning av regionstyrelsens plan för intern kontroll

1. Uppföljning av regionstyrelsens internkontrollplan godkänns.
2. Regionstyrelsen ska följa upp projektet för förenklad fakturahantering under våren 2018.

§264 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av samverkan med kommunerna; SVOM och Barnarenan

Regionstyrelsens uppföljning 2017 av samverkan med kommunerna; SVOM och Barnarenan godkänns.

§265 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av handlingsplan för Attraktiv arbetsgivare

Regionstyrelsens uppföljning av handlingsplanen för attraktiv arbetsgivare godkänns.

§266 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av tvångsvård

Regionstyrelsens uppföljning av arbetet med tvångsvård godkänns.

§267 Regionstyrelsens verksamhetsplan 2018

Regionstyrelsens verksamhetsplan 2018 fastställs.

§268 Regionstyrelsens plan för intern kontroll 2018

Regionstyrelsens plan för intern kontroll 2018 antas.

§269 Resultatförbättrande åtgärder 2018-2020 - Ökad samverkan med länets kommuner inom administration och teknisk service

1. Regiondirektören får i uppdrag att fortsätta arbetet med kommunerna avseende samverkan inom administration och omlokalisering, i första hand via den nya gemensamma nämnden.
2. Vad avser förråd, transport och teknisk service finns inte förutsättningar att i dagsläget gå vidare med samverkan med kommunerna, men frågan om effektiviseringar, genom att delar prövas som samverkan med privata entreprenörer, får ske genom beslut inom verksamheten.

§270 Resultatförbättrande åtgärder 2018-2020 - Utvärdering av regionens internhandel

1. Regionstyrelsens uppdrag till regiondirektören kring utvärdering av internhandel enligt beslut 2017-05-31 §131 avslutas.
2. Regiondirektören får bedöma när uppdraget kan genomföras.

§271 Utvärdering av beslut om samlad jour- och beredskapsorganisation för Berg, Bräcke, Ragunda, Krokoms och Östersund

Utvärdering av beslut om samlad jour- och beredskapsorganisation för Berg, Bräcke, Ragunda, Krokoms och Östersund godkänns.

§272 Översyn av administrativa system för att utnyttja möjligheterna med molntjänster

Återredovisning av översyn av administrativa system för att utnyttja möjligheterna med molntjänster godkänns.

§273 Utveckling av internstafetter från sjukhuset till primärvården

Återrapportering av utveckling av internstafetter från sjukhuset till primärvården inklusive vidtagna åtgärder godkänns.

§274 Uppdrag att optimera nyttjandet av hyrläkare inom ramen för produktions- och kapacitetsplaneringen i primärvården

Återrapportering avseende optimerat nyttjande av hyrläkare i primärvården godkänns.

§275 Avtal kring bildande av Regionalt Resurscentrum för Psykisk Hälsa

1. Regionstyrelsen bekräftar avtalet mellan Sveriges Kommuner och Landsting och Region Jämtland Härjedalen om inrättande av regionalt Resurscentrum/ Regionalt Programområde för psykisk hälsa.
2. Region Jämtland Härjedalen godkänner att de medel som regionen avtalat om hämtas in och förvaltas/administreras av Norrlandstingens regionförbund inom ramen för etableringsprojekt för Regionala Resurscentrum för psykisk hälsa

§276 Verksamhetsplan och budget 2018-2020 för Norrlandstingens Regionförbund

Preliminär verksamhetsplan 2018-2020 och budget för 2018 för Norrlandstingens Regionförbund godkänns.

§285 Ändring av patientavgift för körkortssintyg och hörapparater

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Patientavgifter justeras enligt följande: Typ av besök/avgift Förslag avgift Körkortsintyg, utfärdat av ögonspecialist Patientavgift: 1000 kr Enhetstaxa för utprovning av hörapparat 300 kr per besök (ingår i högkostnadsskyddet) Borttappad hörapparat inom 4 år 1000 kr (ingår inte i högkostnadsskyddet) Borttappad öroninsats 150 kr Hörapparatskostnad över 3500 kr Avgiftstaket tas bort Inga avgifter gällande barn under 18 år tas ut.

§286 Översyn av avgifter för intyg och hälsokontroller (Gula taxan)

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

1. Följande enhetliga avgifter för intyg och hälsoundersökningar (Gula taxan) fastställs - Patientavgift 300 kr, - Timtaxa 1000 kronor exklusive moms. Lägsta avgift 500 kronor exklusive moms. För tid utöver 1 timme uttas 250 kronor exklusive moms per påbörjad 15-minutersperiod. För intyg som inte finns uppräknade i Gula taxan tas avgift ut antingen som för liknande intyg eller om liknande intyg inte finns, enligt timtaxa.
2. Regionstyrelsen får i uppdrag att revidera Gula taxan med ny layout där intygen sorteras efter kategori/åtgärd.

§287 Justering av tandvårdstaxan

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

1. Folktandvården höjer prissättningen i Frisk tandvårdstaxan med 0,5 %, samma ökning av referenspriserna som TLV:s justering 2018-01-15 innebär.
2. Folktandvården i Region Jämtland Härjedalen justerar hädanefter prissättningen i Frisk tandvårdstaxan med samma procentuella höjning som referenspriserna ökar med varje gång som TLV justerar referensprislorna för allmän- och specialisttandvård.
3. Landstingsfullmäktiges beslut 2010, § 116 gällande att priserna för frisk tandvården ska justeras enligt gemensam prissättning för Norrlandslandstingen upphävs.
4. Folktandvården i Region Jämtland Härjedalen höjer från och med 2018-01-15 priset för åtgärd 407 (O+T), 428, 431 och 432 inom åtgärdsgrupp 4, kirurgiska åtgärder, enligt bifogat förslag. Prissättningen inom åtgärdsgruppen får inte överstiga referensprisets nivå me

§289 Utbetalning av partistöd 2018

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige Partistöd betalas ut till nedanstående politiska partier enligt följande: 2018 Totalt partistöd Utb. jan 2018 Utb. juli-14 okt. Utb. 15 okt-dec
Socialdemokraterna 2 430 081 1 215 040 708 774 Moderaterna 1 325 825 662 913 386 699
Centerpartiet 994 549 497 274 290 077 Vänsterpartiet 552 846 276 423 161 247
Sverigedemokraterna 552 846 276 423 161 247 Miljöpartiet 442 421 221 210 129 039
Kristdemokraterna 331 995 165 998 96 832 Liberalerna 331 995 165 998 96 832 Totalt att fördela 6 962 559 3 481 280 2 030 746 1 450 533 Enligt punkten 7 i de av fullmäktige antagna reglerna för stöd till de politiska partierna i Region Jämtland Härjedalen ska parti som tar emot partistöd lämna en skriftlig redovisning över användningen av partistödet. Redovisningen av 2018 års partistöd ska lämnas senast 30 juni 2019.

§290 Regler och villkor för kulturbidrag inom Region Jämtland Härjedalen

Regionala utvecklingsnämnden behandlade ärendet 2017-10-10, § 141 och föreslår regionfullmäktige

1. Förslag till nya Regler och villkor för kulturbidrag inom Region Jämtland Härjedalen antas.
 2. Det nya regelverket träder i kraft den 1 januari 2018.
- Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

§291 Revidering av regler och villkor för bidrag till externa organisationer

Regionala utvecklingsnämnden behandlade ärendet 2017-10-10, § 142 och föreslår regionfullmäktige

1. Förslag till reviderade Regler och villkor för bidrag till externa organisationer antas.
 2. Det nya regelverket träder i kraft den 1 januari 2018.
- Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

§292 Uppsägning av uppdragsavtal Stiftelsen Jamtli 2015-2018

Regionala utvecklingsnämnden behandlade ärendet 2017-10-10, § 144 och föreslår regionfullmäktige

1. Region Jämtland Härjedalen säger upp uppdragsavtal Stiftelsen Jamtli 2015-2017 (2018). Avtalet upphör att gälla den 31 december 2018.
2. Förslag till nytt uppdragsavtal Stiftelsen Jamtli 2019-2022 tas fram i samverkan med samtliga stiftare.

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag

§293 Ändringar i konsortialavtal och bolagsordning för Norrtåg AB

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

§294 Länstransportplan 2018-2029 för Jämtlands län

Regionala utvecklingsnämnden behandlade ärendet 2017-10-10, § 151 och föreslår regionfullmäktige

Förslag till Länstransportplan 2018-2029 för Jämtlands län antas.

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

§295 Gemensam nämnd för samverkan inom drift och service, utveckling samt specialistfunktioner

1. Avtalet och reglementet för den gemensamma nämnden för IT-drift och stöd ändras i enlighet med förslaget till avtal och reglemente för den gemensamma nämnden för samverkan inom drift och service, utveckling samt specialistfunktioner.
2. Nämnden utökas med Bergs kommun, Bräcke kommun, Härjedalens kommun, Krokoms kommun, Ragunda kommun, Strömsunds kommun, Östersunds kommun, Jämtlands Gymnasieförbund och Jämtlands Räddningsförbund.
3. Ändringen gäller från och med den 1 januari 2018.
4. Budget för den gemensamma nämndens övergripande kostnader, 110 000 kr, ska finansieras inom Regionstyrelsens budgetramar för 2018.

171212

§299 Regiondirektörens rapport 2017

1. Regionstyrelsen har tagit del av informationen, ställt frågor och fått svar.
2. Regionstyrelsen påtalar att uppföljning av beslutade åtgärder är av största vikt. Fattade beslut ska verkställas.
3. Regiondirektören får i uppdrag att påskynda arbetet med förenklade betalformer inom regionen.

§300 Månadsrapport oktober 2017

1. Månadsrapport per oktober 2017 godkänns.
2. Regionstyrelsen står bakom de åtgärder som regiondirektören har vidtagit för att minska kostnadsökningarna.
3. Kostnaderna för lokaler med mera ska specificeras och analyseras.

§301 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål Verksamhetsresultat – nettokostnadsutveckling

Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål Verksamhetsresultat – nettokostnadsutveckling godkänns

§302 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av aktiva mål Verksamhetsresultat - tillgänglighet

1. Regionstyrelsens uppföljning av aktiva mål Verksamhetsresultat - tillgänglighet godkänns.
2. Regiondirektören får i uppdrag att under 2018 säkerställa att syfte, ambition och mål med tillgänglighetsarbetet är tydligt och kommuniceras på alla organisationsnivåer.

§303 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av LUP minskade sjukskrivningar och ökat frisktal

Regionstyrelsens uppföljning 2017 av LUP minskade sjukskrivningar och ökat frisktal godkänns.

§304 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av folkhälsa

Regiondirektören får i uppdrag att:

Beskriva huvudprocessen för hälsa – politisk inriktning HiaP, Hälsa i alla politikområden.

- Identifiera och ta fram en processbeskrivning över de ansvariga leverantörerna till processen där Samordna, Mäta, Styra och Följa upp folkhälsoprocessen måste bli tydliga ledord.
- Göra en översyn av primärvårdens folkhälsoorganisation och ge förslag på åtgärder som motsvarar behoven för en samordnad process i folkhälsoarbetet.
- Identifiera politisk ”mottagare” i form av politiker som beställer uppdraget – Samordna genom att återinföra ett Folkhälsoråd bestående av beslutsfattare från de olika leverantörerna under ledning av en högsta ansvariga tjänsteman för att medge tydlig styrning mot gemensamma uppdraget.
- Beräkna de olika insatserna (investeringsvolymer i hälsa men inte mätt i vårdproduktion) d.v.s. hur mycket investerar vi i hälsoutveckling?
- Införa ett Hälsoprocessbokslut – årlig redovisning som inte är fragmentiserad på förvaltnings-/verksamhetsnivå utan en sammanställd totalredovisning på koncernnivå av hur mycket som investeras i hälsoutveckling – inte vårdproduktion.

§305 Regionstyrelsens uppföljning 2017 av Region Jämtland Härjedalens tillgänglighetsråd

Regionstyrelsens uppföljning 2017 av Region Jämtland Härjedalens tillgänglighetsråd godkänns.

§306 Regionstyrelsen uppföljning 2017 av Pensionärsrådet

Regionstyrelsens uppföljning av Region Jämtland Härjedalens pensionärsråd godkänns.

§307 Fördjupning utifrån SKLs analys av regionens ekonomi och styrning

1. Ytterfallsanalys ska göras och återrapporteras till regionstyrelsen våren 2018.
2. Fördjupad analys av ortopedens kostnader ska göras med hjälp av kostnad per patientdata och jämförelse med annat landsting.
3. Analys av fallolyckor i Jämtlands län som pågår på uppdrag av SVOM ska redovisas till styrelsen efter hantering i SVOM.
4. Åtgärder utifrån resultat av HS-ledningsgrupps workshop kring SKL-analysen ska presenteras den 15 december för regionstyrelsen m fl efter ytterligare en förankring i HS ledningsgrupp den 14 december.

§308 Revidering av långsiktig utvecklingsplan för god ekonomisk hushållning

Långsiktig utvecklingsplan för god ekonomisk hushållning ska revideras så att den kan behandlas samtidigt med Regionplan 2019-2021.

§309 Resultatförbättrande åtgärder 2018-2020 - Översyn av regelverket för konkurrensneutral organisation för primärvård i regionens regi

1. Regiondirektören får i uppdrag att se över organisationen i primärvård.
2. Regiondirektören får i uppdrag att arbeta med att få till en högre koncernkänsla i primärvårdens egenregi.
3. Regiondirektören får i uppdrag att utreda ansvar för utveckling inom primärvårdens egenregi kontra beställarenhetens.
4. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige
 - a. Beslutet från 2009 (LS/935/2009) om organisation för den regiondrivna primärvården upphör att gälla från och med 1 mars 2018.
 - b. Nuvarande modell för över- och underskottshantering (LS/42/2010) upphör att gälla från och med 1 mars 2018.

§310 Svar på uppdrag till regiondirektören att utreda möjligheten att centralisera inköpsfunktionen

Regiondirektören får i uppdrag att besluta om möjliga åtgärder utifrån rapporten ”Genomlysning av inköpsprocessen”.

§311 PET-CT i Norra sjukvårdsregionen

Region Jämtland Härjedalen ställer sig bakom rapportens förslag avseende principerna för att öka kapaciteten i för PET-CT-undersökningar i norra sjukvårdsregionen och i vilken turordning det ska ske.

§312 Vårdsamverkan i västra Härjedalen

1. Regiondirektören får i uppdrag att senast under januari månad 2018 inleda utvecklingsinsatsen ”Gränsöverskridande vårdsamverkan” i enlighet med inriktningsdokumentets intentioner.
2. Utvecklingsinsatsen ska återrapporteras till regionstyrelsen minst 2 gånger per år.

§313 Svar på initiativärende från Elin Lemon (C) om uteblivet ramavtal för köp av inhyrd personal

Initiativärendet anses besvarat.

§314 Svar på revisorernas granskning av den interna kontrollen

Upprättat förslag till svar på granskning av den interna kontrollen antas.

§21

Begäran om förklaring från regionstyrelsen och de ledamöter som avgått från regionstyrelsen under 2017 (RS/159/2018)

Sammanfattning

Regionens revisorer har överlämnat revisionsberättelsen för år 2017 för Region Jämtland Härjedalen och revisionsrapport 2017, Årets granskning av Region Jämtland Härjedalen till fullmäktige. Regionens revisorer har i revisionsberättelsen redovisat resultat av granskningen för år 2017.

För patientnämnden, vårdvalsnämnden, regionala utvecklingsnämnden, gemensamma nämnden för upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter m m, gemensamma nämnden för IT-drift och stöd och gemensamma nämnden för närvård i Frostviken bedömer revisorerna sammantaget att nämnderna i allt väsentligt bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande, att den interna kontrollen varit tillräcklig och att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Regionens revisorer tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för dessa nämnder.

För regionstyrelsens del bedömer regionens revisorer att regionstyrelsens beredning av budget liksom tidigare år har varit otillräcklig och att måluppfyllelsen inom främst ekonomi men även tillgänglighet är otillfredsställande. Den tidigare allvarliga ekonomiska situationen har ytterligare förvärrats under 2017, jämfört med föregående år. Det ackumulerade underskottet överstiger efter 2017 en miljard kronor.

Regionens revisorer riktar en anmärkning mot regionstyrelsen mot bakgrund av att de bedömer att regionstyrelsens styrning, ledning, uppföljning och kontroll varit otillfredsställande.

Mot bakgrund av de allvarliga brister som ligger till grund för revisorernas anmärkning avstyrker regionens revisorer att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för regionstyrelsen.

Med anledning av regionens revisorers uttalande i ansvarsfrågan ska regionstyrelsen och de ledamöter och som avgått från styrelsen ges möjlighet att inkomma med förklaring. Förklaringen bör ha inkommit till fullmäktiges presidium senast den 6 april 2018.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen och de ledamöter som avgått från regionstyrelsen under 2017 bereds möjlighet att inkomma med förklaring till vad som anförts i revisionsberättelsen.

Förklaringen ska ha inkommit till fullmäktiges presidium senast den 6 april 2018

Beslut

Regionstyrelsen och de ledamöter som avgått från regionstyrelsen under 2017 bereds möjlighet att inkomma med förklaring till vad som anförts i revisionsberättelsen.

Förklaringen ska ha inkommit till fullmäktiges presidium senast den 6 april 2018.

Expedieras till

Regionstyrelsen, ledamöter i regionstyrelsen som avgått från styrelsen under 2017

Beslutsunderlag

- Begärn om förklaring

Regionens revisorer

2018-03-28

Till regionfullmäktige i
Region Jämtland Härjedalen
Org. Nr 232100-0214

Revisionsberättelse för år 2017

1. Inledning

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i *Regionstyrelsen, Patientnämnden, Vårdvalsnämnden och Regionala utvecklingsnämnden*. Vidare har vi granskat verksamheten inom den, mellan Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner *Gemensamma nämnden för samordnad upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter, Gemensamma nämnden för IT-drift och stöd* samt verksamheten inom den, mellan regionen och Strömsunds kommun *Gemensamma nämnden avseende Närvård Frostviken*.

Inom ramen för den samordnade revisionen för regionens företag, stiftelser mm, har vi hållit oss informerade om revisionen av följande: *Landstingsbostäder i Jämtland AB, Norrtåg AB, Torsta AB, Almi-Mitt AB, Länstrafiken i Jämtlands län AB, Stiftelsen Jamtli, Norrlands-tingens regionförbund och Samordningsförbundet i Jämtlands län*.

2. Uppdrag och ansvar

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och att det sker en återredovisning av uppdraget till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Utöver det som framkommit i de skriftliga rapporterna har vi inhämtat underlag med hjälp av dokumentanalyser, hearings med företrädare för tjänstemannaledningen, verksamhetschefer m.fl. Våra skrivelser, genomförda hearings och de sakkunnigas rapporter som avlämnats under året framgår av bifogad förteckning.

Resultatet av vår granskning år 2017

3. Nämnder

Regionala utvecklingsnämnden

Regionala utvecklingsnämnden behöver utveckla sin styrning och dialog med Länstrafiken i Jämtland AB och Stiftelsen Jamtli. Nämnden behöver även fortsätta att utveckla sin styrning och uppföljning avseende kopplingen mellan bokslut, verksamhetsplan och fullmäktiges mål då det utifrån återredovisningen är svårt att bedöma måluppfyllnaden.

Patientnämnden

Patientnämnden har haft en tillfredställande uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat, samt beslut om åtgärder vid avvikelser. Vi anser att nämndens arbete med internkontroll bör utvecklas då den interna kontrollen inte har följts upp i enlighet med internkontrollreglementet. En återrapportering av resultatet av den interna kontrollen bör fortsättningsvis ske till regionstyrelsen.

Vårdvalsnämnden

Vårdvalsnämnden har i stort sett en tillfredställande uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat. Vi anser att nämnden har haft en tillfredställande internkontroll. Vi anser att det finns en tillfredsställande ekonomistyrning, samt ekonomisk uppföljning och rapportering.

Förbättringsområden har identifierats inom delegationsbeslut då ärendenummer saknas till delegationsbeslutet i protokollet. Nämnden har ändrat rutin för detta och fr.o.m. oktober 2017 redovisas också delegationsbesluten. Det har inte alltid framgått vem som beslutat på delegation i protokollen, vilket det bör göra.

Gemensamma nämnden för upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter

Vår bedömning att nämnden genomfört sin verksamhet i enlighet med reglemente och avtal. Vi har dock noterat brister i närvaro vid nämndens sammanträden då två kommuner inte har deltagit vid något sammanträde under året och en tredje kommun har deltagit vid endast ett sammanträde. Nämnden behöver förbättra sina rutiner för justering och anslag av protokoll vars brister vi påtalade även vid föregående års granskning.

Gemensamma nämnden för IT-drift och stöd

Gemensamma nämnden för IT-drift och stöd har haft en tillräcklig uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat. Nämnden har nått målen.

Gemensamma nämnden för Närvård Frostviken

Nämnden har i huvudsak genomfört sin verksamhet på ett tillfredsställande sätt. Nämnden behöver dock till nästkommande år vidta ytterligare åtgärder för att uppnå sina mål, framförallt inom läkemedelshantering och fallskador. Nämnden behöver fastställa en verksamhetsplan och återredovisa måluppfyllelsen i verksamhetsberättelsen.

Vi anser att den interna kontrollen i stort sett fungerat på ett tillfredsställande sätt. Dock rekommenderar vi nämnden att i högre grad kopplar samman internkontrollen till en genomförd riskanalys. Vi anser det otillfredsställande att nämnden visar på fortsatta ekonomiskt underskott. Vi anser åtgärder bör vidtas för att komma tillrätta med underskotten.

Ansvarsprövning nämnder

Vi bedömer sammantaget att Regionala utvecklingsnämnden, Patientnämnden, Vårdvalsnämnden, Gemensamma nämnden för upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter, Gemensamma nämnden för IT-drift och stöd och Gemensamma nämnden för Närvård Frostviken:

- i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande,
- att den interna kontrollen i allt väsentligt har varit tillräcklig,
- att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för ovanstående nämnder.

4. Regionstyrelsen

Regionstyrelsens styrning, ledning och kontroll av den ekonomiska utvecklingen hos Regionen under 2017 har, liksom tidigare år, inte varit tillfredsställande. Det ekonomiska resultatet enligt årsredovisning 2017 innebär att Regionen inte lever upp till kommunallagens krav om god ekonomisk hushållning.

Liksom tidigare år visade den första ekonomiska prognosen för verksamhetsåret en kraftig resultatförsämring (-195 mkr) jämfört med beslutad budget om ett nollresultat, budgeten för 2017 var därmed i praktiken obalanserad. Även budgeten för 2018 uppvisar en liknande kraftig obalans i den första prognosen (-200 mkr). Sammantaget bedömer vi att regionstyrelsens beredning av budget brister. En i praktiken obalanserad budget försvårar för styrelsen att utkräva ansvar gentemot verksamheterna och att budgeten som styrmedel tappar i värde. Åtgärder som beslutades under 2017 för att nå de ekonomiska målen har inte varit tillräckligt kraftfulla och resultatet för året (-236,1 mkr) avvek kraftigt från målet.

Den ekonomiska situationen som revisorerna under flera år bedömt vara mycket allvarlig har ytterligare förvärrats under 2017. Under 2017 tog Regionen externa lån på 100 mkr för att förstärka likviditeten. Det ekonomiska läget har dessutom medfört att de likvida medlen minskat i sådan omfattning att regionstyrelsen har behövt höja checkkrediten för att säkra betalningsförmågan.

Vi har inte kunnat se att tillräckliga åtgärder har genomförts eller presenterats för att i närtid vända den ekonomiskt negativa utvecklingen.

Återredovisning av måluppfyllelse

Regionplanen innehåller 21 strategiska mål som beslutats av regionfullmäktige vilka av regionstyrelsen har uttolkats i ca 85 framgångsfaktorer. Framgångsfaktorerna saknar i flera fall mätvärden för att mäta hur utvecklingen går. Vi har noterat att återredovisning av Regionstyrelsens framgångsfaktorer gjorts i en bilaga till årsredovisningen som sammanställts i årsredovisningen.

Utifrån framgångsfaktorerna är det svårt att bedöma i vilken utsträckning de är förenliga med de strategiska verksamhetsmålen som fullmäktige beslutat.

De fem finansiella målen från finansplanen har återredovisats. Två mål har uppnåtts men målen för långsiktigt hållbar ekonomi, nettokostnadsutveckling samt självfinansieringsgrad investeringar har inte uppnåtts.

Vi bedömer att resultatet av de tre väsentliga finansiella målen inte är förenliga med fullmäktiges mål.

Regionstyrelsen har i sin verksamhetsplan beslutat om åtta aktiva och mätbara mål som har återredovisats i årsredovisningen. Ett av två aktiva mål har uppnåtts inom målområdet "Patient". Inom målområdet "Samhälle" har ett av två aktiva mål uppnåtts och inom "Medarbetare" har ett av två aktiva mål uppnåtts. Inom "Verksamhetsresultat" har de två aktiva målen, minskad nettokostnadsutveckling samt tillgänglighet inte uppnåtts.

Eget kapital

På grund av ekonomiska underskott under flera år har det negativa egna kapitalet ökat till -311,8 mkr. Regionen har under flera år lånat från pensionsmedel till investeringar och återlånet uppgår till drygt 3 miljarder kronor.

Reglering av balanskravsresultatet

Regionstyrelsen har inte presenterat en plan för att återställa det ackumulerade underskottet (1008,6 mkr) och lever därmed inte upp till kommunallagens krav. Årets resultat innebär att regionen inte uppnår de finansiella och verksamhetsmässiga målen för god ekonomisk hushållning.

Ansvarsprövning Regionstyrelsen

Vi tillstyrker att Regionen Jämtland Härjedalens årsredovisning för 2017 godkänns.

Vi bedömer att regionstyrelsens beredning av budget liksom tidigare år har varit otillräcklig och att måluppfyllelsen inom främst ekonomi men även tillgänglighet är otillfredsställande. Den tidigare allvarliga ekonomiska situationen har ytterligare förvärrats under 2017, jämfört med föregående år. Det ackumulerade underskottet överstiger efter 2017 en miljard.

Vi riktar en anmärkning mot regionstyrelsen mot bakgrund av att vi bedömer att regionstyrelsens styrning, ledning, uppföljning och kontroll varit otillfredsställande.

Mot bakgrund av de allvarliga brister som ligger till grund för vår anmärkning **avstyrker vi att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för Regionstyrelsen.**

Östersund den 28 mars 2018

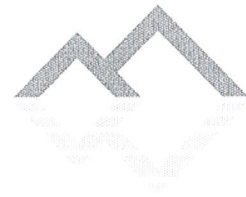
			
Bernt Söderman Vice ordförande	Gustaf Onilsgård Förtroendevald revisor	Lars-Olof Eliasson Förtroendevald revisor	Eva Simonsson Förtroendevald revisor
			
Christer Jonsson Förtroendevald revisor	Viveca Asproth Förtroendevald revisor	Finn Cromberger Förtroendevald revisor	

Ordförande, Annelie Bengtsson, av fullmäktige i Region Jämtland Härjedalen utsedd revisor, har pga sjukdom inte haft möjlighet att underteckna denna revisionsberättelse.

Vi återoppar bifogade redogörelse och rapporter enligt följande bilagor.

1. Revisionsrapport – Årets granskning av Region Jämtland Härjedalen
2. Förteckning över 2017 års granskningar

REGION
JÄMTLAND
HÄRJEDALEN

REVISIONSKONTORET

Revisionsrapport 2017
Årets granskning av
Region Jämtland Härjedalen

Ansvarig: Leif Gabrielsson

Innehållsförteckning

1. SAMMANFATTNING	3
2. INLEDNING/BAKGRUND.....	4
3. ÅRETS REVISION	4
3.1 STYRNING OCH UPPFÖLJNING	5
3.1.1 Regionstyrelsen.....	5
3.1.2 Nämnderna	7
3.2 ÅRSREDOVISNINGEN	8
3.2.1 Förvaltningsberättelsen	8
3.2.2 Måluppfyllelse	9
3.2.3 God ekonomisk hushållning.....	10
3.3 RÄKENSKAPERNA.....	12
3.3.1 Tillgångsredovisning av hjälpmedel.....	13
3.3.2 Anläggningstillgångar	13
3.3.3 Oklart värde av fondobligation.....	13
4. ANSVARIG FÖR GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE.....	13

1. SAMMANFATTNING

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskat regionens årsredovisning 2017. Granskningen har genomförts med utgångspunkt i Lag om kommunal redovisning och God redovisningssed.

Underlag till våra bedömningar är även regionstyrelsens delårsrapporter, nämndernas bokslut och områdenas verksamhetsberättelser, styrelsens protokoll med handlingar och uppgifter som framkommit i de granskningsinsatser som revisorerna i enlighet med revisionsplan för år 2017 har genomfört.

Räkenskaperna har granskats med utgångspunkt från Lag om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

De synpunkter som vi lämnat i utlåtandet avseende delårsbokslutet (per augusti), på styrningen, måluppfyllelsen i ekonomin och verksamheten, är till stora delar giltiga även för helåret 2017. Liksom föregående år är den ekonomiska situationen i ett allvarligt läge som förvärrats under 2017 med fortsatt ekonomiskt underskott samt ett ackumulerat underskott som överstiger 1 mdr, negativt eget kapital samt bristande återredovisning av måluppfyllelse i viktiga delar av verksamheten.

Årets granskning har visat följande:

- För 2017 var den första beslutade resultatbudgeten formellt balanserad. Under året reviderades budgeten och blev formellt underbalanserad med ett budgeterat underskott. Regionens budgetar har under flera år varit formellt balanserade men i praktiken varit underbalanserade då den första ekonomiska prognosen i februari återigen visade på ett kraftigt ekonomiskt underskott på -195 mkr¹. Prognosen i augustibokslutet 2017 visade på ett underskott på -170 mkr och underskottet ökade och utfallet blev -236,1 mkr.

I finansplan 2018 - 2020² har ett nollresultat budgeterats för år 2018. Redan i månadsrapporten för februari 2018 visar helårsprognosen på ett underskott på -200 mkr, vilket visar att styrelsens beredning av budget är bristfällig och innehåller stora finansiella obalanser. Budgetar som varje år bedöms som orealistiska av verksamheterna innebär risk för att budgetdisciplinen urholkas och budgetstyrning blir verkninglös vilket bekräftas av att ekonomiska uppföljningar och jämförelser ofta sker mot föregående års utfall istället för budget.

- I årsredovisningen för 2017 har de 21 strategiska mål som beslutats av regionfullmäktige återrapporterats. Utvärdering och bedömning görs av 160 framgångsfaktorer som uttolkats av styrelsen samt 8 aktiva och mätbara mål. Därutöver finns de finansiella mål beslutade av fullmäktige återrapporterade. I övrigt ser vi att årsredovisningen innehåller förbättringar angående presentation av måluppfyllnad. Eftersom framgångsfaktorerna är väldigt många och ofta inte mätbara anser vi att det inte är möjligt att i sin helhet bedöma måluppfyllelsen enligt det uppdrag som fullmäktige gett styrelsen. att det saknas en sammanfattande redovisning och analys av hur fullmäktiges mål har uppnåtts.

¹ Månadsrapport för februari 2017.

² Dnr: RS/258/2017

- Det ekonomiska resultatet som redovisas i årsbokslutet för 2017 uppfyller i flera väsentliga delar inte det finansiella uppdrag som fullmäktige gett till styrelsen för verksamhetsåret 2017. Följande 3 av 5 finansiella målen uppnås inte; målet om långsiktig hållbar ekonomi, nettokostnadsutveckling samt självfinansiering av investeringar. Nettokostnadsutvecklingen har under året ökat med 4,7% och avviker markant mot målet på högst 1,4%. Det egna kapitalet är negativt och uppgår till -311,8 mkr och regionen har under året upptagit externa lån på 100 mkr.
- Liksom tidigare år saknas en redogörelse/åtgärdsplan för hur det upparbetade underskottet enligt balanskravet ska återställas, vilket är ett krav enligt kommunallagen om det inte finns synnerliga skäl till att inte återställa detta.

2. INLEDNING/BAKGRUND

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ansvaret omfattar även att räkenskaperna förs och är upprättade i enlighet med lag samt att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna är regionfullmäktiges demokratiska kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet regionen bedriver. Varje nämnd och styrelse granskas utifrån hur de lever upp till regionfullmäktiges mål och uppdrag.

Revisorernas ansvar är att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen inom nämnderna är tillräcklig samt om verksamheten bedrivits i enlighet med fullmäktiges uppdrag.

Revisorernas uppdrag och arbetsätt regleras i kommunallagen och regionens revisionsreglemente. Granskningen ska genomföras enligt god revisionsd i kommunal verksamhet det vill säga med en sådan urvalsmässig omfattning, inriktning och kvalitet att den ger ett tillräckligt underlag för revisorernas årliga ansvarsprövning och uttalande i revisionsberättelsen.

3. ÅRETS REVISION

Revisorerna har under året genomfört granskningar enligt revisionsplanen 2017³. Planen har upprättats efter en risk- och väsentlighetsanalys där revisorerna har bedömt vad som kan utgöra hot och hinder vid verksamhetens fullgörande utifrån fullmäktiges mål samt de konsekvenser i form av ekonomisk skada, förtroendeskada mm som kan uppstå om riskerna inträffar.

Under 2017 har revision av regionens verksamheter genomförts i form av; fördjupade granskningar, förstudier, hearings, verksamhetsbesök, granskning av protokoll och handlingar samt genom att i övrigt aktivt följa vad som händer inom regionen och i omvärlden. Granskningen av styrelsens återrapportering till fullmäktige för 2017 omfattar delårsbokslut och årsredovisning. Revisorerna granskar förutom de gemensamma nämnderna för upphandling och distribution av sjukvårdsprodukter, för IT-drift och stöd samt den gemensamma nämnden närvård Frostviken även Landstingsbostäder AB, Stiftelsen Jamtli, Torsta AB, Samordningsförbundet i Jämtland, Länstrafiken i Jämtlands Län AB, Norrtåg AB,

³ Dnr: REV/1/2017

Almi-Mitt AB och Norrlandstingens regionförbund genom sina utsedda lekmannarevisorer/revisorer.

De fördjupade granskningarna har genomförts med intervjuer med berörd personal och den politiska ledningen samt med hjälp av inslag av enkätundersökning. Resultatet av de enskilda granskningarna har i samtliga fall dokumenterats i revisionsrapporter⁴ som, med skrivelse från revisorerna överlämnats till regionstyrelsen för yttrande.

3.1 STYRNING OCH UPPFÖLJNING

3.1.1 Regionstyrelsen

Utifrån vår granskning av regionstyrelsen har vi noterat ett antal brister vilka främst är följande:

- **Fortsatt obalanserad budget**

Liksom tidigare år var den första beslutade resultatbudgeten för 2017 noll (dvs balanserad). Under året reviderades budgeten och blev då underbalanserad med ett budgeterat underskott. Den första prognosen i samband med månadsrapporten i februari visade på ett kraftigt ekonomiskt underskott. Nedanstående sammanställning av budget, februariprognoser samt resultat för de senaste åren visar att styrelsen får tidiga indikationer på stora ekonomiska underskott men tillräckliga åtgärder för att nå de finansiella målen har uteblivit.

År	Budgeterat resultat	Prognos februari	Resultat årsredovisning
2015	-96 mkr	-240 mkr	-232,3 mkr
2016	0 mkr	-238 mkr	-196,8 mkr
2017	0 mkr	-195 mkr	-236,1 mkr
Reviderad budget	Fr.o.m. juni (-110 mkr)		
2018	0 mkr	-200 mkr	

På grund av flera års ekonomiska underskott har de tidigare finansiella reserver som fanns förbrukats och under 2017 togs ett externt lån på 100 mkr för att klara likviditeten. Den ekonomiska situationen är allvarlig och storleken på underskotten varje år medför att situationen snabbt har blivit mycket bekymmersam. Om inte åtgärder vidtas för att minska underskottet finns risk för att regionen behöver låna mer pengar än planerat för att klara likviditeten.

Vår bedömning

Beredningen av regionens budget har innehållit sådana ekonomiska obalanser att vi ser tydliga tecken på att en kultur utvecklats, främst inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, där följsamheten till beslutad budget inte längre är självklar. För att budgeten ska tjäna som

⁴ Finns att hämta/ta del av på revisorernas webbsida alternativt i diariet.

styrdokument krävs att den är bearbetad och förankrad i verksamheterna. Detta är också en förutsättning för att kunna utkräva ansvar för budgetöverskridanden. I vår granskning har vi också sett en tendens mot att resultat- och kostnadsutveckling i huvudsak jämförs med utfallet föregående år medan jämförelser mot fastställd budget verkar ha fått en underordnad betydelse.

Vi har också kunnat notera att vissa områden i sin nedbrytning av tilldelad budget budgeterat vissa kostnader som varit helt orimliga i förhållande till föregående års utfall. Intrycket är att detta skett för att budgeten ska gå ihop "på pappret".

Sammantaget bedömer vi att styrelsens budgetberedning har stora brister när det gäller att analysera och besluta om en budget som är realistisk, trovärdig och förankrad i verksamheterna. Bristande budgetberedning och budgetdialog under en längre tid har medfört att budgetstyrningen inom regionen inte fungerar tillräckligt väl, vilket bidrar till att de finansiella målen som fullmäktige beslutat om inte nås.

- **Resultatförbättrande åtgärder**

I strukturpaketet LUP som startade 2014 fastställdes en plan för hur regionen ska uppnå resultatförbättrande åtgärder främst i form av besparingar. Revisorerna har granskat LUP i en fördjupad granskning⁵ under 2017 och identifierat brister och rekommenderat åtgärder. För 2017 har besparingar på sjukresor, primärvårdsstruktur samt läkemedelshantering rapporterats i årsredovisningen som tillsammans med åtgärder inom områdenas handlingsplaner och stoppbeslutet i nov 2017 för inköp och resor mm ska ha medfört 53 mkr i resultatförbättrande åtgärder. Samtidigt som primärvården har minskat kostnaderna för inhyrda distriktsläkare med 8,5 mkr har man enligt uppgift anställt egna distriktsläkare som ökat personalkostnaderna med 8,7 mkr. På sikt kan detta antas ge en besparing men för 2017 ger det ingen besparing. Totalt har man inom primärvården en ökning av personalkostnaderna med ca 47 mkr.

Vår bedömning

Vår bedömning av de resultatförbättrande åtgärderna är att besparingarna på 53 mkr som rapporterats som resultatförbättrande åtgärder inte kan verifieras fullt ut. Minskade kostnader för inhyrda distriktsläkare inom primärvården kan ge en besparingseffekt längre fram i tiden men under 2017 har åtgärden samtidigt medfört ökade personalkostnader och därför är resultateffekten osäker.

- **Intern kontroll**

Under året har vi gjort ett antal fördjupade granskningar som visar på brister när det gäller den interna kontrollen. Dessa granskningar är följande:

- I granskningen av den interna kontrollen hos regionstyrelse och regionala utvecklingsförvaltningen framkom att hälso- och sjukvårdsförvaltningen inte var med i den riskanalys som gjordes. Brister framkom när det gäller beslutsfattande utan stöd i delegationsbestämmelser samt brister i utvärdering och återrapportering av arbetet med den interna kontrollen till Regionfullmäktige.

⁵ Rev/17/2017

- I den uppföljande granskningen av finansförvaltning så framkom att de organisatoriska brister som identifierats när det gäller arbetsfördelning för att ha god intern kontroll inte blivit åtgärdade.
- I granskning av LUP framkom brister när det gäller återrapportering av planerade resultat effekter samt avsaknad av åtgärder om förväntade effekter inte nås.
- I den gemensamma granskningen av hantering och kontroll av regionvårdsfakturer framkom brister i attestrutiner samt sekretessbrister i samband med samlingsfakturer.

Vår bedömning

Vår bedömning är att det fortfarande kvarstår brister i den interna kontrollen där förbättringar behövs.

- **Tolkning av mål**

Enligt förarbetena till kommunala redovisningslagen så bör återredovisningen av finansiella- och verksamhetsmål vara av samma struktur och vara samordnad med årsplan och budgetdokument för att dessa styrande dokument ska bilda en enhet⁶. Det anges också att det verkliga utfallet jämfört med den av fullmäktige fastställda årsbudgeten ska framgå.

Regionfullmäktige beslutade i regionplan 2017 - 2019 om 21 strategiska mål som av regionstyrelsen har uttolkats i 160 framgångsfaktorer jämfört med 89 i årsredovisningen föregående år. Ökningen av antalet framgångsfaktorer beror på att för 2017 har även övriga nämnder använt sig av framgångsfaktorer.

De flesta framgångsfaktorer är av karaktären "att utveckla" eller "att verka för" och är i huvudsak inte mätbara. Utöver framgångsfaktorerna har regionstyrelsen beslutat om 8 aktiva och mätbara mål på vilka man ska ha större fokus på. Därutöver har de fem finansiella mål ur finansplanen 2017 - 2019 återrapporterats i årsredovisningen

Vår bedömning

Enligt rekommendationer så bör återredovisningen av finansiella- och verksamhetsmål vara av samma struktur och vara samordnad med årsplan och budgetdokument för att dessa styrande dokument ska bilda en enhet⁷. Vår bedömning är att arbetet med mål och uppföljning vid målstyrning behöver utvecklas för att underlätta en effektiv målstyrning.

3.1.2 Nämnderna

- *Patientnämnden* har i allt väsentligt fullgjort sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt och uppnått tre av de åtta uppsatta målen. De behöver också göra förbättringar avseende den interna kontrollen, se separat rapport Rev/5/2018.
- *Vårdvalsnämnden* har i allt väsentligt fullgjort sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt och uppnått 25 av de uppsatta 42 målen, se separat rapport Rev/6/2018.
- *Regionala utvecklingsnämnden* rekommenderas att se över rutiner för att föra och hantera protokoll, utveckla rutiner för att styra och följa upp Länstrafikens verksamhet och

⁶ Kommunal redovisningsLag, Kap 4 Förvaltningsberättelse

⁷ Kommunal redovisningsLag, Kap 4 Förvaltningsberättelse

ekonomi samt säkerställa en tillfredställande kommunikation gentemot bolaget. Nämnden bör också ta fram en rutin som säkerställer att information rörande Stiftelsen Jamtli förs vidare till nämnden samt, att vid behov fatta beslut om att lyfta ärenden av principiell beskaffenhet till regionfullmäktige, se separat rapport Rev/4/2018.

- Gemensamma nämnden för upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter har i allt väsentligt utfört sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt och inom givna ramar, vi ser dock att mötesnärvaron har varit bristfällig på nämndens sammanträden och att rutinen för justering och anslag av protokoll behöver förbättras. Se separat rapport Rev/8/2018.
- Gemensamma nämnden för Närvård Frostviken har i allt väsentligt utfört sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt. Nämnden behöver förbättra verksamhetsplanering och behöver förbättra måluppfyllnaden. Man redovisar ett underskott på 910 tkr och åtgärder bör vidtas för att komma i ekonomisk balans, se separat rapport Rev/9/2018
- Gemensamma nämnden för IT-drift och stöd har i allt väsentligt utfört sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt, se separat rapport Rev/7/2018.

3.2 ÅRSREDOVISNINGEN

3.2.1 Förvaltningsberättelsen

Utifrån granskning av förvaltningsberättelsen har vi noterat följande brister:

- **Redogörelse om hur reglering av balanskravet ska ske**

Enligt kommunallagen⁸ ska ett negativt balanskravsresultat regleras under de närmast följande åren. Om balanskravet för ett år är negativt ska det anges när och på vilket sätt man avser att göra regleringen⁹.

Årets resultat enligt balanskravet är -235,8 mkr. Det innebär att det totala ackumulerade underskottet enligt balanskravet efter 2017 uppgår till -1006,8 mkr. Enligt kommunallagen får fullmäktige besluta att en sådan reglering inte ska göras om "det finns synnerliga skäl".

Balanskravet har inte reglerats och en revidering av den långsiktiga utvecklingsplanen planeras att göras under 2018 för att Regionfullmäktige i februari 2019 ska besluta om en plan för att återställa det ackumulerade underskottet och nå god ekonomisk hushållning.

Vår bedömning

Vi anser att det finns behov av att vidta kraftfulla åtgärder för att återställa underskottet och få en ekonomi i balans. I årsredovisningen anges inte på vilket sätt underskottet ska återställas eller när det kommer ske. I årsredovisningen saknas även upplysningar om konkurrensverkets pågående granskning angående upphandlingar från bemanningsföretag som kan resultera i en kostnad för regionen. Det pågår också en tvist mellan regionen och Fjällhälsan om hur det framtida samarbetet ska fungera som det bör upplysas om i årsredovisningen för 2017.

⁸ Kommunallag 8 kap. 5a §

⁹ Lag om kommunal redovisning 4 kap. 4 §

- **Externa lån**

Efter flera års ekonomiska underskott är regionens likviditetssituation beroende av externa lån. Enligt finansplanen ska 100 mkr lånas per år under en treårsperiod och regionen lånade under året 100 mkr för att stärka likviditeten. Det första lånet på 40 mkr ska enligt revers betalas tillbaka 2019-01-22 och planen är att betala tillbaka förfallna lån genom att uppta nya lån. I årsredovisningen framgår det inte hur upptagna lån har använts.

Vår bedömning

Vi bedömer att de kraftiga underskotten inte långsiktigt kan finansieras genom externa lån. I denna allvarliga ekonomiska situation krävs en analys av vilka ekonomiska konsekvenser detta ger i framtiden och hur utrymme för återbetalning av lånen kan skapas samtidigt som återställning enligt balanskravet ska ske.

3.2.2 Måluppfyllelse

Enligt 4 kap. 5 § i Lag om kommunalredovisning ska förvaltningsberättelse innehålla en utvärdering av hur de mål som angivits av fullmäktige har uppnåtts. Utvärdering och bedömning i årsredovisningen har betraktats som en självklarhet och bör rimligen ses som en av de mest grundläggande uppgifterna för en kommunal redovisning.

I årsredovisningen finns en återredovisning av hur måluppfyllnad av regionfullmäktiges 21 strategiska mål bedöms utifrån 160 framgångsfaktorer som regionstyrelsen uttolkat. Återredovisningen är gjord i form av en lägesbeskrivning av aktiviteter som genomförts, pågår eller planeras att genomföras. Få av framgångsfaktorerna är mätbara och det omfattande antalet gör det svårt att få en samlad bild av om fullmäktiges 21 strategiska mål har uppnåtts även om vissa förbättringar av återrapportering kan ses från föregående år. Det saknas en sammanfattande analys av måluppfyllnad samt hur regionstyrelsen anser man genomfört sitt uppdrag.

Framgångsfaktorerna har bedömts och utvärderats i en bilaga till årsredovisning. I årsredovisningen har bedömningarna sammanställts för varje strategiskt mål de är kopplade till.

Ett bekymmer med nuvarande uppföljningsmodell är att uppföljningen ofta stannar vid en summering av hur många framgångsfaktorer som uppnåtts för respektive mål. Ett exempel på detta är uppföljningen av målet om förbättrad psykisk hälsa. I årsredovisningen konstateras att 6 av 7 framgångsfaktorer uppfyller kriteriet för att få "grönt ljus".

Framgångsfaktorerna avseende förbättrad psykisk hälsa handlar genomgående att utveckla eller införa nya metoder, samt samverkan. Grönt ljus innebär att nämnda insatser har genomfört, men säger inget om själva målet uppnåtts. Det finns således inget uttalade om den psykiska hälsan har förbättrats, dvs. själva målet.

Aktiva mål

Förutom uppföljning av framgångsfaktorerna sker också en uppföljning av följande åtta aktiva mål som styrelsen själv har fastställt.

Sammanställning aktiva mål	Mål	Utfall
Andel barn & unga som får ett första besök inom 30 dagar	100%	84%

Minskning av sjukpenningtal hos länets medborgare	Minska 0,8 dagar	
Andel vårdskador ska minska	Mindre än 13%	8%
Minska återinskrivningar	Mindre än 15%	Varierar mellan 14 - 18%
Minska sjukfrånvaro hos medarbetare	6%	5,5%
Minska beroendet av bemaningsföretag	125,6 mkr	190 mkr
Minska nettokostnadsutveckling	Högst 1,4%	4,7%
Tillgänglighet (vårdgaranti)	100%	Varierar mellan 60 - 88%
0:an	100%	88%
7:an	100%	84%
90 dagar till nybesök	100%	60%
90 dagar till behandling	100%	65%

Bedömningen av finansiella mål finns under stycket God ekonomisk hushållning.

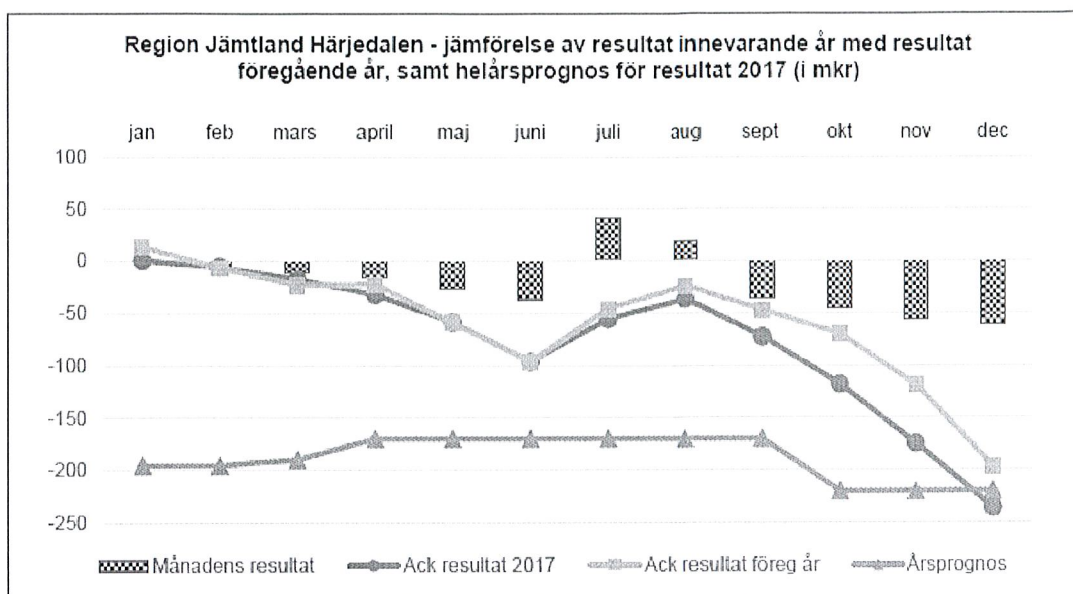
Vår bedömning

Av ovan nämnda beskrivning avseende struktur och uppföljning av mål går det inte att utvärdera måluppfyllelse för alla mål beslutade av regionfullmäktige. Även om vissa förbättringar skett kan vi pga omfattning av framgångsfaktorer och avsaknad av mätbarhet inte uttala oss om måluppfyllnaden. Det saknas en sammanfattande analys och återrapportering av fullmäktiges mål och fortfarande saknas i flera fall mätbara mål. Vi anser att det finns ett behov av att floran av framgångsfaktorer omprövas till förmån av mer konkreta och mätbara mål.

3.2.3 God ekonomisk hushållning

I årsredovisningen bedömer man att regionens överskott behöver vara 80 mkr (2%) för att nå en god ekonomisk hushållning vilket kräver resultatförbättringar på 320 mkr.

I finansplanen 2017 - 2019 budgeterades för ett nollresultat, vilket inte är tillräckligt för att nå en god ekonomisk hushållning. God ekonomisk hushållning innebär att ha en långsiktig ekonomisk utveckling där intäkterna överstiger kostnaderna och att resurser finns för oförutsedda kostnader samt återinvesteringar i verksamheterna. Återställandet av de samlade underskotten som nu passerat 1 miljard ökar kravet på överskott.

Ovanstående bild visar regionens ekonomiska utveckling under 2017 i jämförelse med motsvarande uppgifter för 2016. Under 2017 har det ackumulerade resultatet varit negativt under året och underskottet ökade kraftigt i slutet av året. Negativt resultat har prognostiserats under hela året och årets resultat slutade på -236,1 mkr. Regionen har inte klarat av att återställa tidigare underskott och det totala underskottet uppgår enligt balanskravet till 1006,8 mkr.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens resultat för 2017 blev -403,6 mkr och 11 av 14 vårdområden redovisar underskott för året varav kirurgi ögon öron (-92,6 mkr) och primärvården (-82,1 mkr). Antalet årsarbetare ökade inom hälso- och sjukvården med 107 under 2017 varav 46 inom primärvården. Kostnaderna för bemanningsföretag ökade med 15,4 mkr till 190 mkr för 2017.

Finansiella mål

Sammanställning av finansiella mål	Utfall 2017	Målvärde
Långsiktigt hållbar ekonomi ¹⁰	-5,7%	-2,7 %
Nettokostnadsutveckling	Lägre än 1,4%	4,7%
Självfinansieringsgrad investeringar	Bättre än -69% (2016)	-115%
Avtalstrohet	91%	90%
Investeringsstak (mkr)	62,2	96

¹⁰ Ekonomiskt resultat efter finansnetto som procentandel av verksamhetens nettokostnader.

Av de finansiella mål som fullmäktige beslutade för 2017 har målen långsiktigt hållbar ekonomi¹¹, nettokostnadsutveckling samt självfinansieringsgrad investeringar ej uppnåtts. Målen med avtalstrohet uppnåddes liksom målet med investeringstak.

Övriga iakttagelser som indikerar brister avseende en god ekonomisk hushållning är:

- **Återlånet** har de senaste åren ökat kraftigt och uppgår för 2017 till ca 3,1 mdr. Med återlån menas att regionen lånar från medarbetarnas pensioner för att finansiera investeringar eller verksamhet. Eftersom pensionsåtaganden är avtalsreglerade påverkas inte dessa. Det kan dock komma att påverka utrymmet för framtida verksamhet.
- **Det ackumulerade underskottet** har under 2017 snabbt ökat till 1006,8 mkr och därmed passerat en miljard.
- **Eget kapital** uppvisar ett negativt värde och har under en sexårsperiod minskat från 686,1 mkr till -311,8 mkr.
- **Externt lån**, 100 mkr har under året upptagits för att klara likviditeten.
- **Ökad arbetad tid** motsvarande 130 årsarbetskrafter samtidigt som kostnaderna för hyrpersonal ökar.

Vår bedömning

Viktiga finansiella mål för att nå god ekonomisk hushållning och ekonomi i balans uppnåddes inte och visar på kraftiga avvikelser.

Vår bedömning är att styrelsen inte verkställt sitt uppdrag om att uppnå en god ekonomisk hushållning. Finansiella mål för långsiktig hållbar ekonomi och nettokostnadsutveckling samt självfinansieringsgrad för investeringar avviker från målen och har inte uppnåtts. Det ekonomiska resultatet avviker från budget och hälso- och sjukvårdsförvaltningen redovisar fortsatt kraftiga underskott, det egna kapitalet är negativt och det ackumulerade underskottet uppgår till 1006,8 mkr.

Det saknas i årsredovisningen en analys och beskrivning om varför viktiga finansiella mål beslutade av fullmäktige inte har uppnåtts och konkreta åtgärder för att uppfylla målen har inte beskrivits.

3.3 RÄKENSKAPERNA

Vi har granskat årsredovisningen, räkenskaperna, rutiner i bokslutsprocessen genom dokumentstudier, inhämtande och analys av muntliga och skriftliga rutinbeskrivningar, bokslutsspecifikationer, stickprov av verifikationer och tillgångsredovisningen av regionens hjälpmedel. Granskningen har i tillämpliga delar planerats och genomförts enligt International Standards on Auditing (ISA) och löpande dialog med ekonomiavdelningen.

¹¹ Ekonomiskt resultat efter finansnetto som procentandel av verksamhetens nettokostnader.

3.3.1 Tillgångsredovisning av hjälpmedel

Liksom tidigare år gör regionen avsteg från RKR:s rekommendationer angående anläggningstillgångar. Hjälpmedel mellan 1000 kr och ett halvt prisbasbelopp redovisas som tillgång på balansräkning och skrivs av under en avskrivningstid istället för att kostnadsföras. Metoden motiveras av att avskrivningar matchar intäkter från uthyrning och upplysning om detta finns i årsredovisningen.

3.3.2 Anläggningstillgångar

En fördjupad granskning av rutiner för hantering av regionens anläggningsregister har genomförts. Granskningen visade att rutiner för inköp av anläggningar finns och är kända, men att anvisningar för avyttringar och utrangering inte finns i dagsläget. Någon löpande inventering av regionens anläggningar har inte skett. I granskningen noterades även att anläggningsregistret saknar märkning och platsangivelser, vilket försvårar att identifiera anläggningarna.

3.3.3 Oklart värde av fondobligation

I granskning av finansförvaltningen¹² lyftes regionens innehav av den fondobligation vars rating sänkts till en nivå som medför att placeringen ligger utanför regionens kreditlimiter enligt placeringsreglemente för förvaltning av pensionsmedel. Obligationens bokförda värde är ca 200 mkr, men enligt revisionsrapporten gjord av EY är obligationens marknadsvärde ytterst osäkert. Styrelsen har beslutat att behålla obligationen till förfall löptiden ut och risken med obligationens värde kvarstår tills löptidens förfall i mars 2019.

För mer information från granskning av räkenskaperna, se rapporten granskning av räkenskaperna.

4. ANSVARIG FÖR GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE

Östersund den 23:e mars 2018

Leif Gabrielsson
Revisionsdirektör

¹² REV/25 /2015

Revisionskontoret lämnade 2017/2018 följande skrivelser och rapporter.

Granskning av:

○ Granskning av Norrlandstingens Regionförbund 2016	REV/13/2017
○ Granskning av Norrtåg	REV/14/2017
○ Granskning av den Interna kontrollen	REV/15/2017
○ Granskning av Finansförvaltningen	REV/16/2017
○ Granskning av Långsiktig utvecklingsplan (LUP)	REV/17/2017
○ Granskning av Regionvård fakturahantering och kontroll	REV/19/2017
○ Granskning av Anläggningsregister	REV/20/2017
○ Granskning av Suicidpreventivt arbete	REV/21/2017
○ Granskning av Fakturakontrollen-Bemanningspersonal	REV/22/2017
○ Granskning av Geriatrisk kompetens	REV/24/2017
○ Granskning av Momshantering	REV/25/2017
○ Granskning av Landstingsbostäder i Jämtlands län AB	REV/26/2017
○ Frågor kring Regionstyrelsens ekonomiska planering	REV28/2017
○ Granskning av Regionens delårsbokslut per aug. 2017	REV/29/2017
○ Granskning av Stiftelsen Jamtli 2017	REV/31/2017
○ Granskning av Folkhälsoarbetet 2017	REV/32/2017
○ Granskning av Torsta AB 2017	REV/33/2017
○ Granskning av Samordningsförbundet i Jämtland 2017	REV/34/2017
○ Granskning av Regionstyrelsen	REV/3/2018
○ Granskning av Regionala utvecklingsnämnden 2017	REV/4/2018
○ Grundläggande granskning av Patientnämnden	REV/5/2018
○ Grundläggande granskning av Vårdvalsnämnden	REV/6/2018
○ Grundläggande granskning av Gemensam nämnd för IT-drift och stöd	REV/7/2018
○ Grundläggande granskning av Gemensam nämnd för samordnad upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter	REV/8/2018
○ Grundläggande granskning av Gemensam nämnd för Närvård Frostviken	REV/9/2018
○ Granskning av Region Jämtland Härjedalens Årsredovisning 2017	REV/10/2018

Följande hearings och verksamhetsbesök har genomförts under året 2017.

- Regionala Utvecklingsnämnden
- Regionens Årsbokslut 2016
- Lönepolicy
- Område kirurgi-ögon-öron
- Verksamhetsbesök Centraloperation-Donationssalen
- Om det Nationella projektet för att minska beroendet av bemanningsföretag
- Ekonomisk rapport för Region Jämtland Härjedalen
- Ärendehantering hos Regionala utvecklingsnämnden
- Inspektion för vård och omsorg, Riksrevisionen, Socialstyrelsen, Sveriges Kommuner och Landsting
- Reglering av vården mellan kommuner och region
- Avseende Internkontroll vid anlåtande av hyrpersonal